

NORDANSTIGS
KOMMUN

ÅRSREDOVISNING 2016

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

År 2016 har nått sitt slut och vi kan glädjas åt ett positivt resultat även i år. De statliga medlen för migration, men också ett fortsatt intensivt arbete med åtgärds paketet har bidragit till resultatet.

Flera stora frågor har varit uppe till beslut under året. Bland annat har Björkbackens särskilda boende avvecklats och sålts till privata intressenter med avsikt att driva trygghetsboende i lokalerna. Det är en bra lösning för kommunen, men framför allt för Hassela.

Myndighetsutskottet upphörde och ersattes av en myndighetsnämnd från och med årsskiftet. Kommunen blev 2016 ägare av Bergesta i Gnarp efter att fastigheten lösts in.

Kommunfullmäktige beslutade också om partiell inlösen av intjänad pensionsrätt före 1998, liksom att uppdra till bostadsbolaget att bygga bostäder i Gnarp, Bergsjö, Harmånger och Ilsbo.

För att lösa behovet av lokaler på Bergsjö skola beslutades efter många turer om en temporär lösning med moduler. De kom på plats runt årsskiftet.

Under hösten invigdes en ny vatten- och avloppsanläggning i Sörfjärden. Projektet är en del av den positiva utveckling som sker efter kusten, både genom kommunens, men också privata aktörers försorg.

Storregionfrågan har varit viktig under året. I förslaget skulle Gävleborg ingå i den så kallade Svealandsregionen, men inrättandet av nya regioner föll i riksdagen.

I slutet av 2015 och början av 2016 kom många flyktingar till Sverige och till vår kommun. Det ställde krav på boenden för asylsökande och ensamkommande barn. Nya asylregler under 2016 minskade drastiskt antalet nyanlända till Sverige. Evakueringsboendet i Jättendal avvecklades därför under våren. Björken i Hassela, ett boende för ensamkommande barn, avvecklades också.

En liten kommun som Nordanstig behöver samverka med andra och våra samarbeten med till exempel Sundsvallsregionen och Hälsingerådet är av stor vikt.

Jag vill nu rikta ett stort tack till alla medarbetare i kommunen för ert arbete och engagemang under året. Samtidigt vill jag också säga ett stort tack till alla ideella krafter som i olika sammanhang är viktiga samarbetspartners för kommunen.

Nu tar vi sikte på 2017 och alla de möjligheter och utmaningar som det nya året erbjuder.

A handwritten signature in black ink that reads "Monica Olsson".

MONICA OLSSON (S)
Kommunstyrelsens
ordförande

Kommunstyrelsens vice ordförande

STIG ENG (C)
Kommunstyrelsens
vice ordförande

Vi kan nu se tillbaka på ett år av stora förändringar.

Det kommunala äldreboendet vid Björkbacken i Hassela avvecklades under första halvan av året. Efter att några företagare på orten bildat bolag köpte de under hösten den 3 000 kvadratmeter stora fastigheten och startar där det första trygghetsboendet i vår kommun.

Utmed Gnarpån köpte kommunen två kraftstationer för drygt fyra miljoner kronor. Syftet är bland annat att göra det möjligt för fisken att vandra uppströms ån från havet vid Sörfjärden. Fiskvandringen kommer att väsentligt förbättras efter att projektet genomförts.

Efter många politiska turer fattade kommunstyrelsen beslut om att hyra ytterligare två skolmoduler vid Centralskolan i Bergsjö för att möta det stora lokalbehovet. Jag fick också efter en segsliten debatt i kommunfullmäktige igenom att utreda alternativ till det tidigare beslutet att kommunen bara ska ha ett särskilt boende i framtiden.

Behovet av att öka takten i fiberutbyggnaden har blivit uppenbar under året och kommunen har träffat byafibergrupper vid flera tillfällen. Vi har kommit överens om att kommunen via sitt bolag Fiberstaden, investerar på vissa orter och övriga, Telia och IP-Only, tar ansvar för andra delar av kommunen. Under året har kommunen investerat, med Fiberstaden som utförare, sex miljoner kronor i

fiberutbyggnad och anslutit cirka 360 nya fiberkunder till det kommunala fibernätet.

Trycket efter boenden i olika former som uppstod under den stora flyktingvågen 2015, avbröts när Sveriges gränser stängdes. Andra halvåret 2016 har därför präglats av avveckling av boenden och behovet av personal har minskat avsevärt.

Redan tidigt under 2016 redovisade vår kommun ett positivt resultat som pekade mot att vi hade bra förutsättningar att klara en ekonomi i balans. Det goda ekonomiska utfallet berodde på återhållsamhet inom våra egna verksamheter, bättre skatteutfall och att statliga integrationsmedel gav ett överskott på cirka 23 miljoner kronor. Med det som bakgrund beslutade kommunfullmäktige att göra en partiell inlösen av pensionsrätter på cirka 40 miljoner kronor för att möta framtida pensionsåtaganden för vår personal.

Den kommunala verksamheten har klarat de stora förändringar som har präglat året mycket bra. Det ekonomiska utfallet inklusive inlösen av pensionsrätter är även det mycket bra. Våra huvudverksamheter, omsorg och skola, är i ständig förbättring och har klarat uppdragen mycket bra under året.

Jag vill avsluta med att rikta ett stort tack för ett mycket gott arbete och en hög servicenivå i den dagliga verksamheten till vår personal, i såväl våra kommunala bolag, som inom vår förvaltning.

Innehåll

Inledning

Några viktiga händelser	6
Politisk organisation	8
Om Nordanstig	10

Förvaltningsberättelse

Omvärld	12
Personal	18
Miljö	22
Styrning: vision, inriktningar, ambitioner och mål	24
Kommunfullmäktiges övergripande mål	26
God ekonomisk hushållning	38
Finansiell analys	41
Kommunkoncernens ekonomi	51

Kommunens verksamheter

Kommunstyrelsen	54
Ledningsutskottets verksamheter	57
Utbildningsutskottets verksamhet	62
Omsorgsutskottets verksamheter	64
Byggnadsnämnden	69
Koncernföretag	70
Uppdragsföretag	77

Räkenskaper

Resultaträkning	82
Balansräkning	83
Kassaflödesanalys	84
Nothänvisning	85
Sammanfattning	90

Bilagor

Redovisningsprinciper	94
Ordlista och begrepp	97
Revisionens verksamhetsberättelse	99
Revisionsberättelse	100

Några viktiga händelser

FAKTORER BAKOM ÅRETS RESULTAT

- Ökade migrationsintäkter
- Återhållsamhet i verksamheterna som en följd av åtgärds paketet
- Statsbidrag avseende flyktingkrisen
- Partiell inlösen av intjänad pensionsrätt
- Delar av omställningskostnaderna genomfördes inte
- Lägre avskrivningskostnader till följd av komponentavskrivning

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER PERIODEN OCH FRAMÅT

Under 2016 har verksamheterna arbetat med att genomföra de kostnadsminskningar på 41,5 miljoner kronor som fullmäktige beslutat om. Dock har beslut försenats, i nuläget fattas beslut om cirka 15 miljoner för att nå budgetanpassningspaketet på 50 miljoner kronor till 2018.

Vintern 2016 genomfördes partiell inlösen av intjänade pensionsrätter med 39,8 miljoner kronor. Åtgärden minskar pensionskulden och ger på sikt lägre pensionskostnader.

För Vård och omsorg var 2016 ett händelserikt år. Nedläggning av Björkbacken som särskilt boende genomfördes i maj 2016. Senare såldes fastigheten till en grupp lokala företagare som avser att driva trygghetsboende i Hassela.

Beslut om inflyttningsstopp till E-huset på Hagängsgården fattades i juni månad.

Bemanningen inom äldreomsorgens särskilda boenden ökades för att följa Socialstyrelsens reviderade föreskrifter som trädde i kraft i april 2016. Den analoga trygghetstelefonin byttes ut mot digitala trygghetstelefoner och nyckelfri hemtjänst infördes.

Fröstuna skola kom till stor nytta som evakueringsboende fram till och med april 2016. Skolan har därefter stått tom, men arbete pågår med att hitta ny verksamhet i byggnaden.

Ökade migrationsintäkter och statsbidrag avseende flyktingkrisen genererar ett kraftigt överskott. Kommunen har öppnat två nya boenden, och hade vid delåret fyra boenden för ensamkommande flyktingbarn.

Mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar minskade mycket kraftigt under 2016 jämfört med hösten 2015. Migrationsverket sa under sommaren 2016 upp avtal om mottagande och ersättningsnivåer. Under hösten har avveckling av verksamheten påbörjats och ett av boendena stängdes 2016 och ytterligare två planeras stängas våren 2017.

Två vattenkraftstationer köptes i maj 2016. Kommunen kan därmed påbörja arbetet med utgångspunkt från fiskevårdsplanen med fokus på fria vandringsleder för fisken.

Från och med april 2016 äger kommunen hela bolaget LB Kiel Gnarp AB som i sin tur äger fastigheten Bergesta, där kommunen bedriver särskilt boende. Kommunen hyr fastigheten av bolaget. Bolaget är under namnändring till Nordanstigs Kommunfastigheter AB.

Samkraft AB är under likvidation.

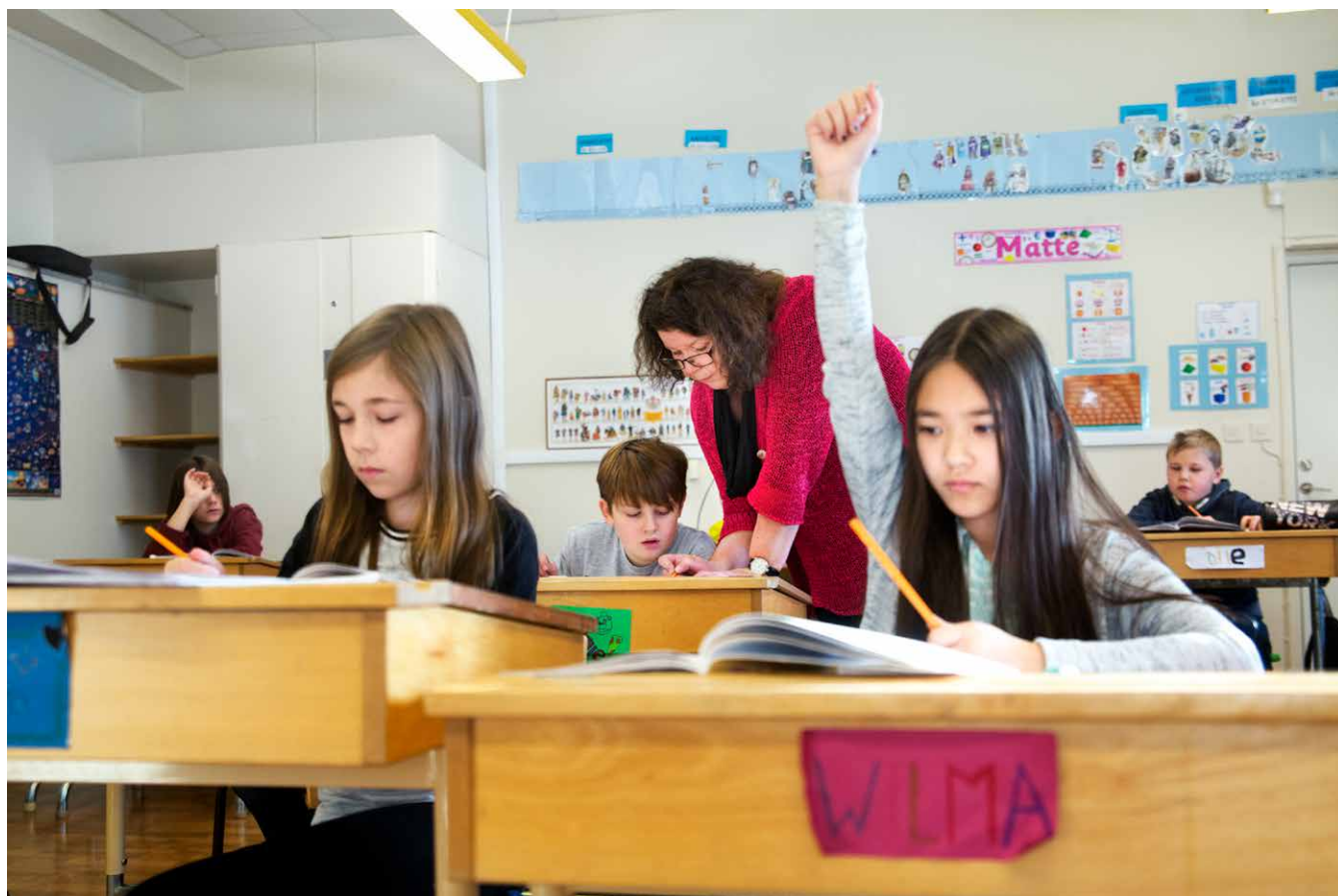
Kulturrådet är bildat för utveckling av kulturhus och kulturella aktiviteter för hela kommunen.

En ny kommunallag är på remiss. Den föreslagna lagen kommer att påverka kommunens förutsättningar att bedriva verksamhet. Det blir viktigt att bevaka vilka förändringarna blir och hur de påverkar Nordanstig.

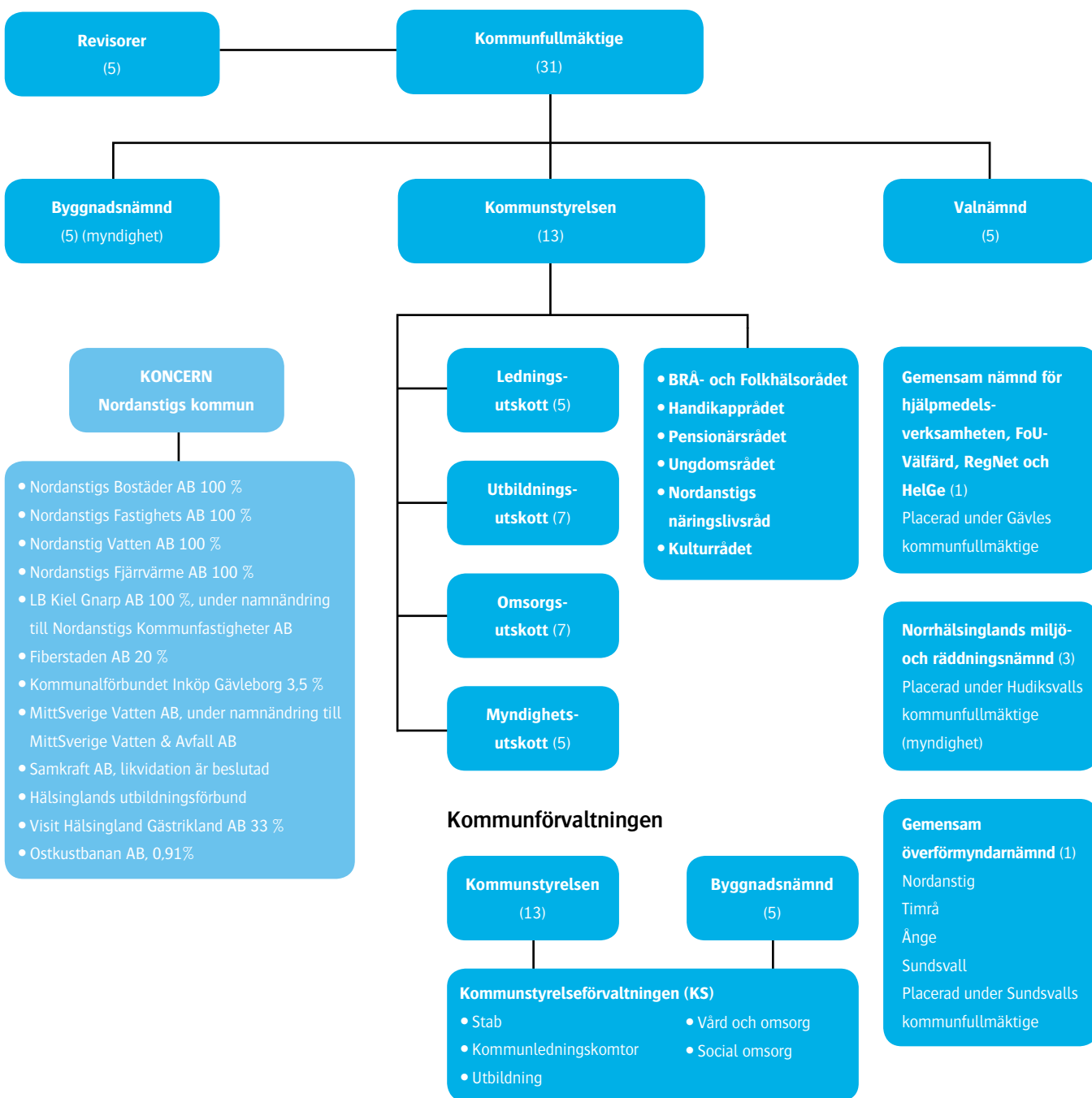
Flera projekt avslutades eller gick in i ett slutskede 2016. Nedan är några av de viktigaste. Vatten- och avloppsprojektet i Sörfjärden är slutbesiktigt och anläggningen har tagits i drift.

Projekt Morängsviken fortsätter enligt plan med avstyckningar av tomter, vägnät, vägbelysning och nedläggning av fiber under 2017. VA-utbyggnaden färdigställdes under 2016.

Fiberstadens projekt Gemensamt arbetsätt, bygger på en styrprocess som kallas PM3 och förespråkar att it-utvecklingen ska drivas av verksamheternas behov. Gemensamt arbetsätt blir en viktig grund för framtida digitalisering, som kommer att utveckla och beröra i samtliga kommunala verksamheter och inte minst göra digitaliseringen mer kostnadseffektiv.

Politisk organisation

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunstyrelsen bereder ärenden inför kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har det operativa ansvaret för kommunens verksamhet. Kommunstyrelsen har fyra utskott. Utskottens främsta uppgifter är att bereda ärenden inför fullmäktige, se till att kommunfullmäktiges beslut verkställs och att följa upp verksamheten inom respektive verksamhetsområde.

Ledningsutskottets verksamhetsområde omfattar övergripande finansiella och personalpolitiska frågor, näringslivsbefrämjande åtgärder, infrastruktur, kommunikationer och andra kommunövergripande strategiska funktioner samt kultur.

Utbildningsutskottets verksamhetsområde omfattar skola och bibliotek.

Omsorgsutskottets verksamhetsområde omfattar vård och omsorg om äldre och funktionshindrade samt arbetsmarknad.

Myndighetsutskottets verksamhetsområde omfattar individ- och familjeomsorg, övrig socialomsorg och biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Byggnadsnämnden fattar beslut i frågor som rör myndighetsutövning utifrån plan- och bygglagen.

Valnämnden fullgör de uppgifter som enligt vallagen och övriga valförfattningar ankommer på valnämnd.

Kommunrevisionen arbetar på kommunfullmäktiges uppdrag, efter kommunallagen kap 9 och god revisionsordning.

Nordanstigs kommunala bolag består dels av helägda bolag som finns i koncernsammansättningen, dels av företag som är uppdragsföretag där kommunen äger en viss del.

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen har 13 ledamöter som väljs av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har tillsatt fyra utskott: ledningsutskottet, utbildningsutskottet, omsorgsutskottet och myndighetsutskottet.

Kommunstyrelsen är kommunens ”regering”. Den har den ledande politiska rollen och samordnar och utvecklar kommunens totala verksamhet. Det är också kommunstyrelsen som ser till att kommunfullmäktiges riktlinjer efterlevs och den har uppsikt över alla kommunala nämnder, styrelser och bolag.

Kommunstyrelsen har direkt ansvar för kommunens ekonomi, översiktlig planering, mark och fastigheter, information, näringslivsfrågor. Civilt försvar och arkiv hör också till kommunstyrelsens ansvarsområde. Kommunstyrelsen är också kommunens anställningsmyndighet.

Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens intressen. Det är kommunstyrelsen som förbereder de ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Den har också övergripande ansvar för att besluten verkställs.

Om Nordanstig

Nordanstigs kommun ligger i norra Hälsingland mellan Hudiksvall och Sundsvall. Kommunen erbjuder en fin livsmiljö med bra och billigt boende och möjligheter till ett rikt liv i samklang med naturen. Kultur- och föreningslivet är omfattande och här finns allt från havsbad till alpin skidåkning i Hasselabackarna. Totalt har kommunen 9 500 invånare.

NAMNET NORDANSTIG

När man vid kommunsammanslagningen 1974 förenade de fyra kommunerna Hassela, Bergsjö, Gnarp och Harmånger, valde man att kalla den nya kommunen Nordanstig. Namnet Nordanstig hade redan då under lång tid använts inom kyrkan som beteckning på ett kyrkligt kontrakt.

Namnet Nordanstig finns omnämnt första gången år 1358 i en köpehandling om Nordanstigs buldan. Buldan är en tjock linneväv och den tillverkades tydligen i sådan omfattning att man kunde sälja den utanför området där man odlade mycket lin.

Redan under sen järnålder framträdde tre bygdecentra i Hälsingland: Nordanstig, Sunded och Alir. Under tidig medeltid kom kungsgårdar att anläggas i Jättendal, Hög och Norrala. Dessa kungsgårdar tillhörde Uppsala öd, centralmakten.

Under lång tid gick vägen från Sunded till Nordanstig via Rogsta, Ilsbo, genom byn Steg, som ligger vid kanten av den bergsrygg som skiljer orterna åt. Man måste alltså ta sig över "Stejje" för att komma till det område som i dag utgör kommunen.

Dialektalt benämnde man tidigare folk i olika byar efter vilken sida av en ås eller mo de bodde på. Således kallades invånarna i Ingesarven och Yttre för "sönnamogarna", och folket mellan byarna Skrämsta och Bjåsta bodde på "Stejje". Därför är det troligt att folk norr om Steg kallades "nolastejjare" och att det så småningom kom att beteckna det nordöstra hörnet av Hälsingland.

KOMMUNVAPNET

Nordanstigs kommunvapen ritades i början av 1980-talet av Jättendalssonen Paul Persson. Hästen symboliserar kommunens inland som tidigare präglades av skogsbruks- och jordbruksbygd, och fisknätet under anknyter till kusten och fiskerieringen. De sex maskorna i nätet symboliserar de socknar som ingår i kommunen: Hassela, Bergsjö, Gnarp, Ilsbo, Jättendal och Harmånger.

Källa: Boerje Bohlin

Förvaltningsberättelse

Omvärld

NÄRINGSLIV OCH TURISM

De viktigaste händelserna 2016

- Företagsbyn Bergsjöverken har 23 företag som hyresgäster. Fler arbeten än 2010.
- Hälsingeprodukter AB i Gnarp blev årets företagare.
- Nordanstig medverkade tillsammans med Jungfrukustens övriga kommuner på mässan Allt för sjön i Älvsjö.
- Kulturhuset Bergsjögården fortsatte att utvecklas för kulturevenemang och konferenser.
- Ett kulturråd bildades för utveckling av kulturella aktiviteter i hela kommunen.
- Ny hållbar tillväxtstrategi antagen i kommunfullmäktige i september 2016.
- Ny programperiod 2014–2020 Utveckling Hälsingebygden.
- Kommunens första servicepunkt blev Kajutan i Stocka som invigdes den 1 september.

Nordanstigs näringsliv

I Nordanstigs kommun står tillverkningsindustrin för drygt 26,5 procent av arbetstillfällena. Övriga finns inom jordbruk, skogsbruk och fiske (6 procent), privat dominerade tjänster (27 procent), offentligt dominerade tjänster (38 procent) och ej specificerad verksamhet (2,5 procent), enligt Statistiska Centralbyråns siffror.

Under året startade 28 aktiebolag, 24 enskilda firmor, elva ideella föreningar och två stiftelser.

Kommunen har cirka 765 verksamma företag. 76 procent av dem har en anställd och 24 procent har två eller fler anställda. Tio företag har fler än 20 anställda.

Under senare år har stora investeringar gjorts inom en rad branscher, bland annat inom trä-, metall- och jordbrukssektorn och inom besöksnäringen.

En växande tjänstesektor är avgörande för Nordanstigs framtida arbetsmarknad. Särskilt intressant är besöksnäringen för Nordanstigs del.

Besöks- och upplevelsenäringen i kommunen är under tillväxt och en fortsatt positiv utveckling väntas under 2017. Trolska Skogens upplevelsepark bör framhållas särskilt. Anläggningen besöktes under 2016 av drygt 34 000 personer.

Området i Sörfjärden är under stark utveckling. Där byggs och projekteras för nya bostäder, fritidshus, camping, restaurang och gästhamn. Turismen är Nordanstigs viktigaste skyltfönster för att nå en ökad inflyttning.

De största privata arbetsgivarna i kommunen:

- SMP Parts AB
- Iggesund Paperboard AB
- Mitt Liv AB
- Plyfa Plywood AB

ARBETSMARKNAD

Öppet arbetslösa och i program (%)	Alla		Ungdomar	
	16–64 år		varav 18–24 år	
	2015	2016	2015	2016
Nordanstig	7,4	7,6	14,1	12,2
Hudiksvall	9,0	8,3	21,0	16,7
Sundsvall	8,8	7,9	16,2	13,1
Gävleborgs län	11,9	11,5	22,9	20,2
Västernorrlands län	9,6	9,0	18,0	15,2
Riket	8,0	7,8	13,1	11,5

Sysselsättningen väntas öka i vårt län 2017, samtidigt som arbetslösheten bedöms stiga till 11,6 procent av arbetskraften. Bedömningen är att främst utrikesfödda bidrar till ökningen, liksom personer utan gymnasieutbildning. Samtidigt minskar den svenskfödda befolkningen i arbetsför ålder i Gävleborgs län.

Stämningläget bland länets arbetsgivare är optimistiskt, framför allt inom den privata tjänstesektorn. För näringslivet totalt är optimismen den högsta på nio år. Samma sak gäller rekryteringsplanerna, som också är giltiga för offentlig verksamhet. I Nordanstig har vi ett nära samarbete med företagen.

De största utmaningarna 2017 och framåt för Gävleborg och Nordanstig:

- Arbetskraftsförsörjningen där befolkningen i arbetsför ålder behöver öka
- Kompetensförsörjningen där det finns stora skillnader mellan efterfrågad kompetens och direkt tillgänglig arbetskraft
- Lågtröskelarbeten saknas i stor omfattning
- I gruppen utomeuropeiskt födda har majoriteten bara förgymnasial utbildning

Antalet inskrivna arbetslösa har minskat kontinuerligt under de senaste åren. Det gäller dock inte alla. Förgymnasialt utbildade, men framför allt utomeuropeiskt födda, visar istället på en kontinuerlig ökning. Båda dessa grupper bedöms fortsätta att öka.

Nordanstigs kommun har oftast länets lägsta arbetslöshet inom Arbetsförmedlingens

olika mätområden; ungdomar, utrikesfödda och totalt. Det vi framför allt gläds åt är den låga ungdomsarbetslösheten som många gånger även ligger under rikssnittet.

UTBILDNINGSNIVÅ

Den genomsnittliga utbildningsnivån var högre i riket än i Nordanstigs kommun. Även i Hudiksvalls kommun och Sundsvalls kommun ligger utbildningsnivån högre.

Siffran för respektive utbildningsnivå är den andel av befolkningen, 16 år och äldre, som har den utbildningsnivån som högst.

Nordanstigs utbildningsnivå har ökat från 2014. Det visar sig i andelen med eftergymnasial utbildning som har ökat från 17 till 19 procent, samtidigt som den förgymnasiala utbildningsnivån minskat från 30 till 29 procent.

Tabellen nedan visar befolkningens utbildningsnivå den 31 december 2015.

Utbildningsnivå (%)	Nordanstig	Hudiksvall	Sundsvall	Sverige
Förgymnasial utbildning	29	24	21	21
Gymnasial utbildning	51	48	47	43
Eftergymnasial utbildning	19	25	31	34
Uppgift saknas	1	3	1	2
Totalt	100	100	100	100
Antal, 1 000-tal	8	31	80	8 031

FOLKHÄLSAN I KOMMUNEN

De nationella målen för folkhälsa ligger till grund för kommunens folkhälsoarbete. Målområdena omfattar de faktorer som har störst betydelse för den svenska folkhälsan. Kommunen har prioriterat fyra av de elva folkhälsomålen:

- Delaktighet och inflytande
- Ekonomiska och sociala förutsättningar
- Barn och ungas uppväxtvillkor
- ANDT– alkohol, narkotika, dopning och tobak

BRÅ- och folkhälsorådet har upprättat en verksamhetsplan för folkhälsoarbetet 2016 med aktiviteter kopplade till de nationella målen och prioriterade fullmäktigemål. Gratis sommarlovsaktiviteter anordnades 2016 för kommunens barn och unga mellan 6 och 15 år tack vare nationella medel. Inte minst samverkan med lokala föreningar möjliggjorde att cirka 100 barn fick gå simskola, åka på integrationsresa till Boda Borg, delta i ridläger eller simmärkestagning. Biobesök och dagar för att prova på olika aktiviteter anordnades också.

Sommarlovsaktiviteternas kostnader uppgick till totalt drygt 191 000 kronor.

Utöver detta har ungdomar ansökt och beviljats stöd till ungdomsinitiativ för 110 000 kronor.

Folkhälsosamordnaren har tillsammans med representanter i rådet reviderat folkhälsoplanen för 2016–2020. Även det drogpolitiska handlingsprogrammet 2016–2020 utifrån den nationella ANDT-strategin har reviderats.

BRÅ- och folkhälsorådet har i samverkan med polisen anordnat medborgardialoger på fyra orter i kommunen som gett 150 enkätsvar som ska användas som underlag till medborgarlöften för 2017. Rådet har också haft dialogträffar med vårdnadshavare och byavakter.

En aktivitetsdag för seniorers säkerhet med cirka 150 deltagare anordnades under hösten. Arbetet med TobaksFRI duo har fortsatt och ett 60-tal ungdomar skrev våren 2016 kontrakt om att vara tobaksfria.

Flera tävlingar och aktiviteter har anordnats under året, bland annat en uppstartskväll i augusti för årets sjuor med inbjudna vårdnadshavare och personal. Cirka 140 personer deltog under kvällen.

Kommunen beviljade 2016 1,8 miljoner kronor i föreningsbidrag för ungdoms-

aktiviteter. Lokal uppföljning av ungdomspolitiken, LUPP, genomfördes för tredje gången bland elever i årskurs 8 och år 2 på gymnasiet. Resultatet ligger till grund för ett ungdomspolitiskt program som kommer att tas fram under 2017 i samverkan med ungdomarna.

KOMMUNENS BEFOLKNING

Kommunens befolkning

Den sista december 2016 var befolkningen 9 511 personer, vilket var en ökning med 21 personer från sista december 2015.

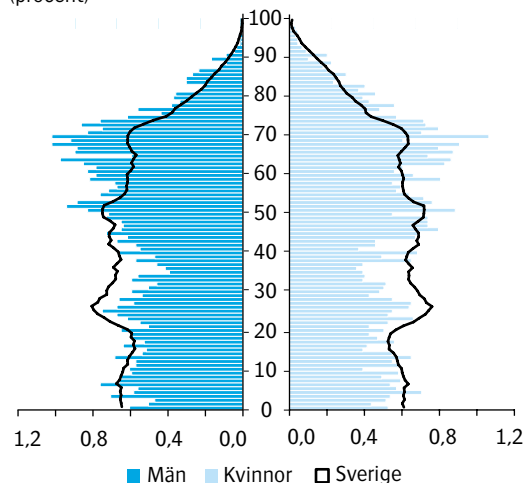
År 2016 var födelsenettet negativt, antalet födda var lägre än antalet avlidna. Flyttningsnettot var positivt för tredje året i rad. Fler invånare flyttade till kommunen än från den.

31-dec	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bergsjö	2 758	2 744	2 762	2 759	2 784	P	P	P
Gnarp	2 232	2 206	2 212	2 235	2 238	R	R	R
Harmånger	2 139	2 112	2 116	2 110	2 116	O	O	O
Hassela	821	823	827	808	816	G	G	G
Ilsbo	708	722	704	710	711	N	N	N
Jättendal	875	884	872	865	846	O	O	O
Restförda				3	0	S	S	S
Totalt	9 533	9 491	9 493	9 490	9 511	9 424	9 392	9 360

	2012	2013	2014	2015	2016
Födda	90	95	82	76	94
Döda	110	118	114	119	122
Födelsenetto	-20	-23	-32	-43	-28
Inflyttade	496	513	562	566	572
Utflyttade	476	532	529	530	524
Flyttningsnetto	20	-19	33	36	48

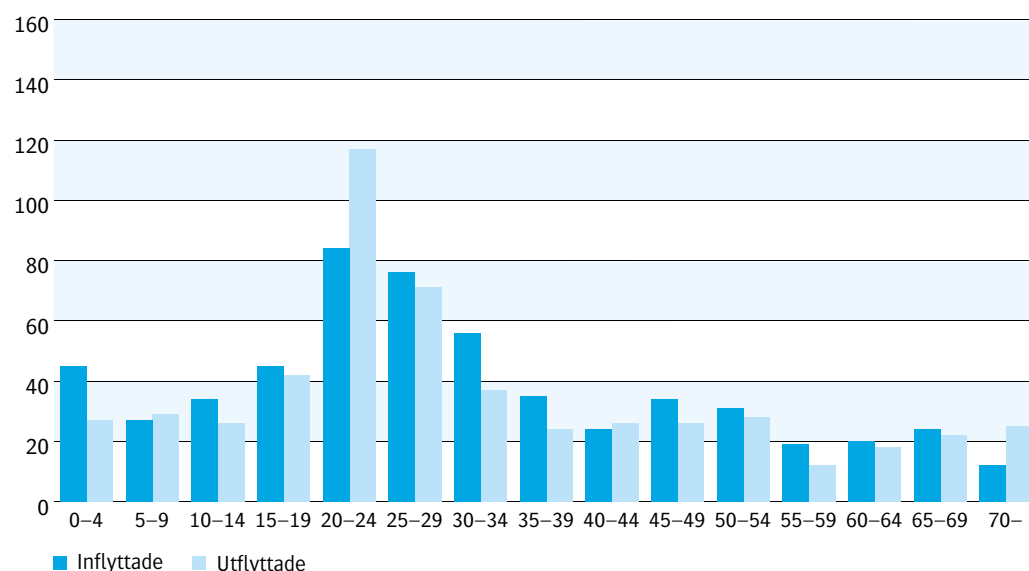
BEFOLKNINGSGRANEN

(procent)

IN- RESPEKTIVE UTFLYTTADE I NORDANSTIGS KOMMUN

(antal)

Bland barn i förskoleåldern, vuxna 25-34 år och 45-69 år var det fler som flyttade in än som flyttade ut. Den största in- och utflyttningen skedde i åldersgruppen 20-24 år. Störst andel utflyttare finns i åldersgrupperna 20-24 år och 70 år och äldre.

SVENSK EKONOMI OCH INTERNATIONELL EKONOMI

Konjunktoren och skatteunderlaget bromsar in

Den svenska ekonomin fortsätter att utvecklas starkt också 2017. Drivande bakom tillväxten är kraftigt ökade investeringar och en snabbt växande offentlig konsumtion i kölvattnet av fjolårets stora antal asylsökande. Exporten och hushållens konsumtionsutgifter ökar i år relativt måttligt, men förväntas öka i snabbare takt nästa år. År 2017 kan beskrivas som ett högkonjunkturår för svensk ekonomi.

En fortsatt stark tillväxt i efterfrågan och produktion innebär att läget på arbetsmarknaden förbättras ytterligare. Antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin beräknas 2017 öka med 1,3 procent vilket

kan jämföras med en ökning med 1,8 procent 2016. Den positiva utvecklingen innebär att arbetslösheten gradvis minskar ner mot 6 procent. Trots det förbättrade läget på arbetsmarknaden beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad med en ökning av genomsnittlig timlön med 2,8 procent.

Ett ökat resursutnyttjande, bättre fart på privat konsumtion, högre råvarupriser och en försvagad krona innebär att prisöknings-takten gradvis stiger under året. Efterhand när ökningen av konsumentpriserna mätta som KPIF, det vill säga konsumentprisindex, KPI, exklusive hushållens räntekostnader, över 2 procent. Mot denna bakgrund är Sveriges kommuner och landsting, SKL:s bedömning att Riksbanken under hösten 2017 höjer styrräntan. Den stramare penningpolitiken får till följd att kronan stärks och då framför allt mot euron.

Utvecklingen åren 2018–2020 är ingen prognos utan i stället en framskrivning gjord på basis av några på förhand uppställda antaganden. Styrande i detta upp-lägg är att svensk ekonomi på sikt återgår till konjunkturrell balans. Det innebär en

mer normal, men väsentligt långsammare utveckling av produktion och sysselsättning än tidigare då den svenska ekonomin gått från låg- till högkonjunktur. Åren 2018–2020 understiger BNP-tillväxten 2 procent samtidigt som ökningen i sysselsättningen är starkt begränsad.

Återhämtningen i svensk ekonomi, med en relativt stark utveckling av sysselsättningen, har inneburit en gynnsam utveckling av kommunernas och landstingens skatteunderlag. I reala termer beräknas skatteunderlaget öka med i genomsnitt 2 procent åren 2015–2017 vilket är ungefär det dubbla mot normalt. I och med att den svenska ekonomin efter 2017 förutsätts återgå till konjunkturrell balans och därmed utvecklas i ett lugnare tempo blir skatteunderlagets utveckling åren 2018–2020 betydligt svagare. Det blir då avsevärt svårare för kommunsektorn att få intäkter och kostnader att gå ihop. Reala ökningarna i skatteunderlaget på 0,5–1 procent ska klara demografiska krav som årligen växer med 1,5 procent.

2017 prognostiserar SKL avtagande skatteunderlagstillväxt. Det beror främst på att arbetade timmar inte väntas utvecklas fullt lika starkt som 2016. Även utbetalningarna av en del sociala ersättningar, främst sjukpenning och arbetsmarknadsersättningar, bidrar mindre till skatteunderlagets ökning. Detta motverkas delvis av att det stramare arbetsmarknadsläget leder till att löneökningarna blir större.

Kalkylen för åren därefter bygger på förutsättningen att ekonomin närmar sig balans. Det betyder att skatteunderlagstillväxten hålls tillbaka av svagare sysselsättningsökning och grundavdrag som ökar i högre takt än för tillfället.

Även i reala termer (efter avdrag för prisökningar) kulminerar skatteunderlagstillväxten i år och ligger kvar på en hög nivå 2017. Därefter faller den tillbaka till svagare utvecklingstal än de vi sett sedan 2010.

RÅDANDE FLYKTINGSITUATION

Nordanstigs kommun hanterade flyktingsituationen 2015–2016 på ett konstruktivt sätt. Bland annat utökades samverkan internt, liksom med berörda myndigheter. Kommunen bedrev förtjänstfullt ett evakueringsboende i före detta Fröstuna skola i Jättedal under cirka sex månader. Totalt hade 242 personer boendeplats där.

Migrationsverket har inför 2017 sänkt planeringsantagandet till 36 700 asylsökande. Det ska jämföras med 51 200 i föregående prognos hösten 2016.

Efter rekordåren 2015 med 162 877 asylsökande införde Sverige en rad regel- och lagändringar under 2016 som påverkat flyktingströmmarna avsevärt. De tidigare prognoserna från 2015 och 2016 har sänkts i omgångar och senast inför 2017. Det beror på att Migrationsverket nu bedömer att det även under 2017 sannolikt kommer att vara svårt att resa till och genom Europa, framför allt från Turkiet till Grekland och vidare mot centrala och norra Europa. Precis som i föregående prognos ingår i scenariot för 2017 att cirka 5 700 asylsökande ska omplaceras från Italien och Grekland.

Migrationsverket bedömer att överenskommelsen mellan EU och Turkiet kommer att upprätthållas året ut, samtidigt som det är fortsatt svårt att transitera via Balkan liksom att passera gräns- och id-kontrollerna i Österrike, Tyskland, Norge, Danmark och Sverige. De migranter som anländer till Sverige via Italien förväntas heller inte öka.

Antalet ensamkommande barn har minskat dramatiskt. De regler som Sverige införde har fått stor genomslagskraft i den gruppen av asylsökande. För kommunens del innebär det en omställning tvärs emot den som gällt tidigare; nu behövs anpassningar till en lägre volym.

Nyanlända med uppehållstillstånd som kommunplaceras i Sverige och som ska påbörja sin etablering i vårt land och vår kommun kommer på sikt in på arbetsmarknaden. Samhället berikas mångkulturellt och integrationsinsatser för att möta detta blir ett arbete som kommer att involvera alla framöver.

Personal

INLEDNING

Personalpolitisk inriktning

Den personalpolitiska inriktningen som ska prägla kommunens arbetsplatser är beslutad av kommunfullmäktige:

- Den värdegrund som är personalpolitikens bas uttrycks i en människosyn som ser människan som aktiv, ansvarskännande och meningsskapande.
- All personal utgör tillsammans organisationen. Organisationen är ett levande system som består av människor.
- Arbetsgivaren vill aktivt verka för en organisationskultur som präglas av öppenhet, tillit, lärande, utveckling och kreativitet.
- Den personalpolitiska inriktningen ska konkretiseras i det dagliga arbetet genom hur man möter varandra och dem verksamheten är till för, samt hur arbetet genomförs.

Händelser inom personalområdet

Som en del av Sundsvallsregionen pågår ett arbete för kompetensförsörjning. Genom gemensamma ledarutvecklingsinsatser ska ledarskapet utvecklas och under året har utbildningar startat. Sedan tidigare pågår Trainee Södra Norrland, ett traineeprogram med kompetensförsörjning för kvalificerad personal.

Nordanstig ingår också i ett läns-gemensamt nätverk med målsättningen

att marknadsföra de kommunala jobben i Gävleborg, genom bland annat deltagande i arbetsmarknadsmässor som vänder sig till högskolestuderande.

Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet har fortsatt utveckling av verktyg/system för rapportering av tillbud och olyckor samt skyddsronder genomförts, liksom medarbetarundersökning.

I arbetet med att budgetanpassa verksamheterna har verksamhet avvecklats under året.

Rehabgrupp har startats för att följa upp och arbeta för att sänka sjukfrånvaron.

Årlig arbetsmiljöutbildning genomfördes för chefer och fackliga ombud, men också löneutbildning och uppföljning av löneprocesser.

Som komplement till företagshälsovården ges sedan september vår personal möjlighet till professionell hjälp och stöd i frågor kring personliga problem, såväl privat som på arbetet genom Personalstöd.

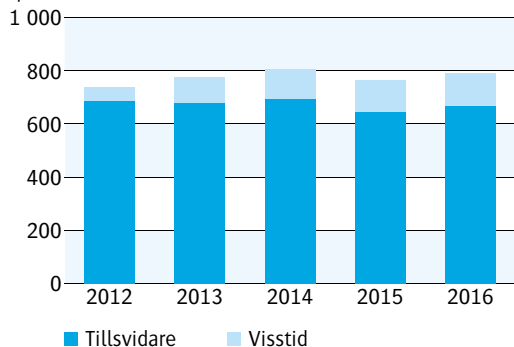
Personalredovisning

Antalet tillsvidareanställda har ökat med 20 personer. Under året slutade 26 personer med ålderspension. Medelåldern för anställda är 46 år.

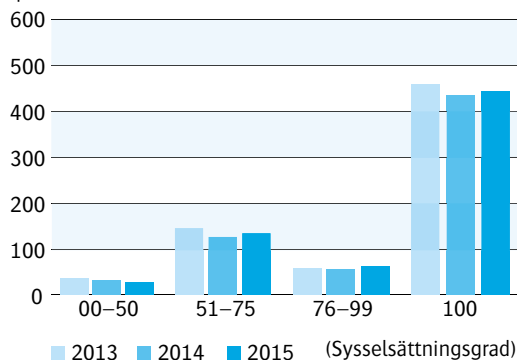
Tidsbegränsade anställningar inom utbildningsområdet sker främst av förskollärare och lärare, där det är svårt att rekrytera behörig, legitimerad personal.

Antal anställda

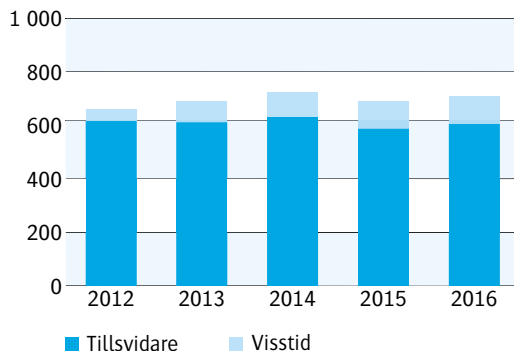
(personer)

Antal tillsvidareanställda med olika sysselsättningsgrad

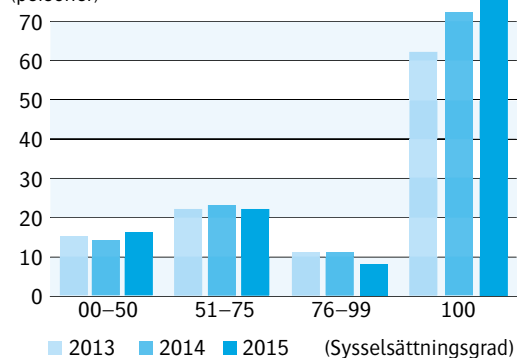
(personer)

Antal årsarbetare

(årsarbetare)

Antal visstidanställda med olika sysselsättningsgrad

(personer)

Antal anställda

	Tillsvidare			Visstid		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kommunledningskontoret	52	48	100	8	7	10
Utbildning	196	189	193	54	68	73
Vård och omsorg	384	349	314	41	32	30
Social omsorg	62	60	59	7	13	10
Summa antal anställda	694	646	666	110	120	123

Flytt av kost- och städenheten från vård och omsorg till kommunledningskontoret.

Flytt av transportenheten från social omsorg till kommunledningskontoret.

Flytt av biståndsenheten från social omsorg till vård och omsorg.

Årsarbetare

	Tillsvidare			Visstid		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kommunledningskontoret	49	46	94	7	7	8
Utbildning	189	184	187	49	61	64
Vård och omsorg	330	299	266	31	23	23
Social omsorg	60	58	58	7	13	10
Summa årsarbetare	628	587	605	94	104	105

Flytt av kost- och städenheten från vård och omsorg till kommunledningskontoret.

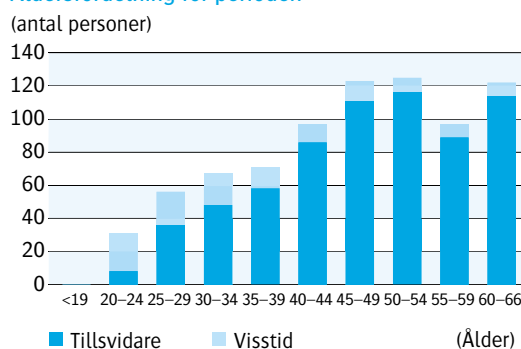
Flytt av transportenheten från social omsorg till kommunledningskontoret.

Flytt av biståndsenheten från social omsorg till vård och omsorg.

Resultaträkning

(tkr)	2013	2014	2015	2016
Intäkter	589 464	615 499	644 908	727 479
Personalkostnader	-294 316	-318 430	-338 578	-360 255
Övriga kostnader	-277 010	-284 588	-298 462	-366 446
Resultat	18 138	12 481	7 868	778

Åldersfördelning för perioden

Kost och städ lyfts från Vård och omsorg till Kommunledningskontoret. Ändå ser vi en markant ökning av sjuktalet inom Vård och omsorg.

Total sjukfrånvaro

procent	2014	2015	2016
Kommunledningskontor	4,8	6,3	5,2
Utbildning	8,4	8,8	8,8
Vård och omsorg	6,9	7,5	9,2
Socialomsorg	4,2	6,6	4,5
Totalt	6,8	7,7	8,0

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron ökade med 0,3 procent jämfört med 2015 och uppgick till 8,0 procent 2016. De flesta verksamheter har liknande eller sjunkande sjuktal förutom Vård och omsorg som ökat från 7,5 till 9,2 procent.

Under 2015 och 2016 har omorganiseringer gjort att flera enheter bytt verksamhetsområde. Den största personella flytten är att

Företagshälsovården, ALERT, deltog 2016 i flera rehabmöten, genomförde arbetsförmågebedömningar och medicinska undersökningar. Insatser i form av så kallat arbetsplatsnära stöd genomfördes för ett antal personer. Medicinsk yoga har genomförts i omgångar genom företagshälsovården, liksom gruppHandledning och utbildningar.

Under året har KOF-metoden (Krav- och funktionsschema) använts av företagshälsovården för en strukturerad genomgång av

balansen mellan krav och funktion i arbetet för medarbetare som har upprepade sjukfrånvaro.

Korttids- och långtidssjukfrånvaro

Av den totala sjukfrånvarotiden stod långtidssjukfrånvaron – över 60 dagar – för 50,8 procent, vilket är en minskning med 3,7 procent jämfört med 2015. På motsvarande sätt ökade korttidssjukfrånvaron.

Verksamhet	< 59 dagar		> 60 dagar	
	2015	2016	2015	2016
Kommunledningskontoret	27,5	61,3	72,5	38,7
Utbildning	50,6	49,6	49,4	50,4
Vård och omsorg	45,6	44,3	54,4	55,7
Socialomsorg	41,8	69,3	58,2	30,7
Total sjukfrånvaro	45,5	49,2	54,5	50,8

Sjukfrånvaro för kvinnor och män

Sjukfrånvaron ökade bland både kvinnor och män. Ökningen är stor för båda könen inom Vård och omsorg. I övriga verksamheter är skillnaderna minimala, och de skillnader som finns har en del av sin förklaring kopplade till flytt av enheter till andra verksamheter.

Verksamhet	Kvinnor		Män	
	2015	2016	2015	2016
Kommunledningskontoret	8,0	5,1	2,0	5,9
Utbildning	9,6	9,6	4,4	4,2
Vård och omsorg	8,1	9,5	1,7	7,2
Socialomsorg	5,8	5,4	8,6	2,9
Total sjukfrånvaro	8,4	8,6	3,7	5,1

Sjukfrånvaro fördelad per åldersgrupp

Sjukfrånvaron varierar i alla åldersgrupper med både ökning och minskningar.

Verksamhet	29 år eller yngre		30 – 49 år		50 år eller äldre		Alla anställda	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Kommunledningskontoret	2,4	1,2	4,6	4,3	8,3	6,5	6,3	5,2
Utbildning	4,7	6,4	9,4	7,9	9,6	10,6	8,8	8,8
Vård och omsorg	4,1	3,1	7,3	10,9	8,7	9,9	7,5	9,2
Socialomsorg	3,2	2,3	6,3	4,5	7,1	4,9	6,6	4,5
Total sjukfrånvaro	4,2	4,1	7,5	8,1	8,7	9,0	7,7	8,0

Miljö

INLEDNING

De senaste åren har hållbarhetsfrågorna fått ett allt större utrymme i samhällsdebatten. 2016 var ett år med stora genombrott för den hållbara utvecklingen. I november 2016 började det nya klimatavtalet att gälla och de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030 antogs. De globala målen för hållbar utveckling innehåller mål för en social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. År 2020 ska de största miljöproblemen vara lösta och inte orsaka ökade miljö- och hälsoproblem hos nästa generation.

I Nordanstig arbetar vi med nationella och lokala miljömål. Även andra planer och policys innehåller mål för att nå en miljömässig hållbarhet; bland annat avfallsplan, fiskevårdsplan, översiktsplan, vatten- och avloppsplan. Som ett stöd i vårt miljöarbete blev Nordanstig i december 2016 ekokommun. Det innebär att vi ska arbeta efter ett antal hållbarhetsprinciper och följa upp vårt arbete med gröna nyckeltal. Allt vi gör får inte plats i miljöbokslutet, utan här beskriver vi ett antal exempel på sådant som kommunen har arbetat med under 2016.

KLIMAT, LUFT OCH HÄLSA

Koldioxid och andra växthusgaser som vi människor släpper ut i atmosfären medför att det globala klimatet förändras och blir varmare. Kommunen och dess bolag har aktivt arbetat för att minska utsläpp av växthusgaser under året. Nordanstigs Bostäder AB har installerat en laddare för elbilar i Bergsjö och utökat fordonsparken med flera elbilar. Kommunens solcellsanläggning producerade 24 MWh under året, vilket kompletterar kommunens i övrigt fossilfria energiförsörjning.

Åtgärder har även genomförts i syfte att minska miljöbelastningen samt spara energi. Tilläggsisolering av vindar, byte av fläktmotorer och byte till energieffektiv belysning är några exempel. Den sista kvarvarande vägbelysningen med kvicksilver har bytts ut till energieffektivare alternativ. Uttjänade trästolpar har ersatts med nya miljövänligare trästolpar.

Vår energirådgivare har arbetat med rådgivning under året och anordnade en konsert för att uppmärksamma Earth Hour. Inom kostenheten arbetar man också med att begränsa klimatpåverkan, genom att servera en ökad andel vegetarisk mat.

Farliga kemiska ämnen i produkter, varor och byggnader kan ha en negativ påverkan på människor, växter och djur. Kommunen bidrar till minskning av giftiga ämnen genom att servera helt GMO-fria livsmedel samt en andel ekologiska alternativ.

VATTEN

Övergödning drabbar landområden såväl som sjöar, vattendrag och hav. Övergödning får växtligheten att förändras, och arter som är anpassade till näringsfattiga miljöer trängs undan. Utsläpp av miljöfarliga ämnen förorenar våra vatten och kan förorena grundvattnet. Kommunen fortsätter att arbeta förebyggande genom att i till exempel Sörfjärden ersätta enskilda avlopp med en allmän VA-lösning. Miljökontoret har även inventerat enskilda avlopp i kommunen för att kontrollera att de uppfyller de krav som finns. Syftet är att utsläppen av näringsämnen ska begränsas.

Sjöar och vattendrag utsätts för påverkan från många håll, till exempel från skogsbruk, jordbruk, industrier och vattenkraftverk. Under 2016 har Nordanstig arbetat mycket med fiskevård. Till stor del har fiskevårdsarbetet varit kopplat till Gnarpån och kommunens köp av två vattenkraftsfastigheter. Under hösten har havsöring som vandrat upp i ån för att leka registrerats. En Wolf-fälla har under året satts ut nedströms dammen vid Milsbro kraftverk, för att det till våren ska gå att registrera nedströmsvandrande fisk. Under 2016 fortsatte arbetet som ska leda till att det vandringshinder som regleringsdammen i Andersfors utgör blir åtgärdat. Ett LONA-projekt (Lokala naturvårdsåtgärningar) i form av en förstudie för att ta fram underlag till framtida större fiskevårdsprojekt påbörjades 2016 och kommer att fortsätta under 2017.

Havsmiljön påverkas av fiske, spridning av miljögifter och utsläpp av näringsämnen. Främmande arter från fartyg eller fiskodlingar kan etablera sig i haven. Allt detta stör den biologiska mångfalden och viktiga livsmiljöer, vilket påverkar havets produktion av livsmedel och andra viktiga resurser. Hav, kust och skärgård erbjuder en stor mängd möjligheter till rekreation och här finns ett rikt kulturarv. Länets kustkommuner har beviljats KOMPIS-bidrag (Kommunal planering i statlig samverkan) för att utarbeta gemensamma planeringsunderlag för kusten.

GOD BEBYGGD MILJÖ

Den goda bebyggda miljön ska erbjuda bra livsmiljöer och bidra till en hållbar utveckling. Boende och livsstil påverkar miljön på många sätt, exempelvis uppvärmning av bostäder, resor eller avfallshantering. En aktuell avfallsplan har antagits och åtgärder inom ramen för den har genomförts. Fastighetsnära sopsortering har införts i det kommunala bostadsbolagets hyresfastigheter i Gnarp. I Nordanstig har mängden avfall som går till materialåtervinning ökat medan mängden farligt avfall och matavfall i hushållsavfallet har minskat enligt den plockanalys som utfördes under året.

En stor del av våra växt- och djurarter finns i åker- och betesmarker. Utvecklingen är negativ då många åkrar, ängar, naturbetesmarker och fåbodemiljöer växer igen. Kommunen köper i stor utsträckning lokalt producerade råvaror genom att dela upphandlingar av livsmedel så att även mindre producenter kan vara med och lämna anbud. Det bidrar till att bibehålla kommunens öppna landskap.

Tillståndet för miljön i skogen påverkas dels av skogsbrukets intensitet och metoder, dels av olika former av hävd som exempelvis skogsbete. Skogsbränder och andra naturliga störningar har minskat eller upphört helt, vilket också påverkar. Gävleborgs skogar producerar ekosystemtjänster som exempelvis rekreation, färskvatten, timmer och föda. Många arter och naturtyper utvecklas negativt och riskerar att försvinna på sikt. Ett projekt med bidrag från Naturvårdsverket, inom ramen för Lokala naturvårdsåtgärningar, LONA, har startats med syfte att främja tätortsnära natur i Nordanstig. De tätortsnära skogarna erbjuder möjligheter för lek och rekreation och är mycket viktiga för den goda bebyggda miljön.

Styrning: vision, inriktningar, ambitioner och mål

KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL- OCH BUDGETPROCESS

Kommunfullmäktige styr kommunens verksamheter utifrån vision, övergripande inriktningar och ambitioner samt mål som bryts ner från kommunfullmäktige till kommunstyrelse. Kommunfullmäktige styr och följer upp genom målplaner som sammanställs i delårsrapport och årsredovisning.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet inom kommunen. Där beslutas ärenden av principiell beskaffenhet eller av större vikt. Det handlar främst om mål och riktlinjer för kommunen samt budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, organisation och verksamhetsformer. Enligt 3 kap. kommunallagen och enligt nya ändringar i 8 kap. kommunallagen, om den ekonomiska förvaltningen, ska kommunfullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen. Detta kommer att arbetas fram och beslutas om i budgetarbetet för 2018.

VISIONSARBETE

Nordanstig *Naturligtvis* – Här förverkligar du dina livsdrömmar

Hösten 2009 antog kommunfullmäktige Vision 2020. Under 2016 pågick arbete utifrån visionen och många medborgare, företagare, kommunanställda och förtroendevalda var på olika sätt involverade. Kommunen vill möjliggöra att många kommunmedborgare engageras och medverkar i byggandet av framtidens Nordanstig.

Om fler och fler arbetar tillsammans kommer visionen i grunden att kunna påverka Nordanstig i den riktning som valts.

I visionen finns sju gyllene slutsatser som förtydligar särskilt viktiga områden i utvecklingsarbetet. Man kan säga att visionen pekar ut färdriktningen, men det behövs också ledstjärnor som hjälp att navigera.

Motiven för visionsarbetet varierar, men några faktorer som väger tungt i Nordanstigs kommun är att

- skapa ett tydligare samarbete mellan offentlig verksamhet och näringsliv samt föreningsliv för att stärka utvecklingspotentialen för Nordanstig
- bättre hantera arbetslöshet och befolkningsminskning
- stärka ungdomar och unga vuxnas delaktighet och inflytande
- genom tydlig styrning hålla ekonomin i balans.

POLITISK STYRNING VIA MÅL- OCH BUDGETPROCESS

Kommunfullmäktige antog i december 2015 politiska inriktningar och ambitioner för Nordanstigs kommuns förvaltningar och helägda bolag fram till och med 2019. Utifrån dessa togs verksamhets- och finansiella målområden fram för 2016, totalt tio stycken som ska styra verksamheternas uppdrag och resursfördelning, både för ekonomi och personal.

För att säkerställa den framtida välfärden i Nordanstigs kommun krävs en hållbar ekonomisk tillväxt. Hållbarhetsperspektivet ska avspeglas i kommunens alla verksamheter. God ekonomisk hushållning syftar till att kommunens verksamhetsresurser används på mest effektiva sätt, både kostnadseffektivt och ändamålsenligt. Det ska finnas ett klart samband mellan de resurser som används, de prestationer som genomförs och de resultat som uppnås.

Kommunfullmäktiges ansvar i mål- och budgetprocessen är att

- fastställa de övergripande politiska inriktningarna i Nordanstigs kommun
- tilldela resurser till kommunstyrelsen för att målen ska kunna uppnås
- följa upp och utvärdera kommunstyrelsens verksamhet och dess måluppfyllelse.

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsens ansvar i mål- och budgetprocessen är att

- föreslå och bereda övergripande politiska inriktningar
- föreslå övergripande mål som bygger på de politiska inriktningarna
- samordna uppföljning och utvärdering
- tolka de övergripande målen och formulera konkreta mål (4–8 stycken) och strategier
- följa upp vilka åtgärder som vidtagits för att uppnå målen och redovisa dessa till kommunfullmäktige
- redovisa måluppfyllelsen inför kommunfullmäktige, minst en gång per år i samband med årsredovisningen
- tillsammans med byggnadsnämnden ansvara att genomföra fullmäktiges beslut.

Politiken ansvarar för att sätta mål, prioritera resurserna på ett övergripande plan samt att regelbundet följa upp målen, kvaliteten och effektiviteten.

Tjänstemannaorganisationen och ytterst ledningsgruppen ansvarar för hur arbetet ska genomföras för att nå bästa resultat.

Nordanstigs kommun har ett webbaserat system, Stratsys, för planering, uppföljning, analys och rapportering av det offentliga uppdraget. Systemet åskådliggör bland annat målprocessen genom nedbrytning av de övergripande politiska inriktningarna till kommunfullmäktige- och kommunstyrelsemål och konkreta aktiviteter som stöttar det nuvarande arbetssättet med styrning.

För att följa upp målen och säkerställa det systematiska kvalitetsarbetet finns även kvalitetsverktyg, indikatorer och mätetal kopplade till målen.

Systemet ger en överskådlig och förenklad struktur kring rapportering och administration av kommunens offentliga uppdrag. Det ger ett stöd för verksamheterna att fokusera på innehåll, analys och andra värdeskapande aktiviteter.

Kommunfullmäktiges övergripande verksamhetsmässiga mål

BARN OCH UNGA 2016–2019 Kommunfullmäktiges ambition med den övergripande inriktningen

Arbetet med barn och unga ska vila på en gemensam värdegrund. Denna värdegrund bygger på en människosyn som ser människan som aktiv, engagerad, ansvarskännande och medskapande.

Vår ambition är att barn och unga i Nordanstigs kommun ska växa upp och utbildas i en trygg och stimulerande miljö.

Kommunen ska stärka föräldrarollen genom bland annat familjecentraler. Detta ska vi uppnå genom att socialtjänst, förskola och föräldrar samarbetar mot gemensamma mål.

Vår starka ambition är att finna en långsiktig plan över skolan i Nordanstig så att alla elever, föräldrar och skolpersonal känner tillit och tror på framtiden. Alla beslut ska fattas med trovärdiga och sakliga underlag. Akutlösningar bör i möjligaste mån undvikas. Det är våra ambitioner att alla elever ska ha en bra skolmiljö och att alla elever ska tro på framtiden och vilja läsa vidare. Vi ska erbjuda en bra utbildning, där barn och ungdomar känner inflytande och delaktighet och där undervisningen i för- och grundskola tar tillvara elevernas naturliga upptäckarglädje. Varje individ ska bemötas och utbildas utifrån sina egna förutsättningar och få stöd och uppmuntran för att nå de nationella målen och för att bli starka och självstän-

diga människor. Skolan ska stödjas så att andelen elever som når de nationellt uppställda målen stadigt ökar.

Barn och ungdomar ska få mer plats och möjlighet att påverka sin situation genom bland annat ungdomsrådet.

Kommunen ska stimulera aktiviteter i drogfria miljöer och ha nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. Nordanstigs kommun ska arbeta för ett aktivt utbyte mellan skola och närings- och föreningsliv.

Uppföljning av övergripande inriktning

För att barn och unga ska få växa upp i en trygg och stimulerande miljö genomför kommunen flera utvecklingsinsatser. Utvecklingsarbete sker bland annat i förskolan där fokus ligger på övergången mellan förskolan till förskoleklass samtidigt som Läsluftet också tas tillvara i förskolan.

För att öka tryggheten har samverkan mellan individ- och familjeomsorgen (IFO) och utbildningsverksamheten förstärkts och familjeverksamheten har vidareutvecklats. För att ungdomar ska kunna känna inflytande utvecklades en SMS-panel, och en nyetablering av elev- och ungdomsråd har skett och kommer fortgå.

Kommunen ska erbjuda bra utbildning och andelen som når de nationella målen ska stadigt öka. För att nå målet har skolorna tillsammans arbetat med att identifiera förbättringsområden utifrån analys av

elevernas skolresultat. Det har resulterat i en överenskommelse med Skolverket, Bästa skola-satsningen, som har som mål att höja elevernas betyg och koppla politiska beslut till vilka behov verksamheten har för att kunna uppfylla statens krav på huvudmannen.

Därutöver har skolan utökat med en specialpedagog vars arbetsuppgifter är att utreda, analysera och strategiskt planera utvecklingsinsatser med utgångspunkt i kommunens faktiska skolresultat. Alla insatser ska direkt eller indirekt ha ett resultathöjande perspektiv. Kommunen anordnade också flera olika aktiviteter vilket bidrog till drogfria miljöer för ungdomarna att umgås och utvecklas i.

Kommunfullmäktiges mål	Kommentar
<p>◆ Under 2016–2018 ska varje barn och elev ges möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar. Förskolan och skolan ska ge barnen och eleverna framtidstro och stärka deras självkänsla. Barn och elever ska få det stöd de behöver för att nå målen för förskola respektive skola. (2016)</p>	<p>Utifrån kommunfullmäktiges mål, att varje elev ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar, har utbildningsverksamheten under året arbetat med att identifiera förbättringsområden utifrån analys av elevernas skolresultat. Det har resulterat i Bästa skola-satsningen där kommunen kommer att få stöd av Skolverket i det systematiska kvalitetsarbetet inom utbildningsverksamheten. För att stärka elevers framtidstro och självkänsla via elevers delaktighet och inflytande genomfördes under 2016 en rad aktiviteter som: LUPP-enkäten (Lokal uppföljning av ungdomspolitiskt handlingsprogram), nyetablering av elevråd och utveckling av SMS-panel. Samverkan mellan IFO och utbildningsverksamheten inleddes och förstärktes, och familjecentralens verksamhet utvecklades. En rad aktiviteter inom ungdomsinitiativ via drogfria aktiviteter för ungdomar i kommunen genomfördes under 2016.</p>

- = Målet uppfyllt.
- ◆ = Målet delvis uppfyllt.
- = Målet inte alls uppfyllt.

Kommunstyrelsens mål		Kommentar
◆	Under 2016 arbeta för en fullvärdig familjecentral, samt att antalet besökande ökar. (2016)	Kommunen lyfter vid samråden för familjecentralerna, vikten av att barnmorska finns inom familjecentralernas verksamhet. Att verkställa detta är dock ett beslut som Region Gävleborg äger.
◆	Öka delaktigheten bland barn och unga. (2016)	Under 2016 har det via SMS-panelen skickats ut en fråga i månaden till ungdomar under perioden februari-november (med uppehåll över sommarperioden) där elevrådet har varit en viktig partner för ungdomars delaktighet och inflytande. I kommunens ambition att återaktivera ungdomsrådet har folkhälso- och ungdomssamordnare vänt sig till elevrådet på högstadiet i Bergsjö och SMS-panelen för att se hur intresset bland ungdomarna ser ut för att delta i ett ungdomsråd. Ett visst intresse finns bland ungdomarna och dialog med Sveriges ungdomsråd nationellt har inletts. Arbetet fortsätter under 2017.
◆	Ökad samverkan mellan utbildning och IFO, Social omsorg. (2016)	Under hösten 2016 påbörjades samverkan mellan individ- och familjeomsorgen (IFO) och utbildningsverksamheten. Arbetet behöver fortsätta för att nå målet för barn och ungas delaktighet. För att utveckla arbetet med samordnad individuell plan har utbildningar genomförts under hösten 2016. I kommunens förebyggande verksamhet mot användandet av tobak, alkohol och andra droger har ungdomssamordnaren tillsammans med TobaksFRI duos arbetsgrupp anordnat aktiviteter för de elever som skrivit kontrakt att avstå från tobak för ett år. Det har beviljats 110 000 kronor till ungdomsinitiativ, medel till drogfria aktiviteter som ungdomar tillsammans med en vuxen ansöker om. Exempel på aktiviteter som genomförts under 2016 är resor till Boda Borg, drogfri skolavslutning i Söderhamn, besök på Himlabadet i Sundsvall, LAN, och Strike club i Sundsvall. De flesta av aktiviteterna har anordnats under skollov. För att stärka samverkan har informationsinsatser till vårdnadshavare via kommunens och skolornas webbplatser genomförts under 2016.

Kommunstyrelsens mål	Kommentar
<p>◆ Utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (2016)</p>	<p>Under 2016 har utbildningsverksamheten genomfört en trygghetsenkät bland vårdnadshavare som har barn i förskolan. Den visade på stor nöjdhet och förtroende för förskolan i Nordanstig. Någon kommunenkät för grundskolan på kommunnivå har inte kunnat genomföras eftersom digitala möjligheter saknas.</p> <p>Lokal uppföljning av ungdomspolitiskt handlingsprogram (LUPP), genomfördes november 2016 och kommer att sammanställas under februari 2017 och rapporteras för elever, personal och politiker under våren 2017. Utifrån resultatet upprättas ett ungdomspolitiskt program för och tillsammans med Nordanstigs ungdomar.</p> <p>Som en del av det systematiska kvalitetsarbetet redovisades antalet incidenter inom förskola, fritidshem och skola på utskottsmötet i januari 2017 och analyssamtal har genomförts. Ärendet presenterades därefter för kommunstyrelsen.</p> <p>En studie för att kartlägga om rastaktiviteter kan påverka elevernas prestation i klassrummet, och därmed elevernas betyg, startade i september och pågår. En delrapport kommer att presenteras för utbildningsutskottet i mars 2017.</p>

BOENDEMILJÖ OCH KOMMUNIKATION 2016–2019

Kommunfullmäktiges ambition med den övergripande inriktningen

Kollektivtrafiken är viktig för vår kommun. Vi vill verka för förbättrade kommunikationer och att kollektivtrafiken i synnerhet utvecklas under mandatperioden, för att stödja pendling till och från jobbet likväl som till och från fritidsaktiviteter. Kollektivtrafikens utveckling visar kommunens utvecklingspotential för dem som funderar på att flytta hit, och pendlingsmöjligheterna med både tåg och buss gör inflyttningsområdet större. Kollektivtrafiken ska utökas och ambitionen är att tillgängliggöra kollektivt resande för fler.

Vi bör diskutera bussförbindelser på östra sidan av kommunen. Bussförbindelserna är

viktiga för skolans behov och bör samordnas. En aktiv dialog om kollektivtrafikförbindelser bör föras med Regionen. Vi kommer att arbeta för två tågstopp i kommunen.

Vi deltar aktivt i utvecklingen av E4 och dubbelspår för Ostkustbanan genom kommunen. Goda nätkommunikationer ökar chansen till lyckade etableringar av företag, och till ett ökat samarbete inom skola och utbildning. Vår ambition är att vi vill visa att Nordanstig är en kommun, som är i framkant vad gäller både teknik och fiberutbyggnad.

Vi vill arbeta för att stärka kommunmedborgarnas känsla för sin kommun och även förbättra omvärldens bild av kommunen. Vi vill visa vilka naturtillgångar och friluftsliv som erbjuds och hur tryggt det är att bo här. Att Nordanstigs kommun står för utveckling och framåtanda. Att här i

Nordanstig kan själen vårdas och intellektet stärkas. Här finns närhet till våra grannkommuner genom bra kommunikationer. Att i Nordanstig finns en bra boendemiljö ur alla aspekter.

Uppföljning av övergripande inriktning

Kollektivtrafiken är viktig för kommunens hållbara utveckling då inflyttningsområdet kan utökas med bättre möjligheter för skoltrafik och arbetspendling. Under 2016 har kommunen yttrat sig för utökad kollektivtrafik inom Nordanstigs kommun.

För att fler ska resa kollektivt införs under 2017 fritidskort för ungdomar. Den fördjupade översiktsplanen för Ostkustbanan har ställts ut och arbetet med ny kommunövergripande översiktsplan pågår. Plan- och byggenheten arbetat aktivt med medborgardialog för att få ett bra och förankrat planeringsunderlag. Goda nätverkskommunikationer är viktigt för Nordanstigs utveckling, och utbyggnad av fibernätet har fortsatt i utökad omfattning samtid-

igt som Telia och Skanova har påbörjat nedmonteringen av kopparnäten i ett flertal byar i kommunen.

För att skapa bättre och effektivare möjligheter för medborgarnas kontakt med kommunen har arbetet med att utveckla e-tjänster startat och de första e-tjänsterna införs under 2017. Kommunen vill också stärka omvärldens bild av Nordanstig och under 2017 beräknas kommunens nya hem-sidor sättas i drift vilket förbättrar kommunens möjligheter att kommunicera utåt och inåt. Nordanstig har som ambition att det ska finnas bra boendemiljö ur alla aspekter och flera åtgärder genomförs.

Inom fastighetsområdet har ett flertal större arbeten genomförts, till exempel ombyggnad av badhuset i Bergsjö samtidigt som exploatering av tomter i Morängsviken fortgår. Vatten- och avloppsprojektet i Sörfjärden är driftsatt och invigt. För att förbättra miljön på särskilda boenden och gruppboendestäder har boende och anhöriga bjudits in till dialog med önskan av förbättrad trygghet, trivsel och samvaro.

Kommunfullmäktiges mål	Kommentar
<p>◆ Under 2016–2018 utveckla attraktiva boende- och livsmiljöer som skapar tillväxt. (2016)</p>	<p>I kommunens satsning på attraktiva boende- och livsmiljöer har förvaltningen arbetat aktivt med utveckling av kollektivtrafiken med förslag till prioriterade utvecklingsåtgärder inom linjetrafikens dragning, samt turtäthet för förbättrad skoltrafik och arbetspendling. Kommunen har även tagit beslut om att under 2017 införa så kallade fritidskort för ungdomar från årskurs 7 upp till och med gymnasiet. För utveckling av boende- och livsmiljöer har kommunen färdigställt den nya översiktsplanen och ställt ut den under hösten 2016. Exploatering av tomter i Morängsviken pågår. Kommunens plan för boende, handel och industri i anslutning till stationslägen ingår i planarbetet i Gnarp. Inom vård- och omsorgs verksamheten arbetar enheterna aktivt för att på bästa sätt skapa trygga boendemiljöer. Så kallade boenderåd är etablerade där de boende och anhöriga bjuds in för att ge förslag på eventuella åtgärder för att öka tryggheten, trivseln och möjligheten till samvaro på sitt boende.</p>

Kommunstyrelsens mål		Kommentar
◆	Skapa trygga boendemiljöer och påbörja bostadsbyggande i kommunen. (2016)	<p>Trygga boendemiljöer</p> <p>Inom verksamhetens särskilda boenden och gruppboendestäder arbetar enheterna för att på bästa sätt skapa trygga boendemiljöer. För att öka delaktigheten i hur boendemiljön ska utformas har enheterna någon gång per år så kallade boenderåd där de boende och anhöriga bjuds in för att ge förslag på eventuella åtgärder för att öka tryggheten, trivseln och möjlighet till samvaro på sitt boende.</p> <p>Under 2016 har arbetet med en ny mobilanpassad webbplats påbörjats och arbetet beräknas slutföras 2017.</p> <p>Påbörja bostadsbyggandet</p> <p>Exploatering av tomter i Morängsviken pågår och försäljning beräknas kunna påbörjas försommaren 2017. Under 2017 färdigställs två LIS-planer i linje med kommunens arbete med detaljplaner i kust- och strandnära lägen.</p> <p>Ett omtag i frågan om anläggning av Kustvägen tas efter att förstudien av VA Mellanfjärden redovisats. Kommunens plan för boende, handel och industri i anslutning till stationslägen ingår i planarbetet i Gnarp.</p>
◆	Öka utbyggnaden av fiber i kommunen. (2016)	Under 2016 har arbetet med förtätning av fibernätet i kommunen fortsatt, och nya områden i Ilsbo och runt Kittesjön har tagits i drift.
◆	Påbörja arbetet med att erbjuda fritidskort för ungdomar åk 7–18 år. (2016)	Frågan har hanterats i samråd med regionen för att hitta en så bra lösning som möjligt. Fritidskort för ungdomar kommer att införas från och med augusti 2017.
◆	Undersöka behovet av ytterligare busslinjer i kollektivtrafiken. (2016)	Nordanstigs kommuns yttrande över regionalt trafikförsörjningsprogram för Gävleborg 2013 med förslag till prioriterade utvecklingsåtgärder överlämnades 2016-05-31.

MILJÖ OCH HÄLSA 2016–2019

Kommunfullmäktiges ambition med den övergripande inriktningen

Kommunens uppgift är att planera för en god livsmiljö på ett sätt som är socialt och ekologiskt hållbart. Kommunen ska öppet kommunicera och regelbundet följa upp miljöarbetet. Vi vill utveckla de lokala miljömålen i samklang med de regionala och de nationella kvalitetsmiljömålen utifrån den nationella och vår lokala klimatstrategi.

Klimatstrategin ska uppdateras i samband med att våra miljömål utvecklas.

Kommunen bör ta fram ett nytt tematiskt tillägg under 2016 för vindkraftsutbyggnad.

Vi bör vara positiva till utbyggnad. Självklart ska avstånd till boende och andra regler följas.

Vi bör tillåta höjder upp till 250 meter om det är lämpligt. Annan förnyelsebar energi bör också få sin prioritet, som till exempel solenergi. Vi vill utveckla käll-

sorteringen i kommunen. Vi anser att brottsförebyggande arbete och en väl utvecklad folkhälsa är viktiga framgångsfaktorer för att göra kommunen trygg och attraktiv att leva och bo i. Med utgångspunkt från folkhälsopolitikens elva målområden sker det förebyggande arbetet genom de fyra målområden vi valt att prioritera. Dessa är; delaktighet och inflytande i samhället; ekonomiska och sociala förutsättningar; barn och ungas uppväxtvillkor; ANDT: minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

Uppföljning av övergripande inriktning

Kommunen vill planera för en god livsmiljö som är socialt och ekologisk hållbar och ska regelbundet följa upp miljöarbetet. I Nordanstig arbetar vi med nationella och lokala miljömål, men vi har även andra planer och policys som innehåller mål för att nå en miljömässig hållbarhet; bland annat fiskevårdsplan, översiktsplan, vatten- och avloppsplan med flera.

Under året antogs en ny avfallsplan för 2016–2020. Som ett stöd i vårt miljöarbete blev Nordanstig i december 2016 en ekokommun vilket innebär att vi ska arbeta efter ett antal hållbarhetsprinciper och följa upp vårt arbete med gröna nyckeltal. Kommu-

nens första servicepunkt, Kajutan i Stocka, blev också verklighet. I översiktsplanen behandlas eventuell vindkraftsutbyggnad, översiktsplanen presenteras under 2017.

För att kommunen ska vara attraktiv och trygg att bo i är en väl utvecklad folkhälsa viktigt, kommunen arbetar brett för att förbättra folkhälsan med fokus utifrån fyra områden. Prioriteringsområdet delaktighet och inflytande avspeglas i äldreomsorgen som arbetar utifrån den gemensamma värdegrunden; Självbestämmande, trygghet, engagemang och respekt. Ofta speglar ekonomiska och sociala förutsättningar delaktighet. För att förbättra förutsättningarna arbetar verksamheten med dagverksamhet främst för äldre för att bryta isolering, skapa social gemenskap och öka tryggheten. Verksamheten arbetar vidare med skattningar för att komma fram till fungerande omvårdnadsåtgärder för äldre med beteendemässiga och psykiska symtom vid demens.

Arbetet med ett samhälle fritt från narkotika, alkohol och missbruk fortsätter och ANDT-strategin har reviderats. Nordanstigs kommun har beviljat medel för varierande ungdoms-, kultur-, idrotts- och integrationsaktiviteter för att förebygga sociala problem och öka folkhälsan.

Kommunfullmäktiges mål	Kommentar
<p>◆ Under 2016–2018 ska miljön i Nordanstigs kommun successivt förbättras. (2016)</p>	<p>I kommunens arbete med att verkställa överenskommelsen kring åtgärdsarbete och klimatanpassning har arbetet med kommunens intention om att bli en ekokommun verkställt och kommunen är från och med 2017 en av Sveriges ekokommuner. Åtgärder är även vidtagna enligt skogsvårdsplanen. Renhållningsordning med avfallsplan och ny avfallstaxa har under året tagits fram. Verksamhetens arbete med fiskevårdsplanen har initialt fokuserat på nedre delen av Gnarpån. Satsningar har även gjorts genom att kraftverk har köpts in.</p>
<p>◆ Under 2016–2018 ska folkhälsan i Nordanstigs kommun successivt förbättras. (2016)</p>	<p>Ett förslag till folkhälsoplan för 2016–2020 har tagits fram och avvaktar beslut i kommunstyrelsen. Utifrån de prioriterade folkhälsomålen har det upprättats en verksamhetsplan för BRÅ- och folkhälsoarbetet för 2016. För att förbättra folkhälsan i Nordanstigs kommun har bland annat kommunen beviljat medel för ungdoms-, kultur-, idrotts- och integrationsaktiviteter. Medborgardialoger för revidering av medborgarlöftena har anordnats, liksom uppstart för årets sjuor. En dag för seniorers säkerhet, dialogmöten med byavakter och vårdnadshavare och LUPP-undersökningen bland elever i årskurs 8 och år 2 på gymnasiet är exempel på andra aktiviteter på området. Kommunen beviljades under 2016 statliga medel till sommarlovsaktiviteter för barn och unga 6–15 år.</p>

Kommunstyrelsens mål	Kommentar
<p>◆ Fortsätta arbeta utifrån samarbetet med länsstyrelsen genom Överenskommelse kring åtgärdsarbete och klimatanpassning, och implementera den i verksamheten. (2016)</p>	<p>I kommunens arbete med att verkställa Överenskommelsen kring åtgärdsarbete och klimatanpassning har arbetet med kommunens intention om att bli en ekokommun verkställtts och kommunen är från december 2016 en av Sveriges ekokommuner. Åtgärder är även vidtagna enligt skogsvårdsplanen. Renhållningsordning med avfallsplan och ny avfallstaxa har under året tagits fram. Verksamhetens arbete med fiskevårdsplanen har initialt fokuserat på nedre delen av Gnarpån. Satsningar har även gjorts genom att kraftverk har köpts in.</p>
<p>◆ Prioriterat folkhälsomål: 1) Delaktighet och inflytande i samhället.</p>	<p>En uppföljningsträff med "Framtidens förening" anordnades våren 2016 där ett 50-tal personer från föreningar i kommunen deltog. Idrottsförbundet och Frivillig Gävleborg informerade och en workshop inför sommarlovsaktiviteterna hölls. Elevrådet på varje skola har under året varit delaktiga i revidering av likabehandlingsplanerna. Inför årets LUPP-undersökning samverkade ungdomssamordnaren med ungdomar i elevrådet, och en av förstelärarna informerade övrig personal. Svarsfrekvensen var 93 procent och från gymnasiet år 2 (Bromangymnasiet) har 43 ungdomar från Nordanstig svarat på enkäten.</p> <p>Medborgardialoger anordnades av BRÅ- och folkhälsorådet i samverkan med polisen på orterna Bergsjö, Hassela, Gnarp och Harmånger. Resultatet blev 150 enkätsvar som ska ligga som grund för revidering av medborgarlöftena för 2017.</p> <p>Rådet anordnade dialogmöten med grannsamverkan, byavakter och föräldrar efter en tids vandaliseringar på orter i kommunen. Det har resulterat i att föräldravandringar har startat i Gnarp och ungdomsgården Nya Källam har startat upp igen. Ungdomsgården i Harmånger har 150 ungdomar inskrivna, och lockar ungdomar från alla orter i kommunen och från närliggande kommuner.</p> <p>Den 7 oktober anordnades En dag för äldres säkerhet med tema "Balansera mera" på Bergsjögården, BRÅ- och folkhälsorådet och Pensionärs- och handikapprådet samverkade med kommunens verksamheter och externa utförare. Föreläsningar om kost, motion och säkrare hem arrangerades i Bergsjögården med cirka 150 besökare. Ett 15-tal utställare visade upp sig i stora salen, bland annat provades bikearoundcykeln.</p>

Kommunstyrelsens mål		Kommentar
◆	Prioriterat folkhälsomål: 2) Ekonomiska och sociala förutsättningar	Kommunen sökte och beviljades medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och anordnade i samverkan med föreningar gratis sommarlovsaktiviteter för barn och unga 6–15 år. Cirka 100 barn deltog i simskola, prova på-aktiviteter, simmärkestagning, integrationsresa till Boda Borg och ridläger. Sammanlagt användes 191 437 av 194 069 kronor. Ungdomsinitiativ har bidragit med 110 000 kronor till aktiviteter för våra barn och unga som de själva varit med och ansökt om och redovisat.
◆	Prioriterat folkhälsomål: 3) Barn och ungas uppväxtvillkor	Nordanstig har för tredje gången deltagit i LUPP-undersökningen (Lokal uppföljning av ungdomspolitik). Rapporten sammanställs under början av 2017. En uppstartskväll för blivande sjundeklassare hölls inför höstterminen 2016. Cirka 140 elever, vårdnadshavare och personal deltog. Arbete med SMS-panel och COPE-föräldrautbildning på familjecentralerna har pågått under året. Sammanlagt har ungdomsaktiviteter genomförts för 1,8 miljoner kronor.
◆	Prioriterat folkhälsomål: 11) Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel.	Det drogpolitiska handlingsprogrammet utifrån den nationella ANDT-strategin har reviderats för 2016–2020 av folkhälso- och ungdomssamordnaren och av drogsamordnaren. Programmet ska upp för beslut under februari 2017. Alla elever i årskurs 6 har fått information om TobaksFRI duo-metoden och kontraktsskrivning erbjöds under föräldramötet i maj. Cirka 60 ungdomar skrev kontrakt. TobaksFRI duo-arbetet i kommunen synliggjordes också på SAM-mässan 14 maj. Under året har utlottningar genomförts bland dem som skrivit kontrakt och deltagit i tävlingar inom ANDT-området.

NÄRINGS LIV OCH ARBETSMARKNAD 2016–2019

Kommunfullmäktiges ambition med den övergripande inriktningen

Nordanstigs kommuns insatser för näringsliv och företagande ska kännetecknas av attityder som skapar ett förbättrat företagsklimat, en god företagsutveckling, möjligheter och öppningar att utveckla nätverk och innovationer.

Vår ambition är att näringslivsfrågorna lyfts fram och förbättras, särskilt för de små företagen. Det handlar om att ha goda och öppna kontakter mellan kommun och företag samt mellan kommunen och Företagarföreningen. Det är viktigt att näringslivsrådet blir mer aktivt och för fram sina åsikter till kommunens ledning.

Vår ambition är att kommunens insatser för näringsliv och företagande skall möjliggöra fler företag, fler arbetstillfällen och

utvecklad turism. Vi tror att det finns stora möjligheter för företag att utvecklas inom den så kallade gröna sektorn. Det är positivt då det möjliggör en mer hållbar tillväxt. Med hållbar tillväxt menar vi att tillväxten inte sker på bekostnad av miljö, personal, djur eller kultur. Att tillväxten bygger på miljövänlig teknik.

Kommunen ska aktivt arbeta för nyetableringar av företag och tillväxt inom befintliga företag och utbildning inom företagande och entreprenörskap. Vi anser att de sociala företagen har sin plats i kommunen men vill att de ska konkurrera på samma villkor som etablerade näringar.

Vi anser att utveckling och förstoring av den lokala arbetsmarknadsregionen har mycket stor strategisk betydelse. En ny näringslivsstrategi ska arbetas fram under mandatperioden. Mångfalden i vår kommun är en tillväxtfråga som vi bör ta tillvara.

Vi vill att nyanländas och andra inflyttares yrkes- och utbildningskunskaper ska tas tillvara för att underlätta ingången i arbetslivet. Nyanländas inläring av svenska språket ska prioriteras. Kommunens arbetsmarknadsstrategiska åtgärder ska syfta till att människor kan klara sin egen försörjning. Vi ska särskilt fokusera på att underlätta ingången i arbetslivet för ungdomar.

Uppföljning av övergripande inriktning

Nordanstig står i särklass genom en arbetslöshet under riksnittet. Framför allt är vår ungdomsarbetslöshet låg och det

är glädjande. Ett utökat samarbete med Arbetsförmedlingen och näringslivet ligger till stor del bakom detta. Under 2016 har verksamheten erbjudit riktade insatser för integration i arbetslivet för personer som står utanför arbetsmarknaden via starta eget-rådgivning. Flera projekt inom området fortgår och under 2017 kommer näringslivskontoret, arbetsmarknadsenheten och Svenska för invandrare (SFI) gemensamt planera aktiviteter mot målgruppen.

Kommunen vill att insatserna för näringslivet kännetecknas av attityder som skapar ett förbättrat företagsklimat, en god företagsutveckling, möjligheter och öppningar att utveckla nätverk och innovationer. För att mer effektivt och strategiskt kunna hantera utmaningen har en ny näringslivsstrategi - Hållbar tillväxtstrategi - arbetats fram av företagare, föreningar, allmänheten, tjänstemän och politiker. Målbilden är 11 000 invånare år 2021 vilket innebär satsningar på fler bostäder, förbättrad infrastruktur och ett förbättrat näringslivsklimat. Alla; företagare, medborgare, politiker och tjänstemän kan bidra.

Implementering av den nya strategin förväntas starta i början av 2017. Strategin kommer att presenteras för alla enheter inom kommunen så att medarbetare med sina chefer ska kunna bryta ner den i handlingsplaner med prioriteringar och finansiering. För att skapa förutsättningar för företagsetablering genomför kommunen planläggning av industrimark i kommunen. En förstudie är klar och ärendet aktualiseras för genomförande.

Kommunfullmäktiges mål		Kommentar
◆	Under 2016–2018 ska förutsättningarna för näringslivet utvecklas och förbättras i kommunen. (2016)	För att öka kommunens riktade insatser för integration i arbetslivet för personer som står utanför arbetsmarknaden genomförs Starta eget-rådgivning via Movexum och ALMI. Under 2017 kommer näringslivskontoret, arbetsmarknadsenheten och Svenska för invandrare (SFI), gemensamt planera aktiviteter mot målgruppen. För att skapa förutsättningar för företagsetablering genomförs planläggning av industrimark i kommunen. En förstudie är klar och ärendet aktualiseras för genomförande första halvåret 2017. En ny näringslivsstrategi, Hållbar Tillväxt i Nordanstigs kommun, antogs av kommunfullmäktige den 5 september 2016 och implementering av den nya strategin förväntas gå igång i februari 2017.

Kommunstyrelsens mål		Kommentar
◆	Öka riktade insatser för integration i arbetslivet för personer som står utanför arbetsmarknaden. (2016)	Starta eget-rådgivning via Movexum och ALMI. Under 2017 kommer näringslivskontoret, arbetsmarknadsenheten och Svenska för invandrare (SFI), gemensamt planera aktiviteter mot målgruppen.
◆	Planlägga industrimark i kommunen. (2016)	Förstudie är klar och ärendet aktualiseras för genomförande under första halvåret 2017.
●	Färdigställa ny näringslivsstrategi. (2016)	Hållbar Tillväxtstrategi i Nordanstigs kommun antogs av kommunfullmäktige den 5 september 2016. Implementering av den nya strategin förväntas starta i februari 2017.

God ekonomisk hushållning och balanskravsutredning

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommunallagen och den kommunala redovisningslagen innehåller regler för kommunens ekonomiska styrning. Kommunen ska ha god ekonomisk hushållning i sin egen verksamhet och i offentliga verksamheter som bedrivs av andra juridiska personer, som kommunens bolag. Dessutom finns ett balanskrav som innebär att kommunens intäkter varje år ska överstiga kostnaderna. Balanskravet är en nedre gräns för den ekonomiska utvecklingen, medan begreppet god ekonomisk hushållning innebär väsentligt högre krav. Kommunen har målmedvetet arbetat med god ekonomisk hushållning de senaste åren.

Regeringen fattade 2012 beslut om en proposition om kommunala utjämningsreserver. Förslaget innebär att kommuner och landsting själva ska kunna utjämna intäkter över tid genom att bygga upp resultatutjämningsreserver inom ramen för det egna kapitalet. På det sättet kan man sätta undan en del av överskottet i goda tider och sedan använda medlen för att täcka underskott till följd av en lågkonjunktur. Införandet av reserverna kan ses som ett förtydligande av det övergripande målet om god ekonomisk hushållning som kommuner och landsting ska uppfylla. Nordanstigs kommun har ännu inte tagit något beslut avseende resultatutjämningsreserv.

Verksamhet när det gäller uppdrag och kvalitet kan inte fortsätta på nuvarande nivå, eftersom kostnaderna ökar snabbare än intäkterna. Den ökade invandringen ger ökat antal kommunmedborgare och därmed

ökade behov. Det är en utmaning att behålla den kommunala servicen till samma kvalitet och samma antal enheter.

Med dessa förutsättningar som bakgrund är det alltså nödvändigt att budgetanpassningen på 50 miljoner kronor som fullmäktige beslutade 2014–12–01 ger nya ramar och förutsättningar för verksamheterna, så att positiva resultat nås snarast, dock senast 2018.

Anpassningskravet på 50 miljoner kronor föranleddes av behoven att genomföra större strukturella förändringar och därför budgeterades även en post för omställningskostnader på 5 miljoner kronor 2016. Anpassningskravet, senare benämnt åtgärdspaketet, var en konsekvens av att kostnadsnivån för kommunens verksamheter ökat kraftigt de senaste två åren. Anpassningskravet avsågs för hela budgetperioden, det vill säga kostnadsnivån skulle sänkas med 50 miljoner kronor till 2018. Varje år inom perioden har det budgeterats omställningskostnader.

Under våren 2015 började ett intensivt arbete med att föreslå åtgärder som reducerar verksamheternas kostnader fram till 2018. En reviderad budget beslutades av fullmäktige 7 april, 8 juni och 9 november.

Effekten av fattade beslut har inarbetats i budgeten för 2017–2020 och beräknas ge 35 miljoner kronor i minskade kostnader 2018. Med andra ord sänkades beslut om åtgärder på 15 miljoner kronor. Fullmäktige beslutade i december att arbetet med att fatta beslut om ytterligare åtgärder som ska genomföras till 2018 fortsätter.

Kommunfullmäktige beslutade i december 2016 att göra en inlösen av intjänade pensionsrätter på 40 miljoner kronor dock högst årets resultat. Detta beslut innebär att kommunen tar framtida pensionskostnader 2016 och får därmed lägre kostnader för utbetalning av intjänade pensioner åren framöver.

Kommunfullmäktiges ambition med den övergripande inriktningen

Kommunen ska ha god ekonomisk hushållning. Begreppet ”god ekonomisk hushållning” har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

En förutsättning för en god ekonomisk hushållning är att det finns ett tydligt samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effektivitet. För att åstadkomma detta samband krävs bland annat en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt en rättvisande och tillförlitlig redovisning som ger information om avvikelser gentemot budget och mål.

De kommunala verksamheterna ska kännetecknas av väl underbyggda beslut, hög effektivitet och god servicenivå. Kommunens affärsdrivande verksamheter och bolag ska generera överskott som kan garantera en långsiktig utveckling. Samarbete och samverkan mellan kommuner och näringsliv ska alltid provas.

Uppföljning av övergripande inriktning

Uppföljning redovisas främst i nästa avsnitt i årsredovisningen, Finansiell analys, och i avsnittet Kommunfullmäktiges övergripande verksamhetsmässiga mål.

UPPFÖLJNING AV FULLMÄKTIGES FINANSIELLA MÅL

Kommunfullmäktiges finansiella mål	Resultat
■ Verksamhetens nettokostnader plus finansnetto exklusive intäkter av engångskaraktär ska vara högst 98 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunal fastighetsavgift för vardera åren 2016–2019.	Verksamheternas nettokostnader plus finansnetto var 99,9 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunal fastighetsavgift 2016. Exklusive jämförelsestörande post var den 92,6 procent. Målet ej uppnått.
● Investeringens volymen för 2016 bör lägst motsvara årets avskrivning. Årets investeringsvolym samt ombudgetering från föregående år får högst motsvara årets avskrivningar gånger tre.	Investeringarna var 24 562 tkr. Avskrivningarna var 13 311 tkr. Målet har uppnåtts.
● Soliditeten inklusive total pensionsskuld ska förbättras årligen.	Soliditeten inklusive total pensionsskuld var –32 procent 2015 och –19 procent 2016. Målet har uppnåtts.
● Likviditeten ska vara lägst 100 procent, det vill säga omsättningstillgångarna ska vara högre än de kortfristiga skulderna.	Likviditeten var 117 procent. Målet har uppnåtts.
● Samtliga investeringar bör finansieras med egna medel och/eller specifika bidrag.	Samtliga investeringar 2016 finansierades med egna medel och statsbidrag. Inga lån togs upp för att finansiera investeringarna. Målet har uppnåtts.
● Kommunen ska amortera låneskulden med minst 6 procent årligen.	Låneskulden amorterades med 8 procent. Målet har uppnåtts.

- = Målet uppfyllt.
- ◆ = Målet delvis uppfyllt.
- = Målet inte alls uppfyllt.

Kommunen når inte alla finansiella mål

Årets resultat exklusive jämförelsestörande post, 40,6 mnkr, innebar att kommunens ekonomiska marginal förstärktes under året. Kommunens resultatnivå inklusive jämförelsestörande post, 778 tkr, uppfyllde däremot inte god ekonomisk hushållning på två procent. Det höga resultatet exklusive jämförelsestörande poster beror till största delen på intäkter från Migrationsverket. Dessa intäkter har baserats på avtal som tecknades då flyktingtillströmningen var som högst samt på bidrag avseende den rådande flyktingsituationen. Därefter har dessa avtal sagts upp eller förändrats.

Årets goda resultat beslutade fullmäktige att använda för att göra en partiell inlösen av intjänade pensionsrätter som är den jämförelsestörande posten. Det innebär att man 2016 har tagit framtida kostnader för pensionsskulden och därmed förbättrat soliditeten vilket är god ekonomisk hushållning. Ytterligare beskrivning och analys av de finansiella målen för god ekonomisk hushållning sker i nästa avsnitt.

De närmaste åren förväntas bli finansiellt tuffa för Nordanstig, eftersom kommunen, liksom många andra kommuner, står inför utmaningar som ökade investeringar och stegrade behov hänförliga till befolkningsförändringar.

Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka betydligt snabbare än tidigare. En utmaning blir hur mycket av investeringarna som ska finansieras via skatteintäkter respektive främmande kapital i form av lån. Det kan i sin tur påverka utrymmet för att finansiera kommunens löpande drift i form av löner, lokaler med mera.

För att klara att uppfylla kommunens mål för god ekonomisk hushållning – det vill säga ett resultat på minst två procent av skatteintäkterna, en självfinansieringsgrad på 100 procent och en ökad soliditet – krävs en mycket aktiv ekonomistyrning framöver.

Kommunen redovisade 2016 ett resultat på 778 tkr. Efter balanskravsutredning 238 tkr.

2016 gjordes en partiell inlösen av intjänad pensionsrätt på 40 mnkr inklusive löneskatt.

Nedläggning av Björkbackens särskilda boende resulterade i en realisationsförlust om 243 tkr när fastigheten avyttrades. Detta har i balanskravsutredningen upptagits som realisationsförlust enligt undantagsmöjligheter då försäljningen är ett led i kommunens pågående åtgärds paket.

I tabellen för balanskravsutredning nedan framgår att kommunen under de två senaste åren inte haft något balanskravsunderskott. Kommunen har haft positiva resultat 13 år i följd.

BALANSKRAVSUTREDNING

Årets resultat	2015	2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	7868	778
Reducering av samtliga realisationsvinster	- 36	- 783
+ justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjligheter	0	0
+ realisationsförluster enligt undantagsmöjligheter	0	243
+ orealiserade förluster i värdepapper	858	0
- justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	- 1000	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	7690	238
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	0	0
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv (RUR)	0	0
Balanskravsresultat	7690	238

Finansiell analys

Nordanstigs kommun redovisade 2016 ett resultat på 778 tkr, vilket jämfört med 2015 är en försvagning med 7 090 tkr. Kommunen har de två senaste åren försvagat resultatet med 11 703 tkr. Detta beror på att verksamheternas nettokostnader ökat kraftigt, framför allt inom äldreomsorgen. Exkluderas de jämförelsestörande engångsposterna ligger resultatet mellan 12 481 tkr och 40 603 tkr de senaste tre åren.

Nordanstigs kommuns samlade investeringsvolym 2016 uppgick till 26 148 tkr, en ökning med 10 816 tkr jämfört med 2015. Ökningen beror till stor del på kommunens beslut att öka investeringsnivån med anledning av kommunens ökade behov samt ökad fiberutbyggnad.

Självfinansieringsgraden av investeringarna efter avdrag för investeringsinkomster uppgick 2016 till 57 procent jämfört med 146 procent 2015. Det innebär att investeringarna under 2016 inte finansierades fullt ut med skatteintäkter och investeringsinkomster.

Kassalikviditeten har de senaste tre åren varit i samma nivå. Soliditeten beräknad inom balansräkningen sjönk marginellt i jämförelse med år 2015. Men soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt har ökat den senaste femårsperioden från -54 procent till -19 procent år 2016, främst beroende på inlösen av pensionsrätter.

RESULTAT OCH KAPACITET

	2012	2013	2014	2015	2016
Årets resultat (tkr)	10 966	18 138	12 481	7 868	778
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster (tkr)	10 966	11 118	12 481	3 292	40 603
Årets resultat/skattentäkter samt kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag (%)	2,33	3,74	2,49	1,53	0,15
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag	2,33	2,29	2,49	0,64	7,88
Årets resultat koncern	13 481	21 072	16 252	15 396	5 134

Årets resultat för Nordanstigs kommun försvagades från 12,5 mnkr år 2014 till 0,8 mnkr år 2016. Om kommunens resultat relateras till skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag redo-

visade kommunen 2016 ett resultat på 0,15 procent.

Under 2014 och 2015 uppgick motsvarande resultat till 2,49 procent respektive 1,53 procent.

Under 2015 och 2016 redovisade dock Nordanstig jämförelsestörande engångskostnader och -intäkter.

Kommunen har 2015 erhållit återbetalning av försäkringspremier från AFA. År 2016 gör kommunen en partiell inlösen av pensioner på 39,8 mnkr.

Exkluderas dessa jämförelsestörande kostnader och intäkter uppgick årets resultat år 2015 till 0,64 procent av skatteintäkterna. År 2016 förbättras resultatet till 7,88 procent. Det innebär att det löpande driftsresultatet för kommunen exklusive jämförelsestörande engångsposter låg på en lägre nivå under perioden.

Ett av Nordanstigs finansiella mål för god ekonomisk hushållning är att resultatet ska uppgå till minst 2,0 procent av skatteintäkterna varje enskilt år. I budget 2017–2020

sänktes dock resultatmålet till 1 procent. Ett resultat på 2,0 procent av skatteintäkterna varje enskilt år ger utrymme för att över en längre tid självfinansiera större delen av normal investeringsvolym i kommunen. Det innebär att kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av likviditet och soliditet, behålls. Under den senaste treårsperioden har Nordanstig redovisat ett genomsnitt på 1,39 procent inklusive jämförelsestörande poster. Gör jämförelse under senaste treårsperioden, exklusive jämförelsestörande poster, redovisas ett genomsnitt på 3,67 procent.

Årets resultat 2016 uppgick till 0,15 procent av skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag. Det innebär att kommunen inte uppfyllde resultatmålet för året.

NETTOKOSTNADSANDEL

%	2012	2013	2014	2015	2016
Verksamheternas intäkter och kostnader (netto)	94,4	91,7	94,2	94,7	90,0
Planenliga avskrivningar	3,0	3,1	2,8	2,8	2,4
Nettokostnadsandel exklusive jämförelsestörande poster och finansnetto	97,4	94,8	97,0	97,5	92,5
Finansnetto	0,3	0,1	0,5	0,1	0,1
Nettokostnadsandel exklusive jämförelsestörande poster	97,7	94,8	97,5	97,6	92,6
Jämförelsestörande engångsposter	0,0	1,4	0,0	0,9	-7,3
Nettokostnadsandel ¹⁾	97,7	96,3	97,5	98,5	99,9

¹⁾ I relation till skatteintäkter samt kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag. Observera att minustecken framför finansnettot innebär ett positivt finansnetto.

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett djuplodande mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till skatteintäkter samt statsbidrag och utjämning. Redovisas en nettokostnadsandel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader

och intäkter. En nettokostnadsandel på 95–96 procent kan betraktas som god ekonomisk hushållning för Nordanstigs kommun. Sett över längre tidsperiod klarar då kommunen av att finansiera ersättningsinvesteringar, nödvändiga nyinvesteringar och pensionsåtagandet.

När Nordanstigs nettokostnadsandel analyseras, framgår att nettot av verksamheternas intäkter och kostnader under 2016 tog i anspråk 90,0 procent av

skatteintäkterna, vilket är en förbättring med 4,7 procentenheter jämfört med 2015.

Vidare tog avskrivningarna i anspråk 2,4 procent, vilket var 0,4 procentenheter lägre än föregående år. Avskrivningarna är kommunens periodiserade kostnader för investeringar.

Finansnettot uppgick till 0,1 procent, vilket innebär att de finansiella intäkterna var mindre än de finansiella kostnaderna 2016.

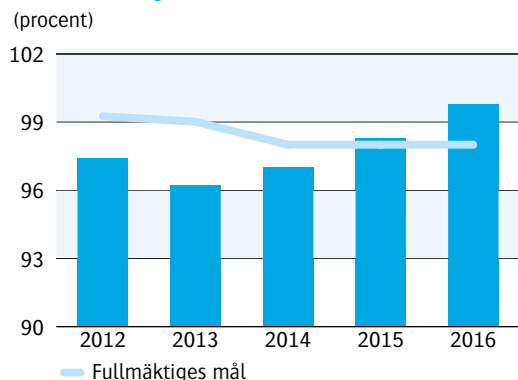
Detta innebär att kommunens nettokostnader och finansnetto tog i anspråk 92,6 procent av skatteintäkterna, vilket var en förbättring med 5,0 procentenheter jämfört med 2015.

Som tidigare nämnts har kommunen under 2013 och 2015 haft jämförelsestörande poster som påverkat resultatet positivt. 2016 har kommunen en jämförelsestörande post som påverkar resultatet negativt, inlösen av pensionsrätter på 39,8 mnkr. Som andel av skatteintäkterna uppgick de till 7,3 procent 2016, 0,9 procent 2015 och 2013 till 1,4 procent.

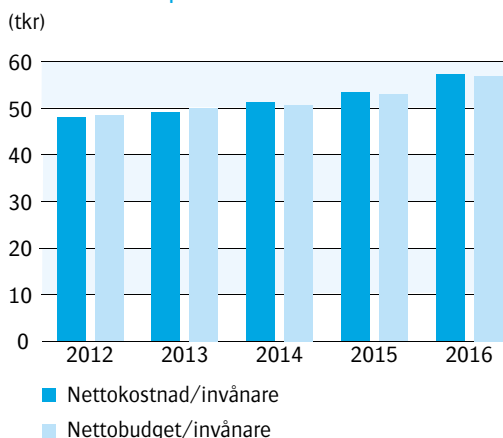
Totalt uppgick nettokostnadsandelen till 99,9 procent 2016, vilket innebär att kommunens intäkter är knappt större än kommunens kostnader. Det är en försvagning av nivån med 1,4 procent jämfört med år 2015 och 2,4 procent jämfört med 2014.

NETTOKOSTNADERNA OCH SKATTEINTÄKTERNA

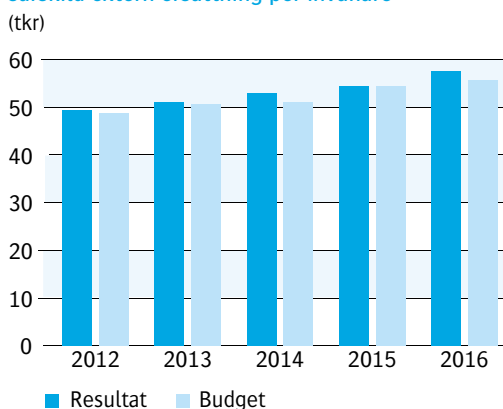
Nettokostnadernas (inklusive pensionskuldförändring och avskrivningar) andel av skatteintäkter

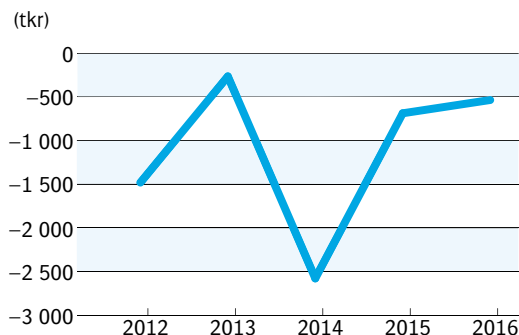
Nettokostnader per invånare

Skatteintäkter och generella statsbidrag inklusive särskild extern ersättning per invånare

Finansnetto

ÅRETS INVESTERINGAR

	2012	2013	2014	2015	2016
Investeringsvolym brutto (tkr)	29 154	32 271	14 752	15 332	26 148
Investeringsvolym efter avdrag för investeringsinkomster (tkr)	22 456	25 991	12 367	15 216	24 562
Investeringsvolym/skatteintäkter (%)	4,8	5,4	2,5	3,0	4,8

Nordanstigs kommuns samlade investeringsvolym 2016 uppgick till 26,1 mnkr, vilket är 10,8 mnkr högre investeringsvolym än 2015. Ökningen beror till stor del på större investeringsbehov inom främst bredband och köp av kraftverksstationer.

Efter avdrag för årets investeringsinkomster uppgick investeringarna netto till 24,6 mnkr, vilket var 9,3 mnkr högre än 2015.

De största investeringarna 2016

Investering	Belopp
Bredband	6 112
Kraftverk	4 704
Morängsviken	2 163
Köks- och städutrustning	2 014
Badhuset Bergsjö, budget	1 941
Nyckelfri hemtjänst	1 362
Arkiv	963

Självfinansieringsgrad av investeringar

%	2012	2013	2014	2015	2016
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	110	127	216	146	57

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks. Med nettoinvesteringar avses anskaffning av immateriella och materiella anläggningstillgångar med avdrag för investeringsinkomster.

Med självfinansieringsgrad avses skatteintäkter och eventuella försäljningsinkomster som kommunen har erhållit

vid försäljning av materiella anläggningstillgångar. Dessa har sedan ställts i relation till nettoinvesteringar.

Självfinansieringsgraden av investeringarna efter avdrag för investeringsinkomster uppgick 2016 till 57 procent. Detta innebär att investeringarna inte finansierades med skatteintäkter och investeringsinkomster utan även med likvida medel.

Kommunen har som mål att självfinansieringsgraden av investeringarna bör uppgå till minst 100 procent varje enskilt år. Kommunens självfinansieringsgrad av investeringarna har uppgått till 131 procent i genomsnitt per år under de fem senaste åren. Målet uppfylldes därmed under perioden.

RISK-KONTROLL

Känslighetsanalys

Känslighetsanalys (tkr)	2016
Löneökning med 1 %	+/- 3 603
Prisförändring med 1 %	+/- 2 163
Befolkningsändring, 50 personer	+/- 2 480
Förändring av generella statsbidrag med 1 %	+/- 1 482
Förändring försörjningsstöd med 10 %	+/- 551
Skattesats förändring med 1 kr	+/- 18 018

Likviditet ur ett riskperspektiv

%	2012	2013	2014	2015	2016
Kassalikviditet	123	133	117	118	117

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Kassalikviditeten uppgick vid årsskiftet 2016 till 117 procent, vilket ska jämföras med 118 procent för 2015. Nordanstig har en god likviditet, vilket garanterar att kommunen utifrån ett kort och medellångt finansiellt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella betalningstoppar.

Fullmäktiges mål att likviditeten ska vara lägst 100 procent uppnåddes således.

Soliditet

%	2012	2013	2014	2015	2016
Soliditet enligt balansräkningen	37,2	41,7	44,4	40,4	40,0
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	-54	-51	-40	-32	-19

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre tidsperiod inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning. En förbättrad soliditet innebär att kommunen minskar sin skuldsättningsgrad och därigenom ökar sitt finansiella handlingsutrymme för framtiden.

Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt förstärktes åren 2012 till 2016 med 35 procentenheter, från -54 procent till -19 procent. Det förklaras till största delen av att kommunen har amorterat sina lån och finansierat sina investeringar med skatteintäkter och

positiva resultat samt löst in delar av de intjänade pensionsrätterna.

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2016–2019 angett att kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser bör öka de närmaste åren.

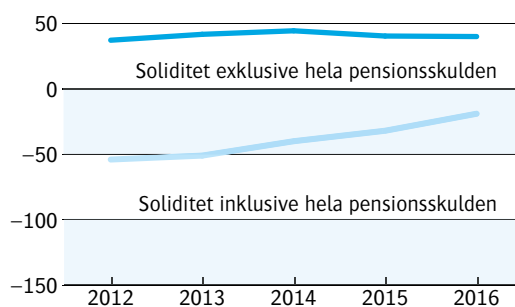
Även om kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser under de tre senaste åren har förstärkts från -40 procent till -19 procent kan konstateras att om målet ska nås, måste kommunen visa starka positiva resultat och i möjligaste mån finansiera investeringar med skattemedel.

Minskningen av soliditeten 2015 och 2016 enligt balansräkningen beror på att dessa års resultat var lägre än tidigare år.

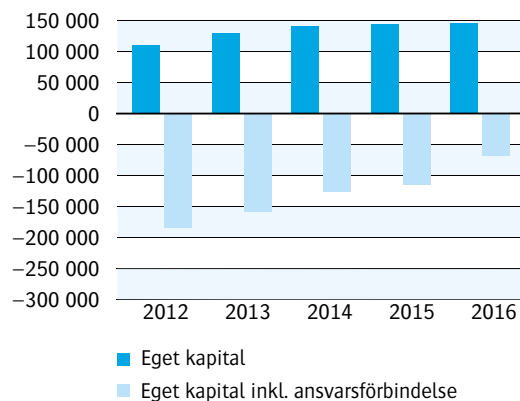
Fullmäktiges mål att soliditeten inklusive total pensionssskuld ska förbättras årligen, uppnåddes.

Soliditet

(procent)

Eget kapital

(tkr)

KOMMUNALSKATT**Skatteintäkter**

Skatteintäkter och generella statsbidrag	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017
Skatteintäkter och generella statsbidrag	470 000	485 000	502 000	515 560	546 696	549 270

År 2016 uppgick Nordanstigs kommunala skattesats till 22,51 procent. Skattesatsen minskade med 0,10 procent jämfört med 2013 och 2014 års nivå. 2013 togs beslut att öka skattesatsen med 25 öre för att finansiera omorganisationen i kommunen

då kommunens alla verksamheter samlades under kommunstyrelsen med en förvaltning. 2015 fattades beslut om att sänka skattesatsen med 10 öre med målet att återgå åren framöver till tidigare nivå på 22,36 procent i kommunal skattesats.

Förändring av skatteunderlaget i förhållande till föregående år

(%)	Definitiv 2012	Definitiv 2013	Definitiv 2014	Definitiv 2015	Definitiv 2016
Riket	2,99	4,00	3,36	3,16	5,05
Nordanstig	1,21	2,70	1,84	2,07	3,83
Hudiksvall	2,05	2,91	2,96	2,21	3,64
Sundsvall	1,87	3,56	3,41	2,18	3,92

5-årigt snitt för skatteunderlagsutvecklingen

	2012	2013	2014	2015	2016
Årets skatteintäktsutveckling understiger femåriga snittet	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej
Femårigt snitt	1,99	1,66	1,24	1,60	2,33
Utfall för året	1,21	2,70	1,84	2,07	3,83

PENSIONSFRÖPLIKTELSE

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden ska finansieras de kommande 50 åren. Det totala pensionsåtagandet uppgick vid årets slut till 247,0 mnkr. Av dessa redovisas 33,6 mnkr i balansräkningen som en avsättning och 213,4 mnkr återfinns utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse. Den avser pensioner intjänade till och med 1997.

2016 beslutades och genomfördes en partiell inlösen av intjänad pensionsrätt på 39,8 mnkr. Detta har minskat åtagandet enligt ansvarsförbindelsen.

Både den del av pensionåtagandet som utgör ansvarsförbindelse och den del som återfinns i balansräkningen är ofinansierade.

Inga medel har avsatts för den framtida utbetalningen av denna skuld.

I balansräkningen redovisas endast de pensionsåtaganden som personalen har tjänat in från och med 1998 och de särskilda avtal om pensioner som tecknats med en del tidigare anställda. Från och med 2015 redovisas förtroendevaldas pensionsskuld (nytt avtal), vilket innebär att kommunen avsätter 1,7 mnkr som återfinns i avsättningen i balansräkningen samt 389 tkr som återfinns i ansvarsförbindelsen.

Kommunen betalar varje år ut alla tidigare anställdas intjänade pensionsförmåner, det vill säga medarbetare som har fått pension. Utbetalningen påverkar kommunens resultat och likviditet. År 2016 betalades 12,5 (10,7) mnkr ut.

Pensionsförvaltning

	Årets värde	Föregående års värde
1. Avsättningar (inklusive särskild löneskatt för pensioner och liknande förpliktelser)	33 624	32 607
2. Ansvarsförbindelser (inklusive särskild löneskatt), d.v.s. pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland avsättningarna	213 415	258 781
3. Totala pensionsförpliktelser	247 039	291 388
4. Finansiella placeringar avsedda för att finansiera framtida pensionsutbetalningar (såväl bokfört värde som marknadsvärde redovisas)	0	0
5. "Återlånade medel", vilka utgör skillnaden mellan punkterna 3 och 4 (marknadsvärde)	247 039	291 388
6. Följande information bör framgå:		
- Tillgångslag avseende 4 (finansiella placeringar)		
- Avkastning		
- Avstämning mot placeringspolicy		

LÅNGFRISTIGA LÅN OCH PLACERINGAR

Långfristiga lån

(tkr)	2012	2013	2014	2015	2016
Låneskuld 1/1	- 67 439	- 63 521	- 59 077	- 55 907	- 51 873
Nya lån	0	0	0	0	- 17 680
Nya leasingbilar	- 2 934	- 573	- 1 802	- 1 303	- 1 401
Amortering lån	4 848	3 543	3 430	3 568	4 545
Amortering leasingbilar	2 004	1 474	1 542	1 769	834
Utgående balans	- 63 521	- 59 077	- 55 907	- 51 873	- 65 575

Fullmäktiges mål att amortera minst 6 procent per år uppnåddes. 2016 amorterades 8 procent.

Nytt lån upptogs i mars 2016 på 19 486 tkr för att finansiera nyttjandet av optionstillfälle för att lösa leasingavtalet med DAL avseende Bergesta särskilt boende. Lösen gav att Nordanstigs kommun äger LB Kiel Gnarp AB till 100 procent. LB Kiel Gnarp AB lånar motsvarande belopp

av kommunen. På detta sätt får kommunen lägre kostnader, eftersom räntenivån blir lägre än i det tidigare leasingavtalet. LB Kiel Gnarp AB är under namnbyte till Nordanstigs kommunfastigheter AB.

Placeringar

Kommunen redovisade 22,5 mnkr i kortfristig placering, vilket är kommunens likviditetsreserv.

Kommunens borgensåtaganden

Mnkr	2012	2013	2014	2015	2016
Egna bolag	- 172 391	- 170 917	- 176 268	- 170 369	- 164 089
Småhus	- 306	- 163	- 163	- 126	- 126
Föreningar	0	0	0	0	0
Övrigt	- 2 206	- 2 151	- 2 151	- 1 243	- 1 643
Totala borgensåtaganden	- 174 903	- 173 231	- 178 582	- 171 738	- 165 858

Kommunen tecknar borgen för lån till de kommunägda bolagen, men även för andra externa verksamheter.

Kommunens samlade borgensåtaganden för lån uppgick 2016 till 165,9 mnkr, vilket var en minskning med 5,9 mnkr i förhållande till 2015.

Minskningen kan härledas till de egna kommunala bolagen.

Nordanstigs kommun infriade under 2016 inga borgensåtaganden. Då nästan 57 procent

av den totala borgensförbindelsen utgörs av borgen gentemot Nordanstigs Bostäder AB, är den generella bedömningen att risken är låg då bolagets verksamhet till största delen omfattas av att äga och förvalta fastigheter. Vakansgraden är låg och den största enskilda hyresgästen är Nordanstigs kommun som även är borgensman.

2015 infriades borgensåtagandet mot Samkraft AB på 908 tkr samt mindre åtaganden mot egna hem.

Infriade borgensåtaganden

(tkr)	2012	2013	2014	2015	2016
	0	0	0	945	0

BUDGETAVVIKELSE

Årets budgetavvikelse kommun

(tkr)	2012	2013	2014	2015	2016
Årets budget	3 022	3 077	- 279	10 320	498
Årets resultat	10 966	18 138	12 481	7 868	778
Budgetavvikelse	7 944	15 061	12 760	- 2 452	280

Utfall i förhållande till budget

tkr	2012	2013	2014	2015	2016
Avvikelse kommunstyrelsens verksamheter	6 758	- 9 653	- 18 130	6 762	26 030
Avvikelse årets resultat	7 944	15 061	12 760	- 2 452	280

Jämfört med budget redovisade kommunen ett överskott på 280 tkr, då kommunen för 2016 budgeterade ett resultat på 498 tkr.

Budgetavvikelsen för kommunens verksamheter var stor i relation till bruttokostnadsvolymen. Den uppgick till 26 mnkr eller 3,7 procent, främst beroende på ökade migrationsintäkter.

Avvikelsen särskilda verksamheter exklusive omställningskostnader var 41,9 mnkr, varav lösen av intjänade pensionsrätter uppgick till 39,8 mnkr, vilket är en jämförelsestörande post. Omställningskostnaderna nyttjades endast marginellt 2016. Kvar av anpassningskravet som ska reducera kostnaderna till och med 2018 är cirka 15 mnkr.

Avvikelser mot budget för kommunen

Budgeterat 2016		498	
A	Avvikelser inom verksamheterna		
	Kommunledningskontoret	6 030	
	Stab	21 612	
	Utbildning	2 555	
	Vård och omsorg	- 2 911	
	Socialomsorg	- 1 256	
	Summa	26 030	
B	Avvikelser särskilda verksamheter		
	Pensioner och personalomkostnader	- 665	
	Omställningskostnader	4 381	
	Avskrivningar och kapitalkostnader	- 1 939	
	Inlösen intjänade pensionsrätter	- 39 825	
	Övrigt	520	
	Summa avvikelser verksamheter		- 11 498
C	Avvikelse övrigt		
	Skatteintäkter, statsbidrag, slutavräkning	9 484	
	Anpassningskrav	0	
	Finansiella intäkter och kostnader	2 294	11 778
	Summa avvikelser mot budget		280
	Årets resultat enligt resultaträkningen		778
	Årets förändring eget kapital		778

Prognosavvikelser

Jämfört med juni respektive år (%)	2012	2013	2014	2015	2016
Avvikelse verksamheter *)	- 1,12	0,02	0,01	0,77	0,34
Avvikelse årets resultat *)	1,52	2,20	2,53	1,23	1,43

*) Budgetavvikelse i förhållande till verksamhetens kostnader

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under 1 procent innebär god prognossäkerhet. Budgetföljsamhet är ett annat mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt.

Prognoserna för varje enskild verksamhet varierade under året men sammantaget visade verksamheterna en god prognossäkerhet.

Prognosen över kommunens ekonomi som helhet, det vill säga årets resultat, varierade från 33,7 mnkr i prognosen i delårsbokslutet till 0,8 mnkr i bokslutet, en förändring på 32,9 mnkr. Kommunfullmäktige beslutade i december 2016 att göra en

partiell inlösen av intjänade pensionsrätter om max 40 mnkr inklusive särskild löneskatt. Inlösen skulle motsvara högst årets resultat. Det är 1,43 procent av verksamheternas kostnader inklusive jämförelsestörande poster.

Verksamheternas sammantagna slutliga resultat i bokslutet understeg budget, men överensstämde väl med den prognos som lämnades i juni.

En orsak till den stora prognosavvikelsen mot årets budget förklaras av de stora migrationsintäkter kommunen erhållit under 2016. Migrationsintäkter som är av tillfällig karaktär härleds både till att avtalet med Migrationsverket avseende ensamkommande barn till Nordanstigs kommun var högre än vad som faktiskt fördelades till kommunen och det statliga stödet med anledning av rådande flyktingsituation.

KOMMUNKONCERNENS EKONOMI

I koncernen Nordanstigs kommun ingår kommunstyrelsens verksamhet, byggnadsnämnden och fem helägda aktieföretag. Koncernen redovisade ett positivt resultat om 5,1 mnkr för 2016 (2015 15,4 mnkr).

Eftersom kommunen är både ägare och köpare av flera av koncernföretagens tjänster är intresset dubbelt. Kommunens målsättning är att uppnå koncernnytta och att ge medborgare bästa möjliga service. De kommunala företagen verkade på ett bra sätt inom sina områden. För information om företagens verksamheter se under respektive rubrik samt i företagens årsredovisningar.

Kommunens verksamheter

Kommunstyrelsen

MONICA OLSSON (S)
Kommunstyrelsens
ordförande (S)

FREDRIK PAHLBERG
Kommunchef

LEDNING, STYRNING OCH UPSPIKT ÖVER VERKSAMHETEN Händelser 2016 på kommunövergripande nivå

Björkbackens äldreboende i Hassela avvecklades 2016 och fastigheten såldes till lokala entreprenörer som kommer att starta ett trygghetsboende. Beslut om inflyttningsstopp har fattats för E-huset i Hagängsgården. Fullmäktige har gett uppdrag till kommunstyrelsen att skyndsamt genomföra en förutsättningslös utredning om framtida särskilda boenden samt ta fram alternativ för att använda fler än ett särskilt boende i Nordanstig.

Vintern 2016 genomfördes partiell inlösen av intjänade pensionsrätter med 39,8 miljoner kronor. Åtgärden minskar pensionsskulden och ger på sikt lägre pensionskostnader.

Kommunfullmäktige uppdrog i april 2016 till Nordanstigs Bostäder AB att bygga bostäder. Diskussion har påbörjats mellan kommunens ledningsutskott och bolagsstyrelsen hur fullmäktiges beslut ska hanteras.

En social myndighetsnämnd under kommunstyrelsen som ersätter myndighetsutskottet inrättades den 1 januari 2017.

Kommunen är delägare i Samkraft AB som är under likvidation. Kommunen har erhållit 567 tkr av 916 tkr inklusive ränta i regresskrav avseende det infriade borgensåtagandet. Det pågår fortfarande en process att sälja vindkraften, men utfallet är ännu inte klart.

En helt ny kommunal VA-anläggning med vattenverk och reningsverk i Sörfjärden har slutbesiktigats och invigts 2016.

I oktober genomförde kommunens verksamheter ett öppet hus i Bergsjö. Alla kommunens verksamheter var representerade och ett antal seminarier hölls av kommunens ledande tjänstemän. Det kom cirka hundra besökare.

Utmaningar de kommande åren

Kommunförvaltningen måste vara fortsatt kostnadsmedveten. Kommunen behöver ha sunda finanser för att möta framtidens kända och okända utmaningar, inte minst för att långsiktigt säkra välfärden. Budgetanpassningen fortsätter att vara vår största utmaning under kommande år. Ökade ambitioner inom välfärdsområdet från riksdag och regering kommer att innebära fortsatt tryck på effektiviseringar och omprioriteringar av befintlig verksamhet. Funktionella lokaler som är verksamhetsanpassade är en förutsättning för att kunna effektivisera verksamheterna framöver. Samtidigt behöver viktiga utvecklingsprojekt i kommunen kunna finansieras.

Kompetensförsörjning är en av kommunens allra största utmaningar. Främst i bristyrken som sjuksköterska, socionom och lärare. Ibland är bemanningsföretag den enda lösningen för kommunen att klara av verksamheten. Detta bidrar till en kostnadsökning, eftersom kostnaden för konsulter kommer att öka.

Kommunens förvaltning måste bli bättre på att möta förändringar i omvärlden och med egen förmåga förändra verksamheterna. Förmågan att utveckla och förbättra verksamheterna i kommunen är avgörande för hur Nordanstig kommer att se ut i framtiden.

Styrning

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över kommunens samlade verksamhet, såväl nämnd som kommunala företag. Budget, flerårsplan och verksamhetsplaner är viktiga styrdokument som ger underlag för hur verksamhet och ekonomi planeras.

Kommunstyrelsen får regelbunden rapportering kring verksamhet och ekonomi.

Rapporteringsarbetet fortsatte att effektiviseras under 2016 i kommunens ledningsinformationssystem, Stratsys. Efter juni månad görs delårsrapport med uppföljning av både verksamhet och ekonomi.

Om budgetunderskott prognostiseras eller om större brister i verksamheten upptäcks eller befaras ska åtgärder föreslås. Kommunstyrelsens ledningsutskott bereder och samordnar ansvaret enligt kommunalagens uppsiktsplikt.

Årliga boksluts- och budgetberedningar är mycket värdefulla för uppsiktsplikten. Önskvärt vore om dessa utmynnade i en årlig bokslutsdag där företrädare för kommunstyrelsen, förvaltningsledningen, bolagspresidierna och bolagsledningarna tillsammans sammanfattar det gångna året. På kommunstyrelsens sammanträde i mars 2017 tas årsredovisningen för 2016 upp.

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut för varje helägt kommunalt bolag, där kommunen direkt eller indirekt innehar samtliga aktier, pröva om den verksamhet som bedrivits under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 3 kap. 17, 18 och 18a §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i dessa bestämmelser.

STRATEGISKA FRÅGOR I ETT LÅNGSIKTIGT PERSPEKTIV

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är svårdefinierat, men man skulle kunna uttrycka sig som att i ett hållbart samhälle är den ekonomiska hållbarheten verktyget för en socialt hållbar utveckling medan den ekologiska hållbara utvecklingen utgör grundförutsättningarna. Under 2016 tillsatte regeringen delegationen för Agenda 2030 med uppgiften att stödja och stimulera arbetet med hållbar utveckling i Sverige. Delegationen menar att arbetet med hållbar utveckling ska finnas på högsta nivå av styrning och ledning, och att det ska ske på ett sammanhållet sätt för att undvika att lösningar är kortsiktiga och tas fram i stuprör.

Hållbarhetsarbetet i Nordanstigs kommun bedrivs i dag enskilt i olika verksamheter. Under 2016 påbörjades arbetet med att inventera och samla ihop det arbete som redan görs i kommunen för att skapa ett övergripande nuläge. För att nämna några insatser tog kommunen 2016 till exempel fram en hållbar tillväxtstrategi och blev en av Sveriges ekokommuner. Sedan 2014 produceras också ett miljöbokslut, en folkhälsoplan samt ett välfärdsbokslut. Med en sammanhållen plan för hållbarhetsarbetet skapas strukturer för kommunen att i framtiden mer effektivt kunna planera arbete och åtgärder och kommunen kan bättre rikta insatser för att bedriva hållbar utveckling. I det fortsatta arbetet under 2017 involveras olika intressenter, till exempel tjänstemän och politiker för att skapa en grund för arbetet med hållbar utveckling i kommunen.

Kvalitetsarbete under perioden

För att möta medborgarnas krav på:

- **Delaktighet** arbetar kommunen med brukar/kund- och medborgarundersökningar, uppföljning av insatser via genomförandeplaner och olika forum, som Ungdomsråd, Föreningsråd, Brottsförebygganderåd, Pensionärsråd, Föräldrar- och familjegrupper med mera.
- **Valfrihet** arbetar kommunen kontinuerligt med utveckling av valfrihetssystemet inom hemtjänst via brukaruppföljning, uppföljning av utförare av hemtjänst, såväl extern som internt. Underlagen används sedan i åtgärdsplanering i verksamheten.
- **Kvalitet** arbetar kommunen med ett ständigt effektiviseringsarbete för att leverera så hög kvalitet som möjligt på de tjänster som kommunen tillhandahåller.

Under 2016 har stort fokus legat på att förbättra den interna ärendegången mellan tjänstemanna- och den politiska organisationen. Åtgärder har implementerats för att förbättra beslutsprocess och förtydliga politikens roll. Huvudmannens uppsiktsplikt har förtydligats och implementering av arbetet fortsätter under 2017. Kommunens styrmodell har under 2016 lyfts för revidering för att anpassas till omvärldens krav på offentlig styrning och förslaget förväntas presenteras under 2017 för att implementeras inför nästa mandatperiod. Kommunens övergripande hållbarhetsarbete inleddes under 2016 och implementering fortsätter under 2017.

Projekt- och visionsbidrag

Efter översynen av kommunens föreningsbidrag och kommunstyrelsens utvecklingsmedel 2014 finns två bidragsformer inrättade: projektbidrag och visionsbidrag. De har en gemensam årlig budget på 960 000 kronor och ett gemensamt ansökningstillfälle årligen, den 15 mars. Projektbidrag avser ansökningar upp till och med 100 000 kronor och visionsbidrag avser ansökningar över 100 000 kronor.

2016 inkom 23 ansökningar från kommunens föreningar till den 15 mars, omfattande en totalsumma på 6 176 440 kronor. Det höga beloppet beror till stor del på en ansökan från Gällsta IK att få bygga ny ishall till en kostnad på 4 700 250 kronor. Tre av ansökningarna lämnades direkt vidare till att få ta del av de statliga integrationsmedel som kommunen blivit tilldelad för 2016 (283 000 kronor).

Slutligen beviljade kommunstyrelsen projekt- och visionsbidrag till hela eller delar av projekt för 17 av de inlämnade ansökningarna.

Förutom den årliga möjligheten att ansöka om projekt- och visionsbidrag, fanns det i budgeten för 2016 ytterligare 500 000 kronor avsatta till bidragsansökningar under hela året för ledarutbildning, ungdomsinitiativ och kommunstyrelsens spontankassa.

Föreningar och organisationer hade möjlighet att ansöka om stöd till projekt för att stimulera utvecklingsinsatser i samklang med Vision 2020 och kommunens lokala utvecklingsplan.

Ledningsutskottets verksamheter

Stab

VERKSAMHETSOMRÅDE

Staben har centrala funktioner för alla enheter. Verksamheterna har karaktär av stöd, men bedriver också eget verksamhets-specifikt arbete. I staben ingår även kommunkonferenssekreterare och utskottssekreterare samt IT-strateg.

Ekonomi- samt Kvalitet- och utvecklingsenheterna är viktiga delar i stabens verksamhet. Här sker ekonomistyrning och uppföljning, men också utredningar avseende kommunens verksamheter utförs. Utredningarna kan vara av rent intern karaktär och svara upp mot anmälningar inom vård och omsorgs verksamhet, alternativt inom utbildningsområdet.

Personalenheten ger stöd i verksamheternas personaladministrativa arbete, medan ansvaret för den praktiska hanteringen av personalfrågor ligger i de olika verksamheterna. Ansvarsfördelningen beskrivs i reglementen och delegationsordningar där personalenheten arbetar med övergripande personalstrategiska frågor.

Till största delen bedrivs vår IT-verksamhet av Fiberstaden AB, som är ett gemensamt

bolag med Hudiksvall, där vår IT-strateg är beställare. Driftskostnaderna består av licenskostnader och externt konsultstöd i samband med utveckling och uppgraderingar. Hit hör också kostnader för nyanskaffning, utbyte och underhåll av hårdvara, visst utvecklingsarbete samt löpande kostnader för exempelvis kopiering och utskrifter.

Kommunen erbjuder konsumentvägledning till privatpersoner som handlar varor eller tjänster av ett företag. Konsumentvägledaren hjälper till med information, vägledning, tips och råd inför eller efter köp av varor och tjänster. Förebyggande informationsarbete mot till exempel högstadieelever sker också inom ramen för konsumentvägledningen.

Staben ansvarar också rent praktiskt för kommunstyrelsens uppsiktsplikt mot bolagen inom och utom koncernen, samt de kommundelgemensamma verksamheterna.

Samarbete över kommungränserna sker i de gemensamma nämnderna Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd, Överförmyndarnämnden Mitt, Hälsinglands utbildningsförbund och Inköp Gävleborg. Det gemensamtägda bolaget Fiberstaden AB, ansvarar för växelfunktion och telefoni.

STIG ENG (C)
Kommunstyrelsens vice ordförande och ledningsutskottets ordförande

FREDRIK PAHLBERG
Kommunchef,
verksamhetschef stab

Viktigaste händelserna

- Förvaltningen har utrett konsekvenserna av en myndighetsnämnd. Arbetet gjordes klart under hösten och en ny myndighetsnämnd inrättades den 1 januari 2017.
- Arbetet med att utveckla e-tjänster har startat och de första e-tjänsterna införs redan under 2017. Sannolikt kommer också våra första egenutvecklade e-tjänster att se dagens ljus under de närmaste åren.
- Revidering av intraprenadreglementet påbörjades under 2016 och innebär att verksamheter i Nordanstigs kommun kommer att kunna drivas på intraprenad från och med 1 januari 2018.
- Kommunens ärendehanteringsprocess ses över för att i samsyn mellan politik och förvaltning effektivisera ärendehantering och höja kvaliteten på utredningar och tjänsteutlåtanden.
- Staben följer och deltar i arbetet kring kommunalförbundet Inköp Gävleborgs tidigare underskott. Gävle kommun har en utredning som ska visa konsekvenserna av ett eventuellt utträde för Gävles del.
- Utveckling av Hälsingeutbildningars ekonomiska förening till ett gemensamt projektkontor pågår som en del inom ramen för Hälsingerådets verksamhet. Begränsningen till projekt som bara rör skolan, gör att inte många projekt startas.
- Nämnds- och utskottssekreterarna har förstärkts i antal och fördelats om för bättre planering av den politiska processen.

Inför den kommande fyraårsperioden

Den statliga uppföljningen av kommunernas förmåga att hantera olika typer av kriser och katastrofer förstärks och kommer att ställa högre krav på kommunens förmåga. Till exempel måste trygghetsnaven ses över och kommunens ledningsplats uppdateras. Under december 2017 genomförs den största länsövergripande krisledningsövningen på tio år; X-stream.

Arbetet med att vidareutveckla prognossäkerheten för verksamheternas kostnader och kommunens resultat fortsätter. Arbetet med att ta fram en modell för prestationsbudgetering som stöder intraprenad inom kommunförvaltningen fortsätter.

Från och med 2017 är arbetet med medborgarenkäten en del av den politiska processen vid framtagande och revidering av mål. Enkäten medger en bra dialog mellan kommunen och brukarna av verksamheten.

Arbetet med verksamhetens egenkontroll utvecklas och den politiska processen kring internkontrollen av kommunens risker förstärks.

Kommunens uppsiktsplikt för företag och kommungemensam verksamhet gör att ytterligare uppföljning och dialoger genomförs med bolagen och kommunalförbunden med början redan under hösten 2017. Här bör även en dialog med Finsam i Gävleborgs län tas upp.

EKONOMISK REDOVISNING

Verksamheter (tkr)	Budget 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Prognos 2016	Avvikelse mot budget
2. Politisk verksamhet	4 959	5 184	5 466	5 120	- 225
3. Överförmyndare	1 181	1 217	974	944	- 36
7. Norrhälsinge räddningstjänst och miljökontor	8 078	8 028	7 793	8 125	50
8. Stabsverksamheten	31 413	8 300	21 389	3 992	23 113
29. Hälsinglands utbildningsförbund	43 936	45 227	45 466	48 843	- 1 291
Intäkter	36 155	83 167	38 642	87 240	47 012
Kostnader	125 722	151 123	119 730	154 264	- 25 401
Därav kapitalkostnader	1 958	925	894	938	1 033
Summa nettokostnader	89 567	67 956	81 088	67 024	21 611

Periodens resultat

Totalt sett visar staben ett stort överskott, huvudsakligen beroende på intäkter av tillfällig karaktär inom migrationsområdet.

Det är främst Hälsinglands utbildningsförbund och området politik som visar underskott mot budget.

Utbildningsförbundets underskott är delvis strukturellt i och med att administrativ personal inte kunnat minska i den utsträckning som resurser förts över till

Hälsinglands utbildningsförbund. Det beror på att många medarbetare i den kommunala förvaltningen har tillikauppdrag och inte bara jobbat med gymnasium och Komvux. Utbildningsförbundet, med ansvar för Komvux och Svenska för invandrare (SFI) har också fler elever än budgeterat, vilket delvis kan förklaras genom den ökade migrationen.

Området politik har fler aktiva politiker som får ersättning för förlorad arbetsinkomst.

THORD WANNBERG
Verksamhetschef
Samhällsutveckling och
kommunikation

MATS WIDOFF
Verksamhetschef
Teknik och hållbarhet

Kommunledningskontoret

VERKSAMHETSOMRÅDE

Beslut togs under året om förändring av Kommunledningskontorets organisation. Förslaget innebär en delning i två verksamheter; Samhällsutveckling och kommunikation samt Teknik och hållbarhet. Beslutet fastställdes i kommunstyrelsen våren 2016.

Samhällsutveckling och kommunikation består av plan- och bygg, kansli- och kommunikationsenhet, näringsliv samt turism och kultur.

Plan och bygg hanterar byggnadslovsfrågor och detalj- och översiktsplanering.

Kansli- och kommunikationsenheten ansvarar för reception, registratur och arkiv, intern och extern kommunikation inklusive webbplatser och sociala medier samt medlemsavgifter.

Näringsliv, turism och kultur stöttar och kommunicerar i frågor om näringsliv, turism, kultur, föreningsstöd, marknadsföring och hemsändningsbidrag.

Teknik och hållbarhet består av ägda fastigheter, miljö med miljöutveckling, fiskevård och energieffektivisering. Vägar, avfall och återvinning, transport och bilpool ingår i verksamheten, liksom hyrda lokaler, bostadsanpassning, kost och städ samt skog. Verksamheten kommunledningskontor delas redovisningsmässigt från och med 2017 i två delar Samhällsutveckling och kommunikation samt Teknik och hållbarhet.

Viktigaste händelserna

- Hållbar tillväxtstrategi antogs av kommunfullmäktige i september 2016.
- Kulturråd bildades för att utveckla kulturhus och kulturella aktiviteter i hela kommunen.
- Utbyggnadstakten av fibernätet har ökat för att möta Telias nedmontering av kopparnäten i ett 20-tal byar i kommunen.
- Två kraftverk i Gnarpån har köpts in för att på sikt avvecklas för att skapa fria vandringsvägar för fisken.

- Miljöbokslut för 2015 har sammanställts och åtgärder enligt överenskommelsen om miljö- och klimatmål för 2015–2020 har påbörjats. Kommunen har godkänts som medlem i Sveriges ekokommuner.
- Vatten- och avloppsprojektet i Sörfjärden slutbesiktigades och togs i drift.
- Nya arkivlokaler i kommunhuset färdigställdes.

Inför kommande år

I några verksamheter behöver kompetensen stärkas. Ett utökat regionalt samarbete är också nödvändigt, till exempel inom avfall och återvinning.

Bygget av ny Ostkustbana med stationslägen och ny E4-dragning genom kommunen är projekt som kommer att påverka Nordanstig mest i relativ närtid. Rätt hanterat och planerat blir Nordanstig en vinnare när projekten genomförs.

För att ta tillvara de tillväxtpotentialer som en ny Ostkustbana och E4 ger, krävs fokus från kommunens sida. Planering med tydlig miljöprofil av kompletterande utvecklingsprojekt kring till exempel boende i kustnära områden och den infrastruktur det kräver, är nödvändig.

Samarbetet med arbetsmarknad och Svenska för invandrare (SFI) vad gäller aktiviteter för målgruppen utrikesfödda bör utvecklas.

Det är också nödvändigt att implementeringen av den nya Hållbar tillväxtstrategi, med tillhörande kommunikationsplan påbörjas under 2017.

Kommunens fastighetsbestånd behöver ses över och beroende på verksamhetsbehovet kan vissa fastigheter behöva avvecklas. Arbetet med en lokal- och bostadsförsörjningsplan pågår och kommer sannolikt att ge en bra grund för kommande beslut.

EKONOMISK REDOVISNING

Verksamheter (tkr)	Budget 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Prognos 2016	Avvikelse mot budget
5. Kommunstyrelsens administration	7 219	5 411	6 909	7 232	1 808
6. Näringsliv och turism	3 772	4 252	4 200	3 928	- 480
10. Ägda lokaler	12 818	10 906	14 215	9 986	1 912
11. Hyrda lokaler	3 468	3 371	3 529	3 268	97
14. Plan och bygg	3 608	3 115	2 449	3 381	493
15. Vagar vägbelysning, vägbidrag	4 691	4 754	3 817	4 379	- 63
16. Kost och städ	18 963	18 020	16 248	18 934	943
20. Bostadsanpassning	2 515	1 763	2 496	2 515	752
21. Skog	0	2	- 235	0	- 2
13. Avfall och återvinning	0	- 571	- 567	- 598	571
Intäkter	42 189	44 599	42 474	43 716	2 410
Kostnader	99 243	95 622	95 535	96 741	3 621
Därav kapitalkostnader	14 712	12 495	13 262	12 168	2 217
Summa nettokostnader	57 054	51 023	53 061	53 025	6 031

Periodens resultat

Avvikelsen för näringslivsenheten beror på slutredovisningen av en del av projektet Upplev Nordanstig.

Avvikelsen för plan och bygg förklaras av vakanser som uppstått under året, till exempel planarkitekt och stadsarkitekt.

Avvikelsen för ägda lokaler förklaras av lägre kapitalkostnader beroende på övergång till komponentavskrivning. Avvikelsen för bostadsanpassningen är också väl under budget. Därutöver har en del entreprenader blivit billigare. Andra har inte fullt ut hunnits med, vilket resulterat i att budgeten inte fullt ut nyttjats.

Kommunstyrelsens administration visar en positiv avvikelse mot budget som främst beror på att flera projekt beslutats att inte genomföras.

Intäkterna för matdistribution har ökat mer än beräknat. Försäljningen till kommunens egna verksamheter och till akutboendet i Jättendal under migrationsvågen bidrar till överskottet. Intäkterna för boende har minskat mot föregående år. Stängningen av Björkbackens servicehus och inflyttningsstopp till Hagängsgårdens servicehus har påverkat.

Kostnader för livsmedel och renoveringsåtgärder i köken har varit högre än beräknat. Hög sjukfrånvaro har bidragit till att kostnaderna för personal har överstigit budget.

Intäkterna är något lägre än beräknat. Även personalkostnaderna är lägre beroende på att alla planerade åtgärder utifrån Folkhälsomyndighetens förändrade hygienkrav inom städ inte har genomförts som planerat.

Utbildningsutskottet

ERIK ERIKSSON NEU (S)
Ordförande

EVA FORS
Verksamhetschef
utbildning

Utbildning

VERKSAMHETSOMRÅDE

Utbildningsverksamheten omfattar utbildning från 1 till och med 16 år i förskola, fritidshem, grundskola, grundsärskola med träningsklass och folkbildning genom biblioteksverksamhet. Vi erbjuder också ett tionde grundskoleår (Tive) där elever som behöver ges möjlighet att på ett eller två år nå gymnasiebehörighet.

Förskolor finns i Bergsjö, Gnarp, Harmånger, Hassela, Ilsbo och Strömsbruk. Förskolan, med egen läroplan, är det första steget i barnets utbildning.

I Gnarp finns även så kallad annan pedagogisk omsorg, det vill säga utbildad förskollärare som tillsammans med egna barn även tar emot andras barn. Verksamheten styrs inte av läroplanen.

Skolor med tillhörande fritidshem finns i Bergsjö, Gnarp, Harmånger, Hassela och Ilsbo. Kommunens grundsärskola och grundsärskolans träningsklass finns i Bergsjö. Alla skolformerna styrs av läroplan och kursplaner.

Huvudbiblioteket finns i Bergsjö med filialer i Harmånger, Hassela och Gnarp.

Skolbibliotek finns samlokaliserade med filialerna i Harmånger och Gnarp.

Utbildningsverksamheten består av verksamhetschef, rektorer, förskolechefer och rektorsassistenter. För skolskjutsfrågor finns en verksamhetsassistent. Utbildningsverksamheten styrs av kommunstyrelsen som till sin hjälp har ett utbildningsutskott.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Meritvärdet för avgångseleverna i årskurs 9 ökade läsåret 2015/2016. För 17 ämnen var meritvärdet 211,2 och för 16 ämnen 205,0. Läsåret 2015/2016 var också första året för betyg enligt det nya betygssystemet.

Jämförs resultaten från år 2006 och framåt har meritvärdet på de 16 ämnen som tidigare låg till grund för meritvärdet aldrig varit så högt som 2015/2016. Särskilt glädjande är att både pojkarnas och flickornas resultat har höjts det senaste läsåret.

Värt att nämna i sammanhanget är att många olika parametrar, och inte bara betygen, ingår i de nationella mätningar som görs. Under hösten 2016 har ett utökat samarbete med Individ- och familjeomsorgen, barn och familj inlett.

Viktigaste händelserna

- Gemensam satsning med Skolverket i projektet Samverkan för bästa skola har inletts. Satsningen sker utifrån en analys av kommunens arbete med målet att förbättra skolresultaten.
- Projektet Övergångar i samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten.
- Annan pedagogisk omsorg i Bergsjö avvecklas.
- En specialpedagog anställs till Elevhälsan för att utreda, analysera och strategiskt planera utvecklingsinsatser med utgångspunkt i kommunens faktiska skolresultat.
- Organisationen för asylsökande och nyanlända förändras så att rektor ansvarar för anställd personal.
- Föräldraenkäten visar att de flesta vårdnadshavare är mycket nöjda med förskolans sätt att arbeta. Inom områden där svaret är "Instämmer till viss del", förbättrar vi information och kommunikation.

Inför den kommande fyraårsperioden

Samverkan för bästa skola pågår under hela 2017 och framåt i syfte att öka elevernas målluppfyllelse.

Kommunens biblioteksplan revideras kontinuerligt för att leva upp till vad lagen kräver.

Den nationella IT-strategin för förskola och skola bryts ner till en kommunal strategi.

Kommunens lokal- och bostadsförsörjningsplan har bland annat att ta hänsyn till en kommande reglering av antalet barn per förskolegrupp och att antalet barn som föds i kommunen ökar. Andelen som har förskola i kommunal regi är i vår kommun också högre än riksgenomsnittet, och kraven på skolans lokaler förändras över tid. Skolorna i Bergsjö skulle utan moduler inte täcka behovet av lokaler.

Behovet av en långsiktig investerings- och driftsinvesteringsplan för utbildningsverksamhetens lokaler är stort.

Kompetensförsörjning inom hela utbildningssidan är ytterligare ett område som kommer att kräva insatser, verksamhetsmässigt och övergripande. Liksom andra kommuner är vi i stort behov av utbildade och legitimerade förskollärare och lärare. För att locka nya, men också för att behålla våra lärare, behöver vi vara attraktiva som arbetsgivare och ge goda möjligheter till kompetensutveckling.

EKONOMISK REDOVISNING

Ekonomisk redovisning (tkr)	Budget 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Prognos 2016	Avvikelse mot budget
PROGRAM					
22. Bibliotek	2 166	2 073	2 176	2 166	93
26. Barnomsorg - grundskola	144 701	142 239	143 152	144 735	2 462
Intäkter	11 385	25 914	17 058	20 516	14 529
Kostnader	158 252	170 226	162 386	167 417	-11 974
därav kapitalkostnader	1 867	1 522	1 839	1 574	345
Nettokostnad	146 867	144 312	145 328	146 901	2 555

Periodens resultat

Ett befarat underskott i delårsbokslutet har vänts till ett positivt resultat tack vare sökta och beviljade statsbidrag under året.

Omsorgsutskottet

ÅKE BERTILS (S)
Ordförande

MALIN RUTHSTRÖM
Verksamhetschef vård
och omsorg

Vård och omsorg

VERKSAMHETSOMRÅDE

Verksamheten består sedan juni 2016 av kommunens tre särskilda boenden, korttidsvård, hälso- och sjukvårdsorganisationen, hemtjänst inklusive LOV, dagverksamhet samt anhörigstöd.

Omsorgen om funktionshindrade består av gruppboendestäder, daglig verksamhet enligt lagen om särskilt stöd och service (LSS), daglig sysselsättning för personer med psykisk ohälsa, boendestöd till personer inom ordinärt boende, bostad med särskild service inom psykiatrin. Kontaktpersoner och ledsagare inom socialtjänstlagen (SoL) och LSS samt tjänsteköp av verksamheter som kommunen inte själv tillhandahåller ingår också. Personlig assistans utförs som det kommunala alternativet av privata företag.

I övrigt består verksamheten av medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), systemansvarig för it-stöd, bemanningsenheten, biståndsenheten för omsorgen om äldre och funktionshindrade, projektet SNAC samt bidrag och avgifter. Bemanningsenheten bemannar utifrån verksamheternas behov inom vård och omsorg. SNAC är ett forskningsprojekt om äldres hälso- och funktionsförmågor.

Mål och måluppfyllelse

Det främsta uppdraget för Vård och omsorg är att skapa trygga boendemiljöer.

I Socialstyrelsens årliga undersökning framkommer att kunder med hemtjänst upplever större trygghet i sitt boende än kunder som bor inom kommunens särskilda boendeformer. Undersökningen visar ändå att majoriteten av de som svarat upplever en hög trygghetskänsla oavsett boendeform.

Viktigaste händelserna

- Björkbacken stängdes som särskilt boende i maj 2016.
- Beslut om inflyttningsstopp till E-huset vid Hagängsgården.
- Bemanningen ökades inom äldreomsorgens särskilda boenden för att följa Socialstyrelsens reviderade föreskrifter som trädde i kraft den 15 april 2016.
- De analoga trygghetstelefonerna byttes mot digitala trygghetstelefoner.
- Nyckelfri hemtjänst infördes.
- Planering av nya lokaler för daglig verksamhet inom LSS.

Inför kommande fyraårsperiod

Den stora utmaningen för hela Vård och omsorg är rekryteringen av personal. Det gäller inte minst legitimerad personal inom hälso- och sjukvården, till exempel sjuksköterskor. Vi ser även ett fortsatt stort rekryteringsbehov av undersköterskor och

habiliteringspersonal inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Nordanstigs kommun påbörjade 2014 stora förändringar inom äldreomsorgens särskilda boenden. För att kunna möta behoven är det viktigt att det inom kommunen finns olika boendemöjligheter. Trygghetsboenden behöver driftsättas så att kommunen kan erbjuda alternativa boendeformer.

Dagverksamheten för äldre, liksom inom socialpsykiatrin, behöver utvecklas och utökas för att möta de behov som finns.

Inom omsorgen om funktionshindrade är det viktigt att utöka arbetsinnehållet i de dagliga verksamheterna. Under våren 2017 flyttar den dagliga verksamheten i Bergsjö till nya lokaler, vilket ökar möjligheterna till ett bättre arbetsinnehåll. Just nu pågår renovering av lokalerna.

Utemiljön är en viktig del för brukarna inom Vård och omsorg. Få enheter har i nuläget en tillgänglig utemiljö och det behöver åtgärdas under den kommande fyraårsperioden.

Regeringen kommer under 2017 att förändra lagstiftningen om kommunernas betalningsansvar för utskrivningsklara patienter. Den nya lagstiftningen ”Trygg och effektiv utskrivning från slutenvården”, planeras träda i kraft för den somatiska vården den 1 januari 2018 och för den psykiatriska vården den 1 januari 2019. Det medför att kommunen behöver se över hur arbetet fortskrider när en patient skrivs ut från slutenvården och bedöms vara i behov av insatser från socialtjänst och regionens öppenvård eller kommunens hemsjukvård. Länsövergripande arbete pågår med anledning av detta.

EKONOMISK REDOVISNING

Ekonomisk redovisning (tkr)	Budget 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Prognos delår 2016	Avvikelse mot budget
18. Vård och omsorg gemensam	7 706	6 410	6 106	6 930	1 296
34. Äldreomsorg	124 288	128 531	129 110	125 306	- 4 243
35. Omsorg om funktionshindrade	45 099	45 063	44 693	45 060	36
Intäkter	49 652	56 576	54 446	55 307	6 924
Kostnader	226 745	236 580	234 355	232 603	- 9 835
därav kapitalkostnader	1 986	2 080	1 890	1 931	- 94
Summa nettokostnad	177 093	180 004	179 909	177 296	- 2 911

Periodens resultat

Vård- och omsorgsadministrationen gjorde 2016 ett överskott på 1 296 tkr jämfört med budget.

Omsorgen om funktionshindrade gör ett överskott på 36 tkr och äldreomsorgens underskott är 4 243 tkr jämfört med budget. Inom särskilt boende har vårdtyngden varit högre, och för att följa Socialstyrelsens föreskrifter har därför bemanningen höjts.

Trots hög personaleffektivitet har kostnaderna för personal i hemtjänst ökat mer än budgeterat. En fördjupad analys av kostnadsökningen pågår.

Vård och omsorg som helhet gör ett underskott på 2 911 tkr jämfört med budget. Ökade kostnader för tjänsteköp inom LSS och för personal vid ett av gruppboendena påverkar resultatet.

MALIN RUTHSTRÖM
Tf. verksamhetschef
social omsorg

Social omsorg

VERKSAMHETSOMRÅDE

Enheten består av individ- och familjeomsorg, arbetsmarknadsenhet, flyktingenhet och verksamhet för ensamkommande barn och ungdomar.

De förebyggande insatserna är en viktig del av individ- och familjeomsorgens arbete, till exempel genom budget- och skuldrådgivning. Enheten handlägger också ekonomiskt bistånd, frågor kring familjerätt, dödsbohandläggning, liksom biståndsbedömda insatser i form av stöd och behandling i öppenvård eller dygnsvård.

Individ- och familjeomsorgen är också myndighetsutövare enligt bland annat socialtjänstlagen.

Inom enheten arbetar enhetschef, teamledare, socialsekreterare, familjebehandlare, alkohol- och drogterapeuter, verksamhetsutvecklare samt receptionist. Enheten är uppdelad mellan Barn och familj och Vuxen- och försörjningsstöd.

Familjehemsutredningar och stöd till familjehem är andra viktiga uppgifter för individ- och familjeomsorgen, liksom utredning av kontaktpersoner och kontaktfamiljer samt verkställighet av beslut.

I kommunen finns två familjecentraler – i Bergsjö och Harmånger – som är mötesplatser öppna för föräldrar och barn i åldrarna 0–6 år. Förskolepedagog, familje-

behandlare och BVC-sköterska ger råd och stöd i frågor kring föräldraskap och barns utveckling. Familjecentralerna är ett samarbete mellan Nordanstigs kommun, Hälsingeläkarn och Region Gävleborg.

Vi har flera samarbeten med Hudiksvalls kommun. Ansökning om serveringstillstånd till exempel, handläggs från Hudiksvall, varifrån tillsynen också sker. Familjerådgivning är upphandlad och sker inte i egen regi.

Arbetsmarknadsavdelningen stöttar och hjälper kommuninvånare till sysselsättning, anställning, egen försörjning eller studier. Avdelningen har också det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar.

Vid flyktingenheten samordnas kommunens mottagande och integration av flyktingar i samverkan med Arbetsförmedlingen, kommunens verksamheter och andra lokala och regionala aktörer.

Kommunen har drivit fyra boenden för ensamkommande, två i Hassela och ett vardera i Bergsjö och Harmånger. Av de 42 platserna har alla inte nyttjats under året. Genom avtal med Smart Future i Söderhamn har ytterligare tio platser varit tillgängliga.

Ungdomar mellan 16 och 21 år med mindre behov av stöd har fått stöttning av det Mobila teamet. I slutet av året fanns 14 ungdomar i egna bostäder som beviljats insats genom den här stödformen.

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

En rad insatser kopplade till verksamhetens mål pågår och har bidragit till god måluppfyllelse. Många av målen har fokus på barn och unga där även lagstiftaren anser att detta är ett viktigt område.

Viktigaste händelserna

- Tre teamledartjänster inrättades på vardera 50 procent, uppdelade på vuxen, barn och ungdom samt familj.
- Arbete inleddes med att förbättra samverkan mellan Individ- och familjeomsorg och samverkanspartners, såväl inom kommunen som med externa partners.
- Vi, liksom många andra kommuner, har haft svårigheter att rekrytera socialsekreterare inom IFO.
- Avveckling av boenden för ensamkommande barn inleddes. Boendet i Hassela stängdes under augusti.
- Samordnartjänster, bland annat inom mottagning av ensamkommandes verksamhet, avslutades sista december.
- Avtalet med Smart Future i Söderhamn för placering av ensamkommande barn och ungdomar sades upp och upphörde i december.

Inför den kommande fyraårsperioden

Individ- och familjeomsorgen kommer att ha ett fortsatt stort rekryteringsbehov. Kommunens arbete mot att bli en än mer attraktiv arbetsgivare behöver fortsätta.

Verksamheten ser också behovet av ett aktivt förebyggande arbete. Insatserna inom socialtjänstens öppenvård bör utvecklas.

Samverkan kring arbetslösa och människor i utanförskap är en högt prioriterad fråga för regeringen och flera initiativ har tagits på nationell nivå. Samverkan inom kommunen, och mellan stat och kommun, utvecklas ständigt.

Just nu genomförs på riksplanet många insatser för nyanlända och för deras inträde på arbetsmarknaden, och ny lagstiftning förbereds. Överlag är ungdomar, utrikesfödda och människor i långvarigt utanförskap prioriterade grupper.

Arbetsmarknadsenheten har en relativt låg grundbemanning i arbetet med dem som inte står till arbetsmarknadens förfogande. Genom projekt och extern finansiering har vi ändå en bra grund för att utveckla arbetet och erbjuda en bra verksamhet.

EKONOMISK REDOVISNING

Ekonomisk redovisning (tkr)	Budget 2016	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Prognos delår 2016	Avvikelse mot budget
32. Arbetsmarknadsenheten	4 429	4 207	5 083	4 502	222
33. Individ - och familjeomsorg	30 229	32 817	30 168	31 632	- 2 588
36. Invandarenheten	0	- 285	- 3	- 3018	285
37. Social omsorg gemensam	3 194	2 140	3519	2 535	1 054
38. Boende egen regi	0	230	0	0	- 230
Intäkter	45 761	61 352	37 479	63 183	15 591
Kostnader	83 613	100 461	76 246	98 834	- 16 848
därav kapitalkostnader	278	257	380	260	21
Summa nettokostnad	37 852	39 109	38 767	35 651	- 1 257

Periodens resultat

Individ- och familjeomsorgen har under större delen av året haft vakanta tjänster. Svårigheter att rekrytera har gjort att konsulter anlåtats, vilket har bidragit till enhetens underskott på 2 588 tkr.

Flyktingenheten har fortsatt att satsa på anställningar för nyanlända för att motverka arbetslöshet och utanförskap. Fokus har legat på att jobba med våra nyanlända närmare den öppna arbetsmarknaden i samarbete med Arbetsförmedlingen. Under året har ett flertal personer fått visstidsanställning med stöd av nystarts- eller instegsjobb inom de kommunala verksamheterna. Insatserna har förbättrat sysselsättningen och sänkt arbetslösheten för

utrikesfödda bosatta i kommunen. Följden är stärkt ekonomi i familjerna och minskat behov av försörjningsstöd.

Enheten har haft förstärkning under sommaren för att utarbeta nya rutiner för ekonomisk uppföljning. Projektet Bovärd har också tillkommit under året, vilket har ökat kostnaderna för enheten.

Trots det håller enheten budget och visar ett litet överskott tack vare generell återhållsamhet och anpassning. OSA-verksamheten har inte nyttjats fullt ut, istället har en överproduktion skett på kontot för utrikesfödda med gott resultat.

Social omsorg i sin helhet gör ett underskott på 1 257 tkr.

Byggnadsnämnden

Verksamhetsområde

Byggnadsnämnden ansvarar för kommunens prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Byggnadsnämnden initierar och beslutar även om mindre omfattande detaljplaner.

Mål och måluppfyllelse

Byggnadsnämnden har inga egna antagna specifika mål utöver kommunfullmäktiges mål. Byggnadsnämnden strävar särskilt i sitt arbete mot ”att utveckla miljöer för attraktivt boende”. Detta ska bland annat göras genom en aktiv tillsyn för att verka för att byggnader och tomter hålls i vårdat skick. En annan viktig förutsättning för måluppfyllelse är att skapa planmässigt goda förutsättningar för boende. Det innebär till exempel att göra nödvändiga planändringar av gamla detaljplaner som har föråldrade bestämmelser och begränsande byggrätter.

Verksamhetsberättelse

Under 2016 ökade ärendemängden återigen kraftigt, vilket periodvis medförde stor belastning på byggenheten. Under året behandlades 199 bygglov vilket är 40 fler än 2015 då man redan haft en ökning från föregående år med 34 ärenden. Handläggningstiderna överskred dock inte de lagstadgade tio veckorna, trots byte av personal och upplärning av ny personal.

Tillsynsarbetet med ovårdade tomter och skrotbilar prioriterades ner då den extra resurs som enheten haft under tre år slutat. Inspektörerna har haft fullt fokus på att hantera bygglov. Den obligatoriska ventilationskontrollen och all annan tillsyn som är ålagd byggnadsnämnden har nedprioriterats under sista delen av året.

Arbetet med att förbättra servicen till allmänheten genom att göra verksamhetens webbsidor mer informativa har fortsatt.

KARIN WALLDIN
Ordförande

OLA TOLLIN
T.f. stadsarkitekt

Koncernföretag

NORDANSTIGS BOSTÄDER AB **Verksamhetsberättelse**

Nordanstigs Bostäder AB äger och förvaltar egna hyresfastigheter i Nordanstigs kommun. Bolaget förvaltar också kommunägda fastigheter på uppdrag av kommunen samt säljer tjänster avseende mindre byggnadsarbeten. Även verksamhetshjälp och fastighetsskötsel säljs till externa kunder, huvudsakligen Nordanstigs kommun. Bolaget ansvarar också för driften av tre värmproduktionsanläggningar som ägs av Nordanstigs Fjärrvärme AB, samt administrationen vid företaget.

Viktiga händelser under perioden

Bolaget förvaltade vid årets början 761 lägenheter och cirka 9 000 kvadratmeter egna lokaler. En fastighet har förvärvat under året. Bolaget förvaltade vid årets slut 764 lägenheter och cirka 9 300 kvadratmeter egna lokaler.

I Strömsbruk har 16 lägenheter på Humlegårdsvägen, hyrts ut till Migrationsverket till boende för asylsökande.

I Hassela har företaget Utslussen AB, hyrt 19 lägenheter för asylsökande i samarbete med Migrationsverket.

En ny förhandlingsöverenskommelse har träffats med Hyresgästföreningen om

hyresjustering från 2017-01-01, för bostäder och lokaler med förhandlingsklausul.

Ett nytt förvaltningsavtal har träffats med kommunen, som reglerar bolagets skötsel av kommunägda fastigheter på cirka 53 000 kvadratmeter, i huvudsak lokaler.

Inför kommande verksamhetsår

Inför kommande period satsar Nordanstigs Bostäder på att lyfta den yttre miljön i våra bostadsområden.

Satsningen på underhåll av våra fastigheter fortsätter enligt tidigare plan. Vi tittar även på eventuell nyproduktion.

Uppföljning ägardirektiv

Ägardirektiven har under perioden följts i största möjliga mån i avvaktan på att ett nytt direktiv utarbetas och fastställs. I samverkan med ägaren, anser bolaget sig ha uppfyllt samtliga åtta punkter i ägardirektivet.

Beträffande de ekonomiska och finansiella målen, uppgår soliditeten till mer än 20 procent. Någon utdelning till ägaren har inte lämnats de senaste åren.

Aktuell borgensprovision har erlagts enligt fastställt direktiv.

EKONOMISK REDOVISNING

tkr	2014	2015	2016
Budget	2 062	2 675	3 500
Prognos	2 492	3 500	5 000
Årets resultat	3 360	6 848	4 315

Periodens resultat

Bolaget har upprättat en avkastningsvärdering för bolagets fastigheter. Fastighetsbeståndet värderas inför bokslutet till cirka 164 miljoner kronor. Belåningen har minskats med drygt tio miljoner kronor under perioden och är per den 31 december 2016, drygt 93 miljoner kronor. Periodens resultat är som förväntat.

Vakansgraden har varit låg vilket medfört ökade intäkter samtidigt som räntekostnaderna har minskat. På utgiftssidan har kostnaden för fastighetsunderhåll ökat något, liksom lönekostnaderna.

Miljöredovisning

Arbetet med att införa sopsortering vid bolagets fastigheter har gått planligt under året.

Företaget har köpt ytterligare tre elbilar och uppfört två laddstationer för elfordon. All el som köpts under året har varit miljömärkt.

Under året har även vatten- och energibesparingsåtgärder genomförts vid bolagets fastigheter.

Investeringsredovisning

Inga större investeringar har genomförts, under perioden.

NORDANSTIG VATTEN AB**Verksamhetsberättelse**

Nordanstig Vatten AB, som äger den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Nordanstigs kommun, distribuerar dricksvatten till drygt 4 800 människor samt omhändertar och renar avloppsvatten. Inom Nordanstigs kommun är cirka 50 procent av invånarna anslutna till Nordanstig Vattens anläggningar.

Ägarens syfte är att genom bolaget driva och utveckla vattenförsörjningen och avloppshanteringen för att tillgodose brukarnas behov av vattentjänster och på så sätt bidra till en långsiktig och hållbar samhällsutveckling.

Utveckling, drift och underhåll av de allmänna VA-anläggningarna i Nordanstig utförs av MittSverige Vatten AB på uppdrag av Nordanstig Vatten. MittSverige Vatten AB är Sundsvalls, Timrås och Nordanstigs kommuners gemensamma bolag för VA- och avfallssamverkan över kommungränserna. MittSverige Vatten AB ägs av Sundsvall Vatten AB (76 %), Reko Sundsvall AB (4 %), Timrå Vatten AB (18 %) och Nordanstig Vatten AB (2 %).

Viktiga händelse under perioden

Under 2016 införlivades Sundsvalls kommuns avfallsverksamhet (Reko Sundsvall AB) i MittSverige Vatten-gruppen. En framtida utvecklingsmöjlighet för avfallsverksamheten är att utöka samordningen även till kringliggande kommuner, på samma sätt som för VA-verksamheten i MittSverige Vatten-gruppen.

Under året har bolaget märkt effekter av allt lägre grundvattennivåer. Framför allt i Ilsbo har vattentillgången varit begränsad, men även delvis i Hassela. Övriga vattentäkter i Bergsjö, Harmånger, Gnarp, Mellanfjärden och Jättendal har inte påverkats.

Under året har nya brunnar borrats i Mellanfjärden och Hassela och en ny brunn togs i drift i Bergsjö.

VA-utbyggnaden i Sörfjärden har slutförts under året. Vattenverket, avloppsverket och ledningsnätet är slutbesiktat och efterarbete pågår. I november togs anläggningarna i drift, vilket innebär cirka 200 nya kunder när alla har anslutit sig.

Inför kommande verksamhetsår

De kommande åren kommer flera åtgärder att behöva vidtas vid vattentäkterna i Nordanstig. Exempelvis kommer Harmångers vattentäkt påverkas när nya E4:an planeras. Värt att notera är att reservvattentäkt har sökts utan positiva resultat. Mellanfjärdens vatten- och avloppsförsörjning ska utredas under 2017 och kan komma att kräva stora investeringar inom några år.

Kraven på dricksvattenproduktionen kommer generellt att öka i framtiden, det gäller särskilt åtgärder för att motverka negativa förändringar orsakade av klimatförändringar som torka, försämrad råvattenkvalitet, höga flöden och erosionsproblem. Även kraven på skalskydd för VA-anläggningarna förväntas öka.

Regeringens dricksvattenutredning som avslutades under 2016 pekar på en hel del åtgärder som Sveriges dricksvattenproducenter behöver genomföra. Utifrån utredningen förväntas lagförslag för exempelvis krav på skyddsområden till början på 2020-talet.

Den ökade dagvattenproblematiken i och med de klimatförändringar som sker kommer att innebära utmaningar under de närmaste åren. Dagvattenfrågan behöver bli en naturlig del i processerna på ett tidigt stadium i kommunens planering. Strategier och riktlinjer för hur dagvatten ska hanteras i praktiken måste tas fram för att förhindra mark- och källaröversvämningar. Bolaget kan även se att krav och förväntningar kommer att öka på bolagets miljöarbete, exempelvis hantering av förorenad mark.

Uppföljning ägardirektiv

Ägardirektiv har fastställts för Nordanstig Vatten utifrån kommunens mål för bolaget.

Ekonomiskt ägardirektiv; soliditeten långsiktigt 2–4 procent Under 2016 uppgår soliditeten till 0,7 (1,3) procent.

Anlägga och driva, via MittSverige Vatten AB, och finansiera de anläggningar som behövs Bolaget arbetar aktivt med att minimera kostnaderna och samtidigt leverera långsiktigt hållbar vattenförsörjning. Under 2016 har ingen avgiftshöjning skett och även under 2017 kommer VA-avgifterna att vara oförändrade.

Under december genomförde styrelserna i MittSverige Vatten-gruppen en konferens på temat *Taxa*, för att öka kunskapen om påverkansfaktorer och möjliggöra framtagande av en strategi för taxan.

Samarbete pågår löpande med andra kommunala bolag genom bland annat initiativ till nätverksträffar och att vår kompetens efterfrågas i olika frågor. Bolaget deltar även aktivt som representanter i branschorganisationen Svenskt Vattens olika kommittéer och utvecklingsprojekt.

Upprätthålla och utveckla den allmänna vatten- och avloppsanläggningen – uppnå hög försörjningstrygghet och dricksvattenkvalitet samt låg påverkan på miljön Hassela vattentäkt har under många år haft en bristande vattenkvalitet med framför allt förhöjda halter av COD, färg, järn och mangan. För att hitta en lösning på problemen påbörjades ett pilotförsök under 2014 för att skapa en konstgjord infiltration, vilket föll väl ut.

Under våren 2015 färdigställdes en försöksanläggning i fullskala som därefter har utvärderats innan permanentande av anläggningen. Proverna som tagits har visat på avsevärda förbättringar, och en betydligt bättre vattenkvalitet. Ytterligare åtgärder har dock utförts under 2016, bland annat anläggandet av en ny brunn.

Under 2016 har Svenskt Vattens kommunikationssatsning på nationell nivå

fortsatt, för att synliggöra och öka känndomen om branschen och dess utmaningar. Bolaget har under 2016 förstärkt budskapet genom att agera på lokal nivå.

Under februari genomförde styrelserna i MittSverige Vatten-gruppen en konferens på temat *Affärsmässig samhällsnytta VA och Avfall* och i augusti genomfördes ytterligare en konferens med temat *Strategiskt arbete – Vår nya roll och position*, utifrån utökningen med avfallsverksamhet i bolaget och uppdaterad mission, vision och affärsidé. Den nya missionen är – *För ett hållbart samhälle och visionen – Vi är miljöföretaget som är ledande inom kretsloppstjänster*.

EKONOMISK REDOVISNING

tkr	2014	2015	2016
Budget	-1 953	-1 621	-1 882
Prognos	-1 959	-1 800	-1 837
Årets resultat	-1 127	582	-881

Resultatet redovisas innan bokslutsdispositioner och skatt. Negativt resultat täcks av förlusttäckning från Nordanstigs kommun och redovisas som intäkt.

Periodens resultat

Under 2016 har bolaget haft något lägre intäkter och betydligt lägre kostnader jämfört med budget och ger ett resultat före skatt och bokslutsdispositioner på minus 0,9 mnkr, vilket är 1,0 mnkr bättre än budgeterat underskott.

Totalt är intäkterna för 2016 0,3 mnkr lägre än budget och beror främst på minskad vattenförsäljning. Bolagets nettoomsättning under 2016 uppgick till 22,0 mnkr (22,0 mnkr), varav VA-avgifter utgjorde 99,3 (99,4) procent. Försäljningen till Nordanstigs kommunkoncern uppgick till 29,9 (26,0) procent.

Totalt är kostnaderna för 2016 1,3 mnkr lägre än budget. Orsaken är främst lägre kapitalkostnader på 1,0 mnkr.

Kapitalkostnaderna har påverkats av svårigheten att exakt beräkna vid budgeteringen när projektavsluten kommer att göras, vilket medfört lägre avskrivningsbelopp under 2016. Även ett gynnsamt ränteläge vid omsättning av lånen under året har påverkat kapitalkostnaderna positivt.

Värt att notera är att driftsstörningarna varit färre än normalt samtidigt som bolaget har ersatt en större skada under 2016 (0,8 mnkr) – om den inte hade inträffat hade utfallet i princip blivit ett nollresultat.

Kostnads- och intäktsanalys Den totala omsättningen för 2016 är oförändrad jämfört med omsättningen för 2015. Under 2016 har ingen avgiftshöjning skett och även under 2017 kommer VA-avgifterna att vara oförändrade.

Kostnaderna under 2016 har ökat med 1,5 mnkr jämfört med 2015, främst beroende på högre skadekostnader (0,7 mnkr) och mer köpt tjänst från MittSverige Vatten AB (0,3 mnkr). Även kapitalkostnaderna är högre under 2016 (0,2 mnkr).

Miljöredovisning

Allmänt Bolagets mission är – *för ett hållbart samhälle*, vilket innebär att miljöarbetet ska ha sin grund i kretsloppstanken och bidra till ett varaktigt samhälle med långsiktigt hållbar utveckling.

Miljöpåverkan Vattenverken i Nordanstig använder grundvatten som råvatten, det måste ibland behandlas för att uppfylla Livsmedelsverkets krav.

I avloppsreningsanläggningarna omhändertas och renas avloppsvatten som därefter återförs till naturen. Avloppsvattnet i de flesta anläggningarna renas i tre steg; mekaniskt, kemiskt och biologiskt. Reningsprocessen tar bort cirka 95 procent av de förorenande ämnena. En del av de borttagna ämnena hamnar i avloppsslammet som sedan används i tillverkning av anläggningsjord.

Tillståndsplikt Nordanstig Vattens verksamhet är till väsentliga delar tillståndspliktig enligt 9 kap 6 § i Miljöbalken. Norrhälsinge miljökontor är tillsynsmyndighet för Nordanstig Vattens anläggningar.

För bolagets större reningsanläggningar har Länsstyrelsen lämnat tillstånd för att släppa ut renat avloppsvatten. Mindre avloppsverk är anmälningspliktiga till Norrhälsinge miljökontor.

Vårt klimatarbete Under 2016 har bolaget arbetat aktivt med att minimera Nordanstig Vattens egna kemikalier, både med avseende på mängd och farlighet. En kemikaliegrupp bestående av både miljöingenjör och driftpersonal har bildats för att driva arbetet.

I uppströmsarbetet som skett under 2016, från företag till avloppsreningsverk, har bolaget sökt upp tidigare inventerade verksamheter, begärt in kemikalielistor från vissa samt arbetat fram nya rutiner för fettavskiljare. Samverkan med miljökontor har gett bra resultat och även Regionen har bjutits in till samarbetet.

I samarbete med Mittuniversitetet har bolaget startat två gemensamma projekt. *Oljesensorn* – som är tänkt att fungera som ett larm för olja i dagvattenledningar, samt *Bräddmätning* – vars mål är att signalera och till viss del mäta bräddning i de punkter på ledningsnätet där ingen strömförsörjning finns.

För att minimera fett i avloppsledningsnätet har bolaget delat ut en så kallad miljötratt, som har varit mycket populär bland våra kunder. Miljötratten används på en vanlig PET-flaska för att underlätta för hushållen att samla in fett och undvika att det hamnar i ledningsnätet. PET-flaskan kastas sedan i hushållssoporna.

Investeringsredovisning

Totalt uppgår investeringarna till 53,7 (15,0) mnkr, vilket är 1,1 mnkr högre än budget och beror på VA-utbyggnaden i Sörfjärden.

Reinvesteringarna uppgår till 5,5 (4,4) mnkr Några exempel på större reinvesteringar är åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i Hassela (1,1 mnkr), byte av styrsystem för Bergsjö avloppsreningsverk (0,5 mnkr), vatten- och avloppsledningsnät i Stocka industriområde (0,6 mnkr) samt renovering av pumpstation i Bergsjö för att förbättra arbetsmiljön och säkra driften (1,2 mnkr).

Nyinvesteringarna uppgår till 48,1 (10,7) mnkr Nyinvesteringarna består framför allt av VA-utbyggnaden i Sörfjärden med ett utfall för 2016 på 48,1 mnkr. Totalt utfall för projektet är hittills 62,3 mnkr och beslutad slutkostnadsprognos är 80,0 mnkr.

Återstående del för nyinvesteringarna avser arbete i samband med nyanslutning.

INVESTERINGSREDOVISNING

(tkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investering	2016	2016	mot budget
Reinvesteringar, netto	6 000	5 521	479
Nyinvesteringar, netto	46 553	48 135	-1 582
Summa	52 553	53 656	-1 103

Investeringarna redovisas netto, det vill säga investeringskostnaden minus eventuell medfinansiering.

NORDANSTIGS FJÄRRVÄRME AB

Verksamhetsberättelse

Bolaget äger tre värmeproduktionsanläggningar belägna i Bergsjö, Harmånger och Strömsbruk. Företaget levererar värme till ett 40-tal kunder i kommunen.

Nordanstigs Bostäder AB svarar för drift av anläggningarna samt för administrationen. Förutom vd saknar bolaget egen personal.

Viktiga händelser under perioden

Löpande underhållsarbeten har gjorts vid samtliga anläggningar, främst under icke eldningsssäsong. Bland annat har flispannan vid anläggningen i Bergsjö murats om.

Ett nytt avtal om pelletsleveranser till bolagets anläggningar har under 2016 tecknats med SCA Energy AB.

Fjärrvärmetakans rörliga del höjdes under året med två procent.

Inför kommande verksamhetsår

Byte av flispannan vid centralen i Harmånger planeras under 2017–2018. I samband med det utreds även anslutning av Hagängsgården till Harmångers fjärrvärmenät via en kulvert.

Uppföljning ägardirektiv

Ägardirektiven har under perioden följts i största möjliga mån i avvaktan på att ett nytt direktiv utarbetas och fastställs. Beträffande samverkan med ägaren, anser sig bolaget ha uppfyllt samtliga punkter i ägardirektivet.

När det gäller de ekonomiska och finansiella målen har soliditeten ökat för varje år sedan bildandet. Dock har bolaget ännu inte uppnått 15 procents soliditet. Någon utdelning till ägaren har inte lämnats.

All upplåning har skett genom ägaren, och någon borgensprovision har inte varit aktuell.

EKONOMISK REDOVISNING

(tkr)	2014	2015	2016
Budget	276	151	300
Prognos	155	200	400
Årets resultat	0	0	0

Periodens resultat

Periodens resultat är lägre än beräknat på grund av den relativt varma väderleken under årets sista månader.

Miljöredovisning

Under perioden har i stort sett endast biobränsle av typen flis och pellets använts vid företagets anläggningar.

Investeringsredovisning

Ingen större investering har genomförts under perioden.

NORDANSTIGS FASTIGHETS AB

Verksamhetsberättelse

Bolagets verksamhet är att äga, förvalta samt uthyra industrifastigheter och lokaler, äga aktier samt att skapa möjligheter för att bibehålla och utveckla näringslivet inom Nordanstigs kommun. Genom bevakning, marknadsföring och service ska bolaget verka för näringslivets främjande.

Ingen verksamhet har bedrivits vid företaget under året.

Uppföljning ägardirektiv

Då ingen verksamhet bedrivits i bolaget är det svårt att bedöma hur ägardirektiven följts.

EKONOMISK REDOVISNING

tkr	2014	2015	2016
Budget			
Prognos			
Årets resultat	- 63	- 1	- 38

Periodens resultat

Bolagets kapital har inte har gett någon avkastning under året. Det negativa resultatet beror på att vissa kostnader, bland annat för revision, finns i bolaget.

LB KIEL GNARP AB

Verksamhetsberättelse

Bolaget ska inom Nordanstigs kommun äga, förvärva, bebygga, förvalta och försälja fastigheter och tomträtter. Ändamålet med bolagets verksamhet är att främja lokal-försörjningen i Nordanstigs kommun.

2016 fanns endast fastigheten Gnarpes Berge 5:20, Bergesta äldreboende, i bolaget.

Viktiga händelser under perioden

Bolaget äger fastigheten Gnarpes-Berge 5:20 och har där uppfört ett särskilt boende (Bergesta).

Fastigheten hyrs ut till Nordanstigs kommun sedan 2000-12-31. 2016-03-31 köpte kommunen samtliga aktier i bolaget, som numera är ett, av Nordanstigs kommun, helägt bolag.

Inga väsentliga händelser har skett under året, utöver försäljningen av aktierna.

Bolaget är under namnändring till Nordanstigs Kommunfastigheter AB.

Inför kommande verksamhetsår

Bolaget kommer att fortsätta att äga Gnarpes Berge 5:20 och hyra ut fastigheten till kommunen som särskilt boende, Bergesta.

Uppföljning ägardirektiv

Ägardirektiv har ännu inte beslutats.

EKONOMISK REDOVISNING

(tkr)	2016
Budget	100
Prognos	100
Årets resultat	52

Uppdragsföretag

FIBERSTADEN AB

Fiberstaden AB är ett av Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner samägt bolag, där Hudiksvall äger 80 procent och Nordanstig 20 procent. Bolaget bedriver stadsnätverksamhet i kommunerna och sköter IT-driften för de båda kommunernas verksamheter.

Attraktivare region

Stadsnätets ambition är att knyta samman alla fastigheter i de orter där vi finns i ett gemensamt nätverk för snabba IT-kommunikationer. Precis som man byggt elnät, fjärrvärme, vatten och avlopp samt vägnät, är stadsnätet en infrastruktur som alla får ta del av. Det utvecklar regionen och gynnar näringsliv, samhällsservice och individerna. Stadsnätets lokala nätverk når snabbt ut i världen via olika internetleverantörer. Tillsammans med andra öppna stadsnät utgör Fiberstadens nät en mycket viktig samhällsnyttig infrastruktur.

Verksamhetsberättelse

Utbyggnaden av bredband har gjorts både med och utan stöd. Det område som byggts utan stöd är centrala Ilsbo samt förtätningar i vårt förtättningsprojekt och har tillsammans gett 273 nya fiberkunder. Områden med stöd som startade hösten 2016 är Ilsbo och Kite-projektet som beviljats stöd från Tillväxtverket samt ett projekt med kanalisationsstöd där en samförläggning

har gjorts tillsammans med EON runt delar av Kittesjön. Det gav 91 nya fiberkunder.

Fiberstaden har på uppdrag av Nordanstigsbostäder anslutit totalt 130 lägenheter, varav 80 i Bergsjö och 50 i Hassela.

I båda kommunerna har ansökningar om stöd till landsbygdsprogrammet lämnats in för projekt 2018–2019. Delar av projektet har fått stöd beviljat av Tillväxtverket.

Verksamhetsområde IT levererar drifts- och underhållstjänster till Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner. Under 2016 har Fiberstaden tagit över växelverksamheten från Hudiksvalls kommun. Det betyder att bolaget i dag levererar växeltjänster till kommunerna i Hudiksvall, Nordanstig och Ljusdal.

Framtid

Intresset för att fiberansluta sin fastighet är enormt, och det fortsätter att öka. Efterfrågan är långt större än storleken på investeringsmedlen, samtidigt som inflödet av fler aktörer på marknaden märks tydligt i spåren efter Telias nedläggning av telestationer i främst Nordanstig. Sammantaget innebär detta en stor framtida utmaning.

Projekt Gemensamt arbetssätt har genomförts på en förvaltning per kommun och resultatet har varit färre incidenter och bättre arbetsklimat. Fiberstadens IT-avdelning har etablerats och kommer att arbeta enligt samma arbetssätt som på de etablerade

förvaltningarna. För ändamålet anställdes en tjänsteleverantörsansvarig i september 2016.

Andra fokusområden under 2016 har varit att katastrofsäkra kommunernas IT-plattform och tagit fram förslag på ny plattform. Stora förändringar har gjorts i nätverksinfrastrukturen, med investeringar i nya switchar, nya brandväggar och nytt nätnav.

Under 2017 byts plattform och MDM-verktyg införs för att styra och övervaka telefoner och plattor. Kommunerna ska byta telefoniplattform och går mot molnbaserad telefoni med softphone istället för dagens fasta telefoner. Möjligheterna till utökad samarbete kring växeltelefonitjänster med Söderhamns och Bollnäs kommuner undersöks också. Bägge kommunerna har även startat en utvärdering av Azure som är Microsofts molnplattform.

Fiberstaden AB:s resultat för 2016 blev 3 205 tkr (3 796 tkr).

HÄLSINGLANDS UTBILDNINGSFÖRBUND

Hälsinglands Utbildningsförbund är ett kommunalförbund som bildats av Bollnäs, Nordanstigs och Söderhamns kommuner med uppdrag att möta studerandes efterfrågan på utbildning med bredd och kvalitet.

Övertagandet av gymnasie- och vuxenutbildningsverksamheten från medlemskommunerna ägde rum 2015-08-11.

Resultat för 2016 blev 6 253 tkr (7 067 tkr).

Årets resultat fördelat per verksamhet: Gymnasieverksamheten står för 1 044 tkr, varav Nordanstig 891 tkr, förklaras huvudsakligen av fler elever och högre IKE-intäkter än prognos, samt högre migrationsintäkter för asylsökande än prognos.

Vuxenutbildningsverksamheten står för 4 197 tkr och förklaras av mer i schablonintäkter för flyktingar samt fler flyktingar.

Gymnasiesärskoleverksamheten står för -202 tkr, varav Nordanstig 0 tkr.

OH-kostnader står för 2 495 tkr, varav Nordanstig 229 tkr, och förklaras bland annat av vakanta tjänster.

Administration står för -326 tkr varav Nordanstig -81 tkr och övergripande gemensamt -955 tkr varav Nordanstig -346 tkr..

Medlemskommunernas andel av förbundet	2015	2016	2016
Bollnäs kommun	43 %	47 %	100 042 tkr
Söderhamns kommun	50 %	46 %	97 512 tkr
Nordanstigs kommun	7 %	7 %	15 524 tkr
Summa	100 %	100 %	213 078 tkr

Medlemskommunernas andel av förbundet uppgick till följande fördelning utifrån medlemsbidrag exklusive schablonersättning, och interkommunal ersättning. Balansering av resultatet för Höghammarskolan, anpassningsmedel samt bidrag för asylsökande ingår inte heller.

NORRSKEN AB

Verksamhetens mål är att skapa, äga och underhålla stamnät.

Bolaget ska vara den naturliga samarbetspartnern för operatörer, tjänsteleverantörer, region- och stadsnät som finns i området.

De flesta region- och stadsnäten ska vara Norrskens kunder.

Bolaget ska alltid präglas av oberoende och neutralitet gentemot operatörer.

Bolaget ska växa genom spridning inom området.

Norrskan AB ägs av Borlänge Energi, Gävle Energi AB, Gävleborgs läns landsting, Helsing Net AB, Härnösand Energi och Miljö AB, Jämtkraft Telecom AB, Sandviken Energi AB, Sundsvall Energi Elnät AB, Söderhamn Teknikpark AB samt Hofors, Hudiksvalls, Ljusdals, Nordanstigs och Ockelbo kommuner.

KOMMUNALFÖRBUNDET INKÖP GÄVLEBORG

Inköp Gävleborg är kommunernas gemensamma organ för inköpsverksamhet. Förbundet ska även sköta kommunernas upphandlingsverksamhet med vissa undantag: byggentreprenader, vissa tjänster och direktupphandling. Förbundet ska biträda kommunerna med upphandling inom de undantagna områdena och även kunna bistå kommunernas företag med upphandling.

Förbundet är upphandlande enhet för Bollnäs, Gävle, Hofors, Hudiksvalls, Ljusdals, Nordanstigs, Ockelbo, Ovanåkers, Söderhamns och Älvkarleby kommuner med förvaltningar, bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Alla kommuner i Hälsingland och Gästrikland utom Sandvikens och

Älvkarleby kommuner är delägare i kommunalförbundet. Andelarna bestäms av hur mycket bidrag respektive kommun skjutit till. Bidragen (täckning av kommunalförbundets kostnader) bestäms via procentuell fördelning i förhållande till skatteunderlaget. Nordanstigs kommuns andel är 3,5 procent.

Verksamhetsberättelse

Nordanstigs kommun betalade 729 tkr (599 tkr) i bidrag till kommunalförbundet. Ersättningen avser alla tjänster förbundet utför åt kommunen.

Ett stort antal upphandlingar gjordes gemensamt för flera kommuner och vissa kommunspecifika. Verksamheten redovisade 2016 ett resultat på 3 581 tkr (- 3 894 tkr).

MITTSVERIGE VATTEN AB

MittSverige Vatten AB ansvarar för huvudmannens sysslor och kompetens, samt drift och underhåll av de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna i Sundsvalls, Timrå och Nordanstigs kommuner. Bolaget ska driva och utveckla vattenförsörjning och avloppshantering för att tillgodose brukarnas behov av vattentjänster samt bidra till en långsiktig hållbar samhällsutveckling. Bolaget ska bedriva sin verksamhet i enlighet med kommunernas Agenda 21.

MittSverige Vatten AB är ett kommunalt bolag och ägs av Sundsvall Vatten AB (80 procent), Timrå Vatten AB (18 procent) och Nordanstig Vatten AB (2 procent).

Verksamheten redovisade ett resultat på 0 tkr före skatt (0).

SAMKRAFT AB

Bolagets uppgift var att bygga, driva och underhålla anläggningar för vindkraftsproduktion. Bolaget hade sitt säte i Söderhamn.

Viktiga händelser under räkenskapsåret

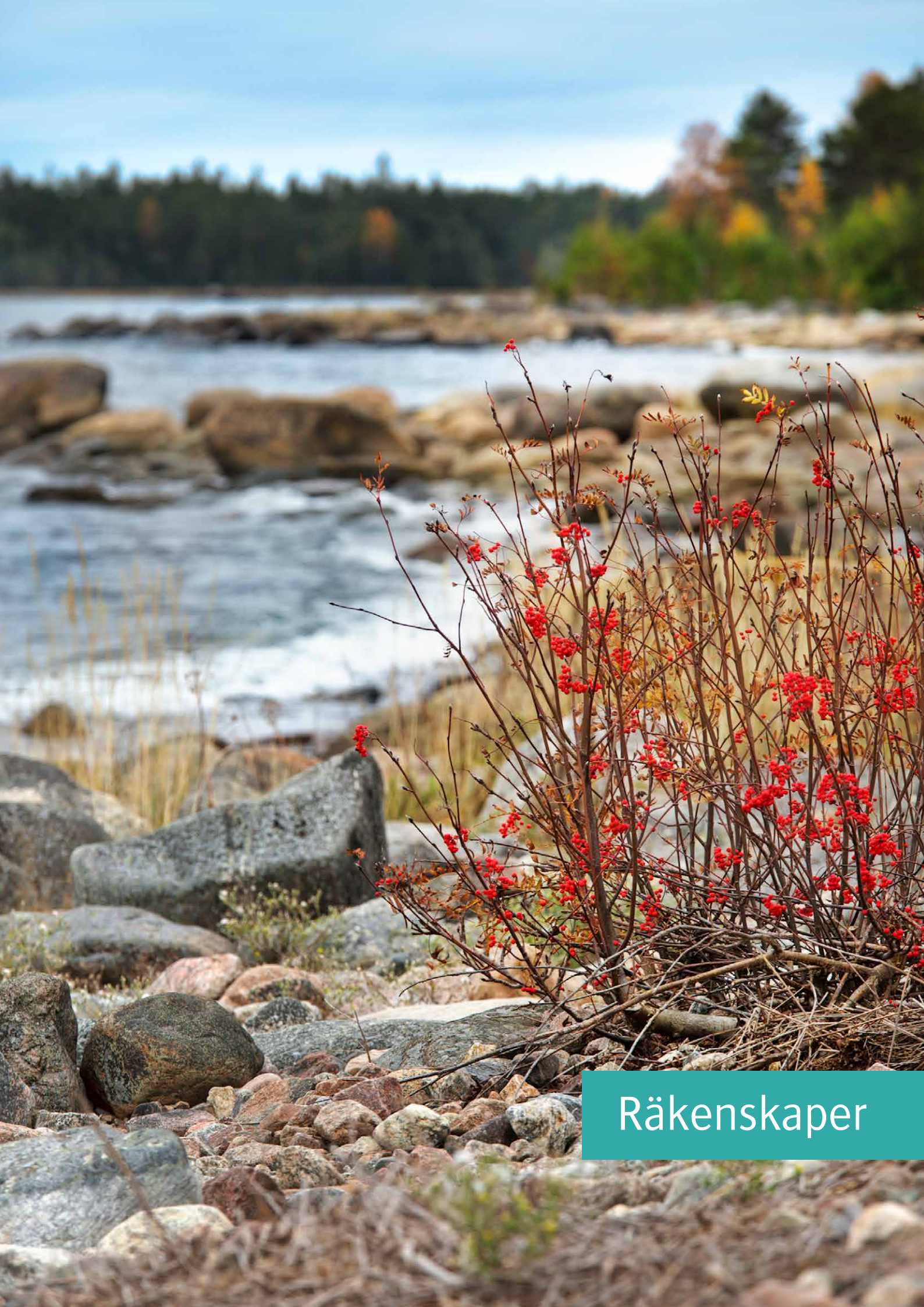
Likvidation är beslutad och slutredovisning av bolaget kommer 2017.

Ägarförhållanden

Av bolagets totalt 20 561 268 aktier äger Nordanstigs kommun 342 740 aktier, vilket motsvarar 1,7 procent.

Räkenskaper

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	Kommunen				Koncernen	
		Bokslut 2016	Budget 2016	Bokslut 2015	Budget 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter		179 595	140 718	121 994	174 175	236 243	181 835
Verksamhetens kostnader	1	- 671 841	- 652 945	- 619 173	- 702 519	- 704 604	- 653 419
Jämförelsestörande poster	2	- 39 825	0	4 576		- 39 825	4 576
Avskrivningar	3	- 13 311	- 15 000	- 14 402	- 13 500	- 27 669	- 27 290
Verksamhetens nettokostnader		- 545 382	- 527 227	- 507 005	- 541 844	- 535 855	- 494 298
Skatteintäkter	4	383 164	385 791	368 032	395 717	383 164	368 032
Generella statsbidrag	5	163 532	143 407	147 528	153 553	163 532	147 528
Finansiella intäkter	6	1 188	1 366	2 778	591	674	2 285
Finansiella kostnader	7	- 1 724	- 2 839	- 3 465	- 2 162	- 5 643	- 8 051
Resultat före extraordinära poster		778	498	7 868	5 855	5 872	15 496
Skatter						- 738	- 100
Extraordinära intäkter							
Extraordinära kostnader							
Årets resultat - förändring av eget kapital		778	498	7 868	5 855	5 134	15 396

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	Kommunen			Koncernen	
		Bokslut 2016	Budget 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Tillgångar						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8	171 474		162 833	459 202	396 210
Maskiner och inventarier	8	21 195		18 839	47 555	34 694
Finansiella anläggningstillgångar						
Värdepapper andelar		7 152		4 500	4 150	3 842
Långfristiga fordringar		31 329		26 043	5 053	8 231
Summa anläggningstillgångar		231 150	220 240	212 215	515 960	442 977
Omsättningstillgångar						
Förråd		0		0	434	651
Fordringar	9	56 244		35 639	89 407	38 011
Kortfristig placering		22 503		24 613	22 502	24 613
Kassa och bank		53 245		87 083	56 962	89 572
Summa omsättningstillgångar		131 992	100 667	147 335	169 305	152 847
Summa tillgångar		363 142	320 907	359 550	685 265	595 824
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital						
Ingående eget kapital	10	144 531		137 253	185 830	173 478
Årets resultat	10	778		7 868	5 134	15 396
Obeskattad reserv					2 018	1 786
Summa eget kapital		145 309	147 305	145 121	192 982	190 660
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	11	33 624	28 852	32 607	33 624	32 607
Andra avsättningar	12	5 436	0	4 846	6 075	5 459
Summa avsättningar		39 060	28 852	37 453	39 699	38 066
Skulder						
Långfristiga skulder	13	65 575	51 407	51 873	250 315	212 112
Kortfristiga skulder	14	113 198	93 343	125 103	202 269	154 986
Summa skulder		178 773	144 750	176 976	452 584	367 098
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		363 142	320 907	359 550	685 265	595 824
Borgensåtaganden och ansvarsförbindelser						
Borgensåtaganden	15	165 858		171 738	71 769	58 369
Pensionsförpliktelser	16	213 415		258 781	213 415	258 781
Ansvarsförbindelser	17	0		14 868	221	15 082
Tillgångar med äganderättsförbehåll					0	12

KASSAFLÖDESANALYS

(tkr)	Not	Kommunen				Koncernen	
		Bokslut 2016	Budget 2016	Bokslut 2015	Budget 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Från verksamheten tillförda medel							
Resultat efter finansiella poster	10	778	498	7 868	5 855	5 872	15 496
Justering för av- & nedskrivningar	3	13 311	15 000	14 403	15 000	27 668	27 291
Justering för gjorda avsättningar		590	0	4 554	0	590	4 554
Övriga ej likviditetspåv. poster		633	0	-1 228	0	86	-1 109
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		15 312	15 498	25 597	20 855	34 216	46 232
Korta fordringar (ökning-/minskning+)	9	-18 494	2 000	1 869	2 000	-48 407	-110
Lager (ökning-/minskning+)		0	0	0	0	218	45
Korta skulder (ökning+/minskning-)	14	-11 904	0	31 651	0	-8 800	37 329
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-15 086	17 498	59 117	22 855	-22 773	83 496
Investeringsverksamhet							
Investering i materiella anläggnings- tillgångar	8	-26 148	-15 000	-15 242	-15 000	-85 888	-39 793
Försäljning av anläggningar		710	0	87	0	1 873	442
Kassaflöde efter investeringar		-25 438	-15 000	-15 155	-15 000	-84 015	-39 351
Finansieringsverksamhet							
Nyupptagna lån -leasing		20 887	0	1 303	0	119 269	9 094
Amortering av skuld		-5 379	-4 500	-5 337	-4 500	-37 968	-13 441
Förlusttäckningsbidrag		-883	-2 500	0	-2 500	-883	0
Ökning långfristiga fordringar		-7 939	0	0	0	-7 939	143
Kassaflöde från finansierings- verksamhet		6 686	-7 000	-4 034	-7 000	72 479	-4 204
Årets kassaflöde		-33 838	-4 502	39 928	855	-34 309	39 941
Likvida medel vid årets början		87 083		47 155		91 272	49 631
Likvida medel vid årets slut		53 245		87 083		56 963	89 572

NOTHÄNVISNING

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Not 1				
Verksamhetens kostnader				
Enligt driftredovisning minus avskrivningar				
Enligt resultaträkningen	- 671 841	- 619 173	- 704 604	- 653 419
Därav				
Utbetalning av pensioner	- 44 437	- 11 232	- 44 437	- 11 232
Förändring av semesterlöneskuld samt övertidsskuld	646	938	291	938
Not 2				
Jämförelsestörande poster				
Inlösen av intjänade pensionsrätter	- 39 825		- 39 825	
Återbetalning av premier för år 2004 AGS	0	4 576	0	4 576
Not 3				
Avskrivningar				
Avskrivning byggnader och anläggningar	- 8 082	- 9 462	- 19 015	- 21 681
Avskrivning maskiner och inventarier	- 5 229	- 4 940	- 8 654	- 5 609
	- 13 311	- 14 402	- 27 669	- 27 290
Not 4				
Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	384 719	368 358	384 719	368 358
Preliminär slutavräkning innevarande år	- 1 955	408	- 1 955	408
Slutavräkningsdifferens föregående år	400	- 734	400	- 734
	383 164	368 032	383 164	368 032
Not 5				
Generella stats- och utjämningsbidrag samt fastighetsavgift				
Inkomstutjämningsbidrag	118 372	112 900	118 372	112 900
Kommunal fastighetsavgift	18 839	18 617	18 839	18 617
Avgift för LSS-utjämning	- 4 740	- 4 554	- 4 740	- 4 554
Kostnadsutjämningsbidrag	16 078	17 955	16 078	17 955
Strukturbidrag	0	986	0	986
Regleringsavgift/bidrag	- 324	- 367	- 324	- 367
Ersättning för flyktingkrisen (totalt 16,6 mnkr)	15 307	1 276	15 307	1 276
Kompensation för sociala avgifter för unga	0	715	0	715
	163 532	147 528	163 532	147 528

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Not 6				
Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	196	173	90	205
Ränteintäkter NVAB	324	500	0	0
Återföring nedskrivning aktier och andelar	53	1 000	567	1 000
Övriga intäkter	615	1 105	17	1 080
	1 188	2 778	674	2 285
Not 7				
Finansiella kostnader				
Räntekostnader	- 1 240	- 1 438	- 5 154	- 6 127
Nedskrivning finansiella anläggningstillgångar	0	- 1 774	0	- 1 774
Övriga finansiella kostnader	- 484	- 253	- 489	- 150
	- 1 724	- 3 465	- 5 643	- 8 051
Not 8				
Materiella anläggningstillgångar				
Anskaffningsvärde mark, byggnader, tekn.anläggningar	367 676	350 953	731 174	709 030
Ack. avskrivningar	- 196 202	- 188 120	- 271 972	- 312 820
Bokfört restvärde	171 474	162 833	459 202	396 210
Därav				
Mark, byggnader	119 254	121 630	330 972	329 980
Tekn. anläggningar	43 435	32 194	119 445	56 965
Tekn. anläggningar -affärsdrivande verk.	8 785	9 009	8 785	9 265
	171 474	162 833	459 202	396 210
Anskaffningsvärde maskiner och inventarier	68 681	61 257	94 570	85 247
Ack. avskrivningar	- 47 486	- 42 418	- 47 015	- 50 553
Bokfört restvärde	21 195	18 839	47 555	34 694
Därav				
Maskiner -affärsdrivande verk.	556	160	556	160
Inventarier	20 639	18 679	46 999	34 534
	21 195	18 839	47 555	34 694
Not 9				
Fordringar				
Kundfordringar	5 238	4 571	36 705	7 142
Skatteverket	11 519	10 796	11 566	10 905
Interimsfordringar - övriga	39 487	20 272	41 136	19 964
	56 244	35 639	89 407	38 011

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Not 10				
Eget kapital				
Ingående eget kapital	145 121	141 807	186 420	178 033
Årets resultat	778	7 868	5 134	15 396
Avsättning skuld till renhållningskollektivet	- 590	- 4 554	- 590	- 4 554
Obeskattad reserv	0	0	2 018	1 786
	145 309	145 121	192 982	190 661
Renhållningskollektivet har en fordran på skattekollektivet på 5 144 tkr (4 554) tkr. Från och med 2015 redovisas fordran under avsättningar.				
Not 11				
Avsättningar för pensioner				
Intjänande fr.o.m. 1998 exklusive ÖK-SAP				
Ingående avsättning inklusive löneskatt	32 607	27 806	32 607	27 806
Intjänat under året	613	3 688	613	3 688
Utbetalt under året	- 297		- 297	
Löneskatt	424	709	424	709
Ränteuppräknig	277	404	277	404
Utgående avsättning inklusive löneskatt	33 624	32 607	33 624	32 607
Not 12				
Andra avsättningar				
Täckning av deponi	292	292	292	292
Renhållningskollektivets fordran på skattekollektivet	5 144	4 554	5 144	4 554
Andra avsättningar			639	613
	5 436	4 846	6 075	5 459
Not 13				
Långfristiga skulder				
Ing skuld justerad med koncernskulder	51 873	55 907	212 112	221 584
Amortering	- 4 545	- 3 568	- 15 375	- 11 672
Amortering leasade bilar	- 834	- 1 769	- 834	- 1 769
Nya lån	17 680	0	53 011	2 666
Nya lån -leasing	1 401	1 303	1 401	1 303
	65 575	51 873	250 315	212 112

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Not 14				
Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	23 592	26 967	38 300	38 414
Arbetsgivaravgifter	12 315	11 814	13 140	12 707
Skatteverket -slutavräkning	1 955	667	1 955	667
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	6 042	5 627	6 339	5 919
Personalens löneskuld timanställda	3 327	4 549	3 327	4 549
Pension individuell del inkl löneskatt	23 455	15 261	23 455	15 261
Amortering leasade bilar	1 267	1 874	1 267	1 874
Amortering långfristig skuld	5 600	3 793	9 600	7 805
Semesterlöneskuld	11 932	11 651	13 380	13 373
Kortfristig skuld till koncern NVAB	883	0	0	0
Kortfristig skuld Stiftelser	0	492	0	492
Skuld till andra kommuner	267	267	267	267
Skuld för statligt investeringsbidrag	5 873	2 456	5 873	2 456
Statligt flyktingbidrag	0	15 307	0	15 307
Övriga kortfristiga skulder	16 690	24 377	85 366	35 895
	113 198	125 102	202 269	154 986

Not 15**Borgensåtaganden**

Egnahem	107	107	107	107
Bostadslån med kreditgaranti	19	19	19	19
Nordanstigs Bostäder AB	94 089	113 369	0	0
Samkraft AB			0	
Nordanstigs Vatten AB	70 000	57 000	70 000	57 000
Hälsingeutbildningar	640	640	640	640
Övriga	1 003	603	1 003	603
	165 858	171 738	71 769	58 369

Nordanstigs kommun har i november 2006 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Nordanstigs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 278 kronor och totala tillgångar till 338 153 308 936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 263 065 342 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 256 957 758 kronor.

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Bokslut 2015
Not 16				
Pensionsförpliktelser				
(Pensioner intjänade före 1998)				
Ingående ansvarsförbindelse	208 258	215 787	208 258	215 787
Aktualisering		- 3 084		- 3 084
Ränteuppräknig	1 794	1 995	1 794	1 995
Basbeloppsuppräknig	929	1 933	929	1 933
Övrig post	1 918	975	1 918	975
Årets utbetalningar	- 9 100	- 9 348	- 9 100	- 9 348
Försäkring IPR (inlösen av intjänade pensionsrätter)	- 32 050		- 32 050	
Summa pensionsförpliktelser	171 749	208 258	171 749	208 258
Löneskatt	41 666	50 523	41 666	50 523
Utgående ansvarsförbindelse	213 415	258 781	213 415	258 781
Not 17				
Ansvarsförbindelser				
Leasegivare				
DAL avtal slut 2016-03-31, Bergesta		14 868		14 868
Summa åtaganden med tidsbegränsning	0	14 868	0	14 868
Garantibelopp Fastigo			221	214

SAMMANFATTNING

	Bokslut						Budget			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BEFOLKNING										
Folkmängd 31/12	9 533	9 533	9 491	9 493	9 490	9 511				
Folkmängd 1/11 året										
före budgetåret	9 627	9 539	9 523	9 484	9 485	9 491	9 526	9 424	9 392	9 360
Medelålder, antal										
personer 31/12	44,5	44,6	44,7	44,8	45,0					
0–5 år	604	631	619	622	603	600	578	568	563	562
6–15 år	951	933	980	975	1 007	1 025	1 051	1 061	1 045	1 043
16–18 år	389	353	344	304	291	286	289	294	316	324
19–64 år	5 297	5 278	5 149	5 153	5 108	5 116	4 958	4 895	4 861	4 824
65 år -	2 292	2 338	2 375	2 439	2 481	2 484	2 507	2 534	2 535	2 536
Totalt SCB:s prognos										
31/12							9 383	9 352	9 320	9 289
PERSONAL										
Antal kommunanställda										
31/12	757	739	775	804	766	789	---	---	---	---
Antal årsarbetare	678	661	691	722	691	710	---	---	---	---
SKATTESATS										
Kommunal skattesats	22,40	22,14	22,61	22,61	22,51	22,51	22,51	22,51	22,51	22,51
Total skattesats kommun										
och landsting	33,57	33,57	34,54	34,57	34,44	35,64	35,49	35,49	35,49	35,49
KOMMUNENS EKONOMI										
Likviditet (%)	130	123	133	117	118	117	105	105	99	89
Soliditet exkl.										
ansvarsförbindelse (%)	36,7	37,2	41,7	44,4	40,4	40	46	47	47	45
Soliditet inkl.										
ansvarsförbindelse (%)	- 73	- 62	- 59	- 48	- 36	- 19	- 38	- 37	- 35	- 38
Årets resultat (tkr)	1 769	10 966	18 138	12 481	7 868	778	5 855	4 832	2 720	- 7 658
4 % av skatteintäkter										
samt gen.statsbidrag före										
finansnetto (tkr)	18 602	18 795	19 836	20 063	20 622	21 869	21 971	22 298	22 755	23 203
Årets investeringar (tkr)	24 364	22 546	25 991	12 367	15 216	24 562	20 000	20 000	20 000	20 000
Ansvarsförbindelser exkl.										
borgensåtagande (tkr)	299 864	295 946	308 259	288 154	258 911	270 436	248 900	247 781	246 137	243 884
Ansvarsförbindelser exkl.										
borgensåtagande (kr/										
invånare)	31 455	31 044	32 479	30 354	27 283	28 434	26 527	26 495	26 410	26 168
Låneskuld (tkr)	67 439	63 521	59 077	55 907	51 873	65 575	46 907	42 407	37 907	37 908
Låneskuld (kr/invånare)	7 074	6 663	6 225	5 889	5 466	6 895	4 999	4 535	4 067	4 067

	Bokslut						Budget			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Amortering (tkr)	4 609	6 199	5 017	4 972	5 337	5 379	5 000	5 000	5 000	5 000
Eget kapital (tkr)	100 203	111 169	129 326	141 807	145 121	145 309	153 160	157 992	160 712	153 054
Eget kapital (kr/ invånare)	10 511	11 661	13 626	14 938	15 292	15 278	16 323	16 894	17 244	16 422
Finansnetto (tkr)	-5 282	-1 481	-264	-2 579	-687	-536	-1 571	-1 781	-2 065	-2 147
Verksamheternas nettokostnader (summa boxar) (tkr)	443 710	457 385	466 879	481 750	498 156	482 403	510 636	507 019	511 425	518 418
Verksamheternas nettokostnader (summa boxar) (kr/invånare)	46 545	47 979	49 192	50 748	52 493	50 833	54 421	54 215	54 874	55 624
Verksamheternas nettokostnader resultaträkning (tkr)	458 008	457 416	466 250	486 523	507 005	545 382	541 844	550 840	571 681	594 289
Verksamheternas nettokostnader resultaträkning (kr/ invånare)	48 044	47 982	49 125	51 251	53 425	57 469	57 747	58 901	61 339	63 765

Antalet personer fördelat i åldersgrupper för budget 2016, FP 2017– 2019 är beräknade av SCB utifrån befolkningen 2014- 12-31.

Mandatfördelning vid valen 2010 respektive 2014 såg ut enligt följande:

	2010	2014
Socialdemokraterna	11	11
Centerpartiet	7	5
Moderaterna	3	4
Liberalerna	4	2
Vänsterpartiet	2	2
Kristdemokraterna	1	1
Miljöpartiet	1	1
Sverigedemokraterna	2	5
	31	31

Bilagor

Redovisningsprinciper

Redovisningen har skett enligt god redovisningssed och enligt kommunal redovisningslag samt Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Eventuella avvikelser beskrivs under berörd rubrik.

Alla belopp och beräkningar är presenterade i respektive års penningvärde.

Principer för periodisering och värdering

Redovisningen har varit öppen för externa transaktioner till och med 2017-01-20.

Kostnader och intäkter av väsentlig betydelse har hänförts till redovisningsåret 2016.

Kostnads- och intäktsräntor

Kostnads- och intäktsräntor har periodiserats.

Långfristiga skulder

Amorteringar för 2016 har bokförts som kortfristig skuld.

Skatteintäkter

Den definitiva slutavräkningen för 2015 och prognosen för slutavräkningen för 2016 ingår i posten skatteintäkter i resultaträkningen.

Löner, semesterersättningar och övriga löneförmåner

Från och med redovisningsåret 2002 redovisas löner, semesterersättningar och övriga löneförmåner när kostnaden uppstått, det vill säga när lönerna intjänats.

Sociala avgifter

Sociala avgifter har redovisats i form av procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen. Arbetsgivaravgiften för december månad har periodiserats.

Personalomkostnadspålägg

Personalomkostnadspålägg har interndebiterats verksamheterna med 38,2 procent.

Förändring av pensions- och semesterlöneskuld

Respektive skuld redovisas som en samlad kostnad för hela verksamheten under verksamhetens kostnader (ökning pensionsskuld inklusive löneskatt och förändring semesterlöneskuld) i resultaträkningen.

Redovisning av pensionsförpliktelser

Från och med redovisningsåret 1998 redovisas nyintjänade pensionsförmåner: den individuella delen redovisas i bokslutet som kortfristig skuld. Resterande delar redovisas som en avsättning i balansräkningen och ingår i posten verksamhetens kostnader (ökning pensionsskuld inklusive löneskatt) i resultaträkningen. Visstidspensioner avseende förtroendevalda ingår i avsättningen. Räntan på pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas i posten finansiella kostnader i resultaträkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse.

Kommunen har ingen förvaltning av medel finansiellt placerade för pensioner, vilket innebär att hela pensionsförpliktelsen återlämnas i verksamheten.

Pensionerna beräknas enligt RIPS-07.

Löneskatt på pensioner

Från och med 1999 redovisas löneskatt på årets intjänade pensioner och ingår i verksamhetens kostnader (posten ökning pensions-skuld inklusive löneskatt) i resultaträkningen.

Redovisning av materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar upptas till anskaffningsvärdet och reduceras med avskrivningar. Planenlig avskrivning baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och sker utifrån förväntad ekonomisk livslängd. Kommunen har under året tillämpat komponentavskrivning på nya investeringar med betydande komponenter som har en väsentlig skillnad i nyttjandetid. Kommunen har inte justerat tidigare års investeringar då beräkning visar att utfallet inte är av betydande belopp. Därmed följer inte kommunens redovisning RKR 11:4 fullt ut.

Kommunens bolag har från och med 2014 tillämpat komponentavskrivning.

Korttidsinventarier

För att en investering ska klassas som en anläggningstillgång, och därmed fördela kostnaden (avskrivningen) över minst tre år, ska investeringen ha en ekonomisk varaktighet av minst tre år och uppgå till ett värde av lägst ett basbelopp.

Avskrivningar

Avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Viss vägledning finns i Sveriges Kommuner och Landsting, SKL:s, förslag till avskrivningstider.

Planenlig avskrivning baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och sker utifrån

förväntad ekonomisk livslängd. I kommunen påbörjas avskrivningarna månaden efter anskaffning eller färdigställande. Ej färdigställda investeringar balanseras som pågående.

Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider:

Avskrivningstider inom koncernen	År
Byggnader och anläggningar	20–100
Maskiner, fordon och inventarier	5–20
Energianläggningar	10–30

Kapitalkostnaderna

Kapitalkostnad är den ersättning förvaltningarna erlägger för gjorda investeringar. Denna räknas enligt nominell metod med 2,4 procent intern ränta 2016. Kapitalkostnad kostnadsbokförs månaden efter genomförd investering.

Kundfordringar

Kundfordringar har minskats med summan av osäkra kundfordringar (befarade kundförluster). Kundfordringar äldre än tolv månader bedöms som osäkra.

Leasingavtal

Från och med redovisningsåret 2003 redovisas nya finansiella leasingavtal i balansräkningen, det vill säga som anläggningstillgång och långfristig skuld. Från och med årsredovisningsåret 2003 redovisas nyleasade bilar enligt denna princip.

Tidigare avtal som enligt definitionen är att klassificera som finansiell leasing, men tidigare redovisats som operationell leasing, redovisas även fortsättningsvis som operationell leasing: DAL (Bergesta).

Det framtida åtagandet noteras i ansvarsförbindelse.

Hysesavtal för lokaler och bostäder redovisas som operationell leasing och är även enligt definitionen operationell leasing.

Avtal avseende leasing av skolbaracker hanteras som operationell leasing.

Redovisning av bredbandsinvestering

Kostnader med reducering av intäkter (bidrag från länsstyrelsen och EU) i bredbandsprojekten redovisas som anläggningstillgång och planenlig avskrivning påbörjas månaden efter att investeringen har bokförts.

Extraordinära poster och upplysningar för jämförelseändamål

Extraordinära poster ska avse händelser som saknar tydligt samband med kommunens ordinarie verksamhet, att händelsen ej förväntas inträffa ofta samt att posten uppgår till ett väsentligt belopp.

Jämförelsestörande poster är sådana poster som uppgår till väsentliga belopp och påverkar årets resultat, men hänförs till annan period.

Klassificering av finansiella tillgångar

Kommunfullmäktige har inte tagit beslut om att placerade medel anses vara ett långsiktigt innehav.

Redovisning av avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar

En avsättning är på balansdagen säker eller sannolik till sin förekomst, men oviss till belopp eller till tidpunkt då den ska infrias, till exempel pensionsskuld och täckning av deponi.

Redovisning av immateriella tillgångar

Nordanstigs kommun har inga immateriella tillgångar redovisade.

Redovisning av lånekostnader

Redovisas enligt huvudprincipen, det vill säga lånekostnaden belastar resultaten för den period till vilken den hänförs, oavsett hur de lånade medlen används.

Sammanställd redovisning

Resultaträkningen och balansräkningen visar en sammanställd redovisning för koncernen.

Enligt rekommendationen RKR 8.2 ska förvaltningsberättelsen innehålla en översikt över utvecklingen av kommunens samlade verksamhet. Utöver detta ska sammanställda räkenskaper upprättas om bolagens omsättning uppgår till minst fem procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag eller om bolagens balansomslutning uppgår till minst fem procent av kommunens balansomslutning. Företag vars omsättning är av obetydlig omfattning kan undantas. Som obetydlig omfattning definieras företag där kommunens andel av omsättning och omslutning är mindre än två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Den sammanlagda kommunala andelen av omsättningen hos de företag som undantas får dock inte överstiga fem procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommunens sammanställda redovisning omfattar Nordanstigs Bostäder AB, Nordanstig Vatten AB, Nordanstigs Fjärrvärme AB samt LB Kiel i Gnarp AB. I årsredovisningen ingår även Nordanstigs Fastighets AB. I den sammanställda redovisningen upptas inte bolag som är under likvidation eller har beslutats att likvideras.

Ordlista och begrepp

Anläggningstillgångar	Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk. Kan vara immateriella (goodwill med mera), materiella (mark, byggnader, maskiner med mera) eller finansiella (aktier, andelar med mera).
Avskrivning	Årlig kostnad för värdeminskning av anläggningstillgångar beräknad utifrån förväntad ekonomisk livslängd.
Avsättningar	Avser ekonomiska förpliktelser som inte är helt bestämda till storlek eller förfallotidpunkt.
Bromsen i pensionssystemet	I tider då tillgångarna i pensionssystemet minskar i värde ökar pensionsskulden och vice versa.
Eget kapital	Visar hur stor del av tillgångarna som ej finansierats med främmande kapital (skulder). Består av anläggningskapital och rörelsekapital.
HelGe	Datoriserat bibliotekssystem i Hälsingland och Gästrikland.
HVB	Hem för vård och boende.
Internränta	Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss verksamhet.
Jämförelsestörande poster	Post som är resultatet av händelser eller transaktioner, som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder.
KL	Kommunallagen.
KLK	Kommunledningskontoret.
Kapitalkostnader (kpk)	Benämningen på internränta och avskrivning. Det är denna ersättning förvaltningarna erlägger för gjorda investeringar.
Kortfristiga fordringar	Fordringar som förfaller till betalning inom ett år.
Kortfristiga skulder	Skulder med en löptid understigande ett år.
KPI	Konsumentprisindex. Ett mått på prisutvecklingen.

Likviditet	Ett mått på den kortsiktiga betalningsberedskapen. Visar omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder.
LIS-områden	Landsbygdsutveckling i strandnära lägen.
LOV	Lagen om valfrihet.
Långfristiga fordringar	Fordringar som förfaller till betalning senare än ett år.
Långfristiga skulder	Skulder med en löptid överstigande ett år.
NBAB	Nordanstigs Bostäder AB.
NFAB	Nordanstigs Fastighets AB.
NFVAB	Nordanstigs Fjärrvärme AB.
Nettokostnader	Verksamhetens kostnader minskade med verksamhetens intäkter, bidrag med mera.
NVAB	Nordanstig Vatten AB.
Nyckeltal	Ett mått på verksamheten. Exempelvis kostnad per enhet eller tjänster per brukarantal.
Omsättningstillgångar	Tillgångar som inte är anläggningstillgångar. Exempelvis förråd, fordringar, kortsiktiga placeringar, kassa och bank.
PRAO	Praktisk arbetslivsorientering.
PSYNK	Psykisk hälsa, barn och unga, synkronisering av insatser. Samarbetsprojekt mellan Gävleborgs landsting och Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner.
RUN-riksdag	RUN = Regional Utbildning för Nyföretagare.
Rörelsekapital	Omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder.
SAM	Skol- och arbetsmarknadsmässa.
SKL	Sveriges Kommuner och Landsting. En arbetsgivar- och medlemsorganisation för Sveriges 290 kommuner och 18 landsting samt regionerna Skåne och Västra Götaland.
SFB	Socialförsäkringsbalken om rätt till assistansersättning.
Soliditet	Ett mått på den långsiktiga betalningsförmågan. Visar andelen eget kapital av totala tillgångar.
Verksamhetstal	Kvantitetsmått på verksamheterna. Exempelvis antalet brukare.
ÅR	Årsredovisning.
Årsarbetare	Antal arbetade timmar under året dividerat med 1 600. Används enbart för att jämföra med motsvarande period föregående år. (I princip heltidstjänst.)

Verksamhetsberättelse för kommunrevisionen 2016

Året kännetecknas av stor omsättning på ledamöter. Tre avgick under året men vid årsskiftet var det efter en tid med vissa vakanser ”fullt lag”.

Nio sammanträden hölls under året. Det mest noterbara i granskningsväg var den anmärkning som tilldelades den avgående Ersk Mats-stiftelsen. Skälet var brister i ekonomiska rutiner.

Några så kallade djupgranskningar, utöver årsredovisning och delårsrapport, av ombudet KPMG har gjorts:

- Rutiner för fastighetsunderhåll
- Rutiner för upphandling
- Beslut har fattats om granskning av risk- och konsekvensanalyser inför väsentliga beslut samt om en medelansvisning för granskning av kostnader och rutiner för kurser, representation med mera.

Studiebesök har gjorts på Stocka Folkets hus, på Hagängsgården, både äldreboendet och boendet för ensamkommande flyktingbarn, hos hemsjukvårdens sjuksköterskor, hos Mittsverigevattens Sörfjärdenprojekt. Kraftstationerna i Gällsta/Milsbron besöktes också under året.

Revisionsgruppen, eller delar av den, har hållit gemensamma träffar med fullmäktiges presidium, ledningsutskottet och kommunstyrelsen samt med revisorer från Hudiksvalls och Medelpads kommuner.

Utbildning sker främst i anslutning till träffarna med FFR, en organisation för kommunrevisorer i Västernorrland och Jämtland. Två möten har haft representation från Nordanstig.

Av anslaget på 700 000, oförändrat sedan 2012, förbrukades 663 681 kronor.

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Den med Hudiksvalls kommun gemensamma nämnden, Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd har granskats i samverkan med revisorerna i Hudiksvalls kommun. Överförmyndarnämnden, gemensam med Sundsvalls, Timrå och Ånge kommuner, har granskats i samverkan med revisorerna i dessa kommuner. FOU – Välfärd, RegNet och HelGe har granskats i samverkan mellan kommunerna i Gästrikland och Hälsingland samt Gävleborgs läns landsting.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi ser en allvarlig brist genom att det i kommunstyrelsens beslut saknas risk- och konsekvensanalyser i ärenden av väsentlig karaktär och att det finns återkommande generella brister i beslutsunderlag.

Vi riktar kritik mot överförmyndarnämnden som trots utnyttjande av mer än budgeterade medel inte lyckats organisera handläggningen av årsredovisningar från förvaltare och gode män inom den tid som Länsstyrelsen anser rimlig.

Vi bedömer trots detta sammantaget att styrelse och övriga nämnder i Nordanstigs kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll behöver förstärkas. Vår bedömning baseras på kommunstyrelsens uppföljning av intern kontroll samt vår granskning under året.

**Nordanstigs kommuns
revisorer**

Vi bedömer att fem av sex finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning av uppnåtts. **Vi kan däremot inte bedöma** om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt eftersom det inte framgår om redovisade aktiviteter leder till måluppfyllelse.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016.

Vi återoppar bifogade redogörelse och rapporter.

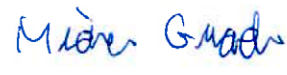
Nordanstigs kommun 2017-03-15

Sverker Söderström
Ordförande

Karl-Rune Lindberg
Vice ordförande

Michael Gradin

Åsa Löf

Lars-Erik Trapp

Åsa Löf har p.g.a. jäv inte deltagit i granskningen av överförmyndarnämnden.

Bilagor:

Bil. 1 Revisorernas redogörelse

Bil. 2 De sakkunnigas rapporter

Bil. 3 Granskningsrapporter samt revisionsberättelser från kommunalförbund och kommunala bolag

**NORDANSTIGS
KOMMUN**

Box 56, 820 70 Bergsjö Telefon: 0652-360 00
www.nordanstig.se